

**LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA
MIŠKŲ DEPARTAMENTAS**

MIŠKO SAVININKUI

privačių miškų tvarkymą
reglamentuojantys dokumentai

Vilnius, 2005

Leidinių parengė:
Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos
Miškų departamento Privačių miškų skyrius

IVADAS

Privačių miškų tvarkymo ir naudojimo teisinis reglamentavimas išlieka vienu svarbiausių miškų ūkio politikos instrumentų, padedančių užtikrinti visuomenės interesų įgyvendinimą privačios nuosavybės teise valdomuose šalies miškuose, o taip pat užtikrinančių šių miškų išsaugojimą ateities kartoms. Nors pagrindinės miško savininkui žinotinos teisės normos yra išdėstytos Miškų įstatyme ir Privačių miškų tvarkymo ir naudojimo nuostatuose, tačiau pažangiai besitvarkančiam savo miške savininkui nebepakanka žinoti vien šių teisės aktų reikalavimų, o reikia vadovautis ir kitais miškų tvarkymą, priežiūrą, naudojimą, atkūrimą ir apsaugą reglamentuojančiais dokumentais.

Šio leidinio pagrindinis tikslas ir yra vienoje vietoje pateikti visus svarbiausius miško savininkui žinotinus teisės aktus ar jų pagrindines nuostatas. Tai jau trečiasis tokio paties pobūdžio leidinys iš Aplinkos ministerijos Miškų departamento Privačių miškų skyriaus rengiamų leidinių serijos „Miško savininkui“. Pirmasis buvo išleistas 2003 metais ir savo turiniu buvo labai panašus į šį, o antrasis, išleistas 2004 metais, apėmė tik tris pagrindinius privačių miškų tvarkymą reglamentuojančius teisės aktus. Kadangi per šiuos du metus nemažai teisės aktų nuostatų pasikeitė, vėl išleidžiamas privačių miškų tvarkymą ir naudojimą reglamentuojančių dokumentų rinkinys, kuris pateikiamos informacijos apimtimi gerokai lenkia abu ankstesnius.

Beje, šio leidinio didelės apimties nereikėtų išsigąsti tiems miško savininkams, kurie miškų ūkio darbų patys nevykdo, o tam pasitelkia profesionalų pagalbą. Tokiems miško savininkams kaip ir anksčiau svarbiausiais žinotiniais teisės aktų reikalavimais išlieka privačių miškų savininkų teisės ir pareigos, išdėstytos Miškų įstatyme ir Privačių miškų tvarkymo ir naudojimo nuostatuose. Kitiems, kurie patys nori tinkamai tvarkyti savo miškuose, tačiau neturi galimybės susirasti naujausių teisės aktų ir jų pakeitimų internete arba gauti iš kitų šaltinių, tikrai turėtų praversti šiame leidinyje pateikiami aktualūs teisės aktai ar jų pagrindinės nuostatos. Leidinys taip pat gali praversti ir miško savininkų mokymo kursus organizuojantiems ar tiesiogiai miško savininkus konsultuojantiems miškų ūkio specialistams.

Aplinkos ministerijos Miškų departamento
Privačių miškų skyriaus vedėjas
Nerijus Kupstaitis

I. PAGRINDINIAI TEISĖS AKTAI

LIETUVOS RESPUBLIKOS MIŠKŲ ĮSTATYMAS

1994 m. lapkričio 22 d. Nr. I-671

Vilnius

Lietuvos Respublikos 2001 m. balandžio 10 d. įstatymo Nr. IX-240 redakcija su pakeitimais, įsigaliojusi nuo 2004 m. gegužės 1 d. (Žin., 1994, Nr. 96-1872; 2001, Nr. 35-1161; 2002, Nr. 31-1122, Nr. 105-4691; 2003, 38-1692, Nr. 123-5593; 2005, Nr. 31-977)

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Miškų įstatymo paskirtis – reglamentuoti miškų atkūrimą, apsaugą bei naudojimą ir sudaryti teises prielaidas, kad visų nuosavybės formų miškai būtų tvarkomi pagal vienodus tvaraus ir subalansuoto miškų ūkio principus, užtikrinant racionalų miškų išteklių naudojimą aprūpinant pramonę žaliava, biologinės įvairovės išsaugojimą, miškų produktyvumo didinimą, kraštovaizdžio stabilumą ir aplinkos kokybę, galimybę dabar ir ateityje atlikti ekologines, ekonomines ir socialines funkcijas nedarant žalos kitoms ekosistemoms.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Miškas** – ne mažesnis kaip 0,1 hektaro žemės plotas, apaugęs medžiais, kurių aukštis natūralioje augavietėje brandos amžiuje siekia ne mažiau kaip 5 metrus, kita miško augalija, taip pat išretėjęs ar dėl žmogaus veiklos bei gamtinių veiksnių netekęs augalijos (kirtavietės, degavietės, aikštės). Laukuose, pakelėse, prie vandens telkinių, gyvenamosiose vietovėse bei kapinėse esančios medžių grupės, siauros – iki 10 metrų pločio – medžių juostos, gyvatvorės, pavieniai medžiai bei krūmai ir miestuose bei kaimo vietovėse esantys žmogaus įveisti parkai nelaikomi mišku. Šių želdinių priežiūros, apsaugos ir naudojimo tvarką nustato Aplinkos ministerija.

2. **Medynas** – miško dalis, kurioje sumedėjusios augalijos arđų sandara yra vienoda, vyrauja tam tikra medžių rūšis, augalija yra panašaus amžiaus, turi bendrą augavietę ir ši miško dalis šiais rodikliais skiriasi nuo gretimų miško dalių.

3. **Miško žemė** – apaugęs mišku (medynai) ir neapaugęs mišku (kirtavietės, žuvę medynai, miško aikštės, medelynai, daigynai, miško sėklinės plantaci-

jos ir žaliaviniai krūmynai bei plantacijos) plotas. Miško žemei taip pat priskiriami tame pačiame plote esantys miško keliai, kvartalų, technologinės ir priešgaisrinės linijos, medienos sandėlių bei kitų su mišku susijusių įrenginių užimti plotai, poilsio aikštelės, žvėrių pašarų aikštelės, taip pat žemė, skirta miškui įveisti.

4. **Miškų grupė** – miško žemės plotai, kuriuose panašūs pagrindiniai ūkininkavimo tikslai ir ūkininkavimo režimas.

5. **Miestų miškai** – miestų teritorijose esantys miškai.

6. **Miško parkai** – intensyviai rekreacijai naudojami ne mažesnio kaip 3 hektarų ploto miškai su atitinkama rekreacine įranga bei infrastruktūra.

7. **Miško ištekliai** – nenukirstas miškas, sakai, kelmai ir dervuoliai, medžių žievė, karnos ir tošis, medžių sula, kalėdiniai medeliai, kitos dekoratyvinės miško medžiagos, šakelės, vytelės, grybai, riešutai, uogos, vaisiai, vaistažolės ir vaistinės žaliavos, miško paklotė ir lapai bei miško augalija.

8. **Nenukirstas miškas** – augantys medžiai, sausuočiai, vėjavartos, vėjalaužos ir kita nenukirsta sumedėjusi miško augalija.

9. **Miško valda** – nuosavybės teise valdomas miško žemės sklypas (sklypai).

10. **Miško savininkai** – valstybė, fiziniai ir juridiniai asmenys bei užsienio valstybėse įsteigtos organizacijos, neturinčios juridinio asmens statuso, tačiau turinčios civilinį teisinumą pagal tų valstybių įstatymus, įstatymų nustatyta tvarka įgiję nuosavybės teisę į miškus.

11. **Miško valdytojai** – miško savininkai; miškų urėdijos, valstybinių rezervatų direkcijos, nacionalinių parkų direkcijos, savivaldybės, valstybės įmonės bei organizacijos, valdančios patikėjimo teise įstatymų nustatyta tvarka joms Vyriausybės nutarimais perduotą valstybinėms funkcijoms įgyvendinti valstybinę miško žemę; kiti fiziniai ar juridiniai asmenys; užsienio valstybėse įsteigtos organizacijos, neturinčios juridinio asmens statuso, tačiau turinčios civilinį teisinumą pagal tų valstybių įstatymus, teisėtai įgijusios privačios miško žemės valdymo teisę.

12. **Miško naudotojai** – juridiniai ir fiziniai asmenys, kurie šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka įgijo miško ir miško išteklių naudojimo teisę.

13. **Valstybiniai miškų pareigūnai (vyriausieji valstybiniai miškų pareigūnai, vyresnieji valstybiniai miškų pareigūnai ir valstybiniai miškų pareigūnai)** – miškų ūkio valstybinio valdymo, valstybinės miškų kontrolės įstaigų, Generalinės miškų urėdijos prie Aplinkos ministerijos valstybės tarnautojai ir miškų urėdijų miško apsaugos darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis ir turintys įstatymų nustatytus įgaliojimus. Vyriausiųjų valstybinių miškų pareigūnų, vyresniųjų valstybinių miškų pareigūnų ir valstybinių miškų pareigūnų statusas suteikiamas aplinkos ministro įsakymu.

14. **Miškų urėdija** – valstybės įmonė, patikėjimo teise valdanti, naudojanti valstybinius miškus ir jais disponuojanti įstatymų nustatyta tvarka, taip pat vykdanči juose kompleksinę miškų ūkio veiklą ir kitą įmonės įstatuose numatytą veiklą.

15. **Generalinė miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos** – valstybinių miškų, priskirtų miškų urėdijoms, ūkinio valdymo institucija, organizuojanti bei koordinuojanti šių miškų atkūrimą, priežiūrą, apsaugą ir miško išteklių naudojimą.

16. **Kompleksinė miškų ūkio veikla** – veikla, apimanti miškų atkūrimą, priežiūrą, apsaugą, racionalų miškų išteklių naudojimą ir prekybą mediena bei miško ištekliais.

17. **Miškotvarka** – miškų ūkio planavimo sistema, apimanti miškų inventorizaciją ir apskaitą, miškų būklės, naudojimo ir ūkinės veiklos analizę bei miškų ūkio organizavimo ir plėtros projektų rengimą.

3 straipsnis. Miškų grupės, ūkininkavimo jose tikslai ir režimas

1. Pagal ūkininkavimo tikslus, ūkininkavimo režimą ir pagrindinę funkcinę paskirtį miškai skirstomi į grupes.

2. I grupė – rezervatiniai miškai. Tai valstybinių rezervatų, valstybinių parkų bei biosferos monitoringo teritorijose esančių rezervatų ir rezervatinių apyrbų miškai. Ūkininkavimo tikslas – palikti miškus natūraliai augti. Miško kirtimai, išskyrus Saugomų teritorijų įstatyme ir rezervatų nuostatuose numatytus atvejus, neatliekami.

3. II grupė – specialios paskirties miškai. Joje skiriami:

1) A – ekosistemų apsaugos miškai. Kraštovaizdžio, telmologinių, pedologinių, botaninių, miško genetinių, zoologinių, botaninių-zoologinių draustinių ir šių rūšių draustinių, esančių valstybiniuose parkuose bei biosferos monitoringo teritorijose, miškai, saugomų gamtos išteklių sklypų, priešeroziniai ir kiti miškai. Ūkininkavimo tikslas – išsaugoti arba atkurti miško ekosistemas ar atskirus jų komponentus. Stichinių arba biotinių veiksmų sudarkyti, blogos sanitarinės būklės medynai kertami neplynais arba plynais sanitariniais kirtimais. Gamtinę brandą pasiekę medynai gali būti kertami pagrindiniais neplynais kirtimais;

2) B – rekreaciniai miškai. Tai miško parkai, miestų miškai, valstybinių parkų rekreacinių zonų miškai, rekreaciniai miško sklypai ir kiti poilsiui skirti miškai. Ūkininkavimo tikslas – formuoti ir išsaugoti rekreacinę miško aplinką. Blogos sanitarinės būklės, sudarkyti stichinių arba biotinių veiksmų medynai kertami neplynais arba plynais sanitariniais kirtimais. Gamtinę brandą pasiekę medynai gali būti kertami pagrindiniais neplynais kirtimais. Leidžiami visu

rūšių ugdymo, sanitariniai ir kraštovaizdžio formavimo kirtimai. Kertama ne poilsavimo sezono metu, išskyrus stichinių arba biotinių veiksmų sudarytus medynus.

4. III grupė – apsauginiai miškai. Tai geologinių, geomorfologinių, hidrografinių, kultūrinių draustinių, šių rūšių draustinių, esančių valstybiniuose parkuose bei biosferos monitoringo teritorijose, miškai, apsaugos zonų ir kiti miškai. Ūkininkavimo tikslas – formuoti produktyvius medynus, galinčius atlikti dirvožemio, oro, vandens, žmogaus gyvenamosios aplinkos apsaugos funkcijas. Leidžiami neplyni ir nedidelio ploto (iki 5 hektarų) plyni, ugdymo bei sanitariniai kirtimai.

5. IV grupė – ūkiniai miškai. Tai visi kiti miškai, nepriskirti I–III miškų grupėms. Ūkininkavimo tikslas – laikantis aplinkosaugos reikalavimų, formuoti produktyvius medynus, nepertraukiamai tiekti medieną. Leidžiami visi kirtimai. Plynų kirtimų biržės negali būti didesnės kaip 8 hektarų.

6. II, III ir IV grupių miškuose plynų sanitarinių kirtimų plotas neribojamas.

7. Atskiros draustinių miškų dalys, vadovaujantis teritorijų planavimo dokumentais, gali būti priskirtos skirtingoms miškų grupėms.

8. Miškų priskyrimo grupėms tvarką ir normatyvus nustato bei miškus grupėms priskiria Vyriausybė Aplinkos ministerijos teikimu.

4 straipsnis. Nuosavybės teisė į miškus ir valstybinės reikšmės miškai

1. Miškas nuosavybės teise gali priklausyti valstybei, fiziniams ir juridiniams asmenims bei užsienio valstybėse įsteigtoms organizacijoms, neturinčioms juridinio asmens statuso, tačiau turinčioms civilinį teisnumą pagal tų valstybių įstatymus. Užsieniečiai, užsienio juridiniai asmenys, užsienio valstybėse įsteigtos organizacijos, neturinčios juridinio asmens statuso, tačiau turinčios civilinį teisnumą pagal tų valstybių įstatymus, mišką turi teisę įsigyti Lietuvos Respublikos Konstitucijos 47 straipsnio 3 dalies įgyvendinimo konstitucinio įstatymo nustatyta tvarka. Lietuvos Respublikos miškuose pagal plotą vyrauja valstybinė miškų nuosavybė.

2. Valstybinė miško žemė Vyriausybės nustatyta tvarka gali būti nuomojama poilsiui ar kitiems tikslams, išskyrus miškų ūkio veiklai organizuoti.

3. Privačių miškų valdos neskaidomos į dalis, jei valda yra arba tampa mažesnė kaip 5 hektarų.

4. Lietuvos Respublikai išimtinė nuosavybės teise priklauso valstybinės reikšmės miškai. Valstybinės reikšmės miškai – tai:

1) miškai, esantys valstybiniuose rezervatuose, valstybinių parkų rezervatuose ir rezervatinėse apyrbėse, Kuršių nerijos nacionaliniame parke;

- 2) miestų miškai;
 - 3) valstybiniai miško medelynai ir sėklinės plantacijos;
 - 4) miškų mokslinio tyrimo ir mokymo bei selekcinės sėklininkystės objektų miškai, kurių plotus ir ribas tvirtina Vyriausybė;
 - 5) valstybiniai miškai 7 km pločio juostoje nuo Baltijos jūros ir Kuršių marių, į kuriuos neatkurta nuosavybės teisė pagal Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymą;
 - 6) kiti miškai, Vyriausybės sprendimu priskirti valstybinės reikšmės miškams.
5. Vyriausybė ar jos įgaliota Aplinkos ministerija įgyvendina valstybinių miškų savininko teises ir pareigas.
6. Valstybinę miško žemę patikėjimo teise valdo miškų urėdijos, valstybinių rezervatų direkcijos, nacionalinių parkų direkcijos, savivaldybės, kitos valstybės įmonės ir organizacijos. Valstybinės miško žemės sklypai patikėjimo teise perduodami šiems subjektams Vyriausybės nutarimais valstybinėms funkcijoms įgyvendinti Žemės įstatymo nustatyta tvarka.

5 straipsnis. Miškų valstybinis valdymas ir Miškų įstatymo vykdymo priežiūra

1. Valstybės miškų ūkio politikos kryptis nustato Seimas, priimdamas įstatymus.
2. Valstybės miškų ūkio strategiją formuoja bei valstybines miškų ūkio programas rengia Aplinkos ministerija. Aplinkos ministerija, atlikdama miškų ūkio valstybinio valdymo funkcijas:
 - 1) organizuoja miškų ūkio strategijos bei valstybinių miškų ūkio plėtros programų rengimą;
 - 2) organizuoja miškingumo didinimo, miško genofondo, kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės miškuose išsaugojimo, selekcijos ir sėklininkystės, miško išteklių naudojimo, kitų programų projektų rengimą ir koordinuoja šių programų įgyvendinimą;
 - 3) rengia teisės aktų miškų ūkio klausimais projektus;
 - 4) organizuoja ir koordinuoja visų šalies miškų inventorizaciją, miškų tvarkymo (miškotvarkos) projektų rengimą, koordinuoja miškų monitoringą;
 - 5) organizuoja valstybinę šalies miškų apskaitą ir Lietuvos Respublikos miškų valstybės kadastro sudarymą;
 - 6) rengia metinių miško kirtimo normų valstybiniuose miškuose projektus;
 - 7) organizuoja su miškų ūkiu susijusį tarptautinį bendradarbiavimą.
3. Regionų aplinkos apsaugos departamentai atlieka visų šalies miškų būklės, naudojimo, atkūrimo ir apsaugos kontrolės funkcijas:

1) kontroliuoja, kaip laikomasi Miškų įstatymo, ir atlieka valstybinę visu nuosavybės formų šalies miškų būklės, naudojimo, atkūrimo ir apsaugos kontrolę;

2) Aplinkos ministerijos nustatyta tvarka išduoda leidimus miškui kirsti valstybinių miškų valdytojams ir privačių miškų savininkams;

3) kontroliuoja miškotvarkos darbų kokybę;

4) konsultuoja privačių miškų savininkus miško naudojimo, atkūrimo, priežiūros ir apsaugos klausimais.

4. Miškų urėdijoms priskirtų valstybinių miškų atkūrimą, priežiūrą, apsaugą ir miško išteklių naudojimą organizuoja ir koordinuoja Generalinė miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos. Atlikdama šias funkcijas, Generalinė miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos:

1) atlieka miškų urėdijų savininko teises ir pareigas įgyvendinančios institucijos funkcijas ir koordinuoja jų veiklą;

2) nustato miškų urėdijoms privalomąsias miško atkūrimo, apsaugos ir tvarkymo darbų normas;

3) organizuoja bendrą valstybinę priešgaisrinės ir sanitarinės miško apsaugos sistemą;

4) organizuoja ir koordinuoja miškų atkūrimo, apsaugos, tvarkymo ir miško išteklių naudojimo pažangių technologijų įgyvendinimą.

5. Privačius miškus atkuria, tvarko ir naudoja privačių miškų savininkai, laikydamiesi šio įstatymo, taip pat Vyriausybės ar jos įgaliotos Aplinkos ministerijos atsižvelgiant į privačių miškų savininkų organizacijų siūlymus tvirtinamų Privačių miškų tvarkymo ir naudojimo nuostatų ir kitų miškų ūkio veiklą reglamentuojančių teisės aktų. Privačių miškų savininkai įstatymų nustatyta tvarka turi teisę jungtis į asociacijas ir kooperatyvus, steigti įmones ir organizacijas. Valstybė skatina ir remia privataus miškų ūkio plėtrą, privačių miškų savininkų savivaldos organizacijas, teikiančias miško savininkams konsultavimo ir ūkines paslaugas. Miško savininkų kooperatyvams taikomas žemės ūkio kooperatyvų statusas.

6 straipsnis. Valstybinių miškų pareigūnų pareigos, teisės ir socialinės garantijos

1. Valstybiniai miškų pareigūnai atlieka šias pareigas:

1) vykdo valstybinę miškų būklės, naudojimo, atkūrimo ir apsaugos kontrolę;

2) organizuoja ir vykdo miškų apsaugą nuo neteisėtų veiksmų – savavališko miško kirtimo, miško naudojimo tvarkos pažeidimų, medienos ir miško išteklių grobstymo, brakonieravimo, miško teršimo, šiuokšlinimo, neteisėto lankymosi miške, miško padegimo, naminių gyvulių miškams daromos žalos;

3) kontroliuoja, kaip miško valdytojai, savininkai ir naudotojai saugo miškus nuo gaisrų, kenkėjų, ligų ir kitų neigiamų veiksnių, laiku ir tinkamai atkuria iškirstą mišką, mišką naudoja tokiais būdais, kurie padėtų mažinti neigiamą poveikį aplinkai, racionaliai ūkininkauja miško žemėje (miške), palaiko dirvožemio našumą, saugo biologinę įvairovę, laikosi įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytų reikalavimų;

4) gavę pranešimą apie šio įstatymo bei kitų gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimus, imasi visų priemonių, kad būtų išaiškintas pažeidimas ir nustatyti pažeidėjai, o jei patys to padaryti negali, informuoja kompetentingą valstybės instituciją, kad ši imtųsi priemonių pažeidimui išaiškinti ir pažeidėjui nustatyti;

5) konsultuoja privačių miškų savininkus miškininkavimo klausimais;

6) vykdo švietėjišką veiklą miškų ūkio klausimais.

2. Valstybiniai miškų pareigūnai turi šias teises:

1) turėti ir nešioti nustatyto pavyzdžio uniformą ir skiriamuosius ženklus;

2) Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka stabdyti ir tikrinti transportą ir dokumentus, įtarus, kad šiuo transportu gabenama mediena, kiti miško ištekliai, įsigyti neturint nustatyta tvarka išduoto leidimo, kai pagal galiojančius teisės aktus toks leidimas reikalingas, arba gabenami teisės aktų nustatyta tvarką pažeidžiant sumedžioti gyvūnai;

3) reikalauti iš juridinių ir fizinių asmenų pažymų apie miško išteklių įsigijimą ir naudojimą, o jeigu jų nėra, – reikalauti žodinių ir raštiškų pasiaiškinimų dėl veiksmų, susijusių su miško išteklių naudojimu;

4) įstatymų nustatyta tvarka paimti iš asmenų, padariusių administracinės teisės pažeidimus, neteisėtai įsigytą medieną, kitus miško išteklius ar sumedžiotus gyvūnus, brakonieriavimo priemones;

5) asmenis, padariusius administracinius teisės pažeidimus, įstatymų nustatyta tvarka pristatyti į policiją arba į savivaldybės seniūnijos patalpas kaimo gyvenamojoje vietovėje asmens tapatybei nustatyti;

6) sustabdyti arba uždrausti neteisėtą ūkinę veiklą miško valdoje, jeigu šia veikla pažeidžiamas šis įstatymas, kitų teisės aktų reikalavimai ir daroma žala miškui;

7) įstatymų nustatyta tvarka surašyti administracinių teisės pažeidimų protokolus, skirti administracines nuobaudas už šio įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimų pažeidimus, numatytus Administracinių teisės pažeidimų kodekse;

8) Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo nustatyta tvarka saugoti, laikyti ir nešioti šaunamąjį ginklą, o šio straipsnio 3–9 dalyse nustatyta tvarka naudoti šaunamąjį ginklą, fizinę ir psichinę prievartą bei specialiąsias priemones;

9) valstybiniai miškų pareigūnai turi ir kitų įstatymų suteiktų teisių.

3. Atlikdamas tarnybines pareigas valstybinis miškų pareigūnas turi teisę panaudoti fizinę prievartą (fizinę jėgą, kovinių imtynių veiksmus) ir psichinę prievartą (įspėjimą apie ketinimą panaudoti fizinę prievartą, specialiąsias priemones ar šaunamąjį ginklą), specialiąsias priemones (įstatymų leidžiamas priemones (gumines lazdas, antrankius ir surišimo priemones, asmens apsaugai skirtas dujas, transporto priemonių priverstinio stabdymo priemones, elektrošoko įrenginius, tarnybinius šunis), skirtas savigynai, asmenims sulaikyti, sutramdyti, kai jie kelia ar gali kelti grėsmę valstybiniam miškų pareigūnui, taip pat skirtas transporto priemonėms priverstinai stabdyti):

1) siekdamas apsaugoti save nuo gresiančio pavojaus gyvybei;

2) kai asmuo vengia vykdyti teisėtą valstybinio miškų pareigūno reikalavimą;

3) prieš transporto priemonę, kai jos vairuotojas nepakluso valstybinio miškų pareigūno aiškiai išreikštam teisėtam reikalavimui sustoti.

4. Valstybinis miškų pareigūnas, atlikdamas tarnybines pareigas, turi teisę panaudoti šaunamąjį ginklą:

1) prieš asmenį gindamas save nuo pradėto ar tiesiogiai gresiančio pavojingo gyvybei nusikalstamo kėsینimosi;

2) sulaikydamas asmenį, įtariamą nusikalstamos veikos padarymu, ar ją padariusį asmenį, kuris aktyviais veiksmais vengia sulaikymo, taip pat atsisakantį įvykdyti teisėtą reikalavimą padėti ginklą ar kitą daiktą, kuriuo galima sužaloti žmogų;

3) prieš gyvūną, kai jis kelia grėsmę pareigūno gyvybei ar sveikatai.

5. Valstybinis miškų pareigūnas turi teisę panaudoti prievartos priemones tik esant tarnybiniam būtinumui ir tik tiek, kiek to reikia tarnybinei pareigai įvykdyti, tik po to, kai įtikinimo priemonės buvo neveiksmingos arba negalimos. Prievartos priemonės rūši ir jos panaudojimo ribas valstybinis miškų pareigūnas pasirenka atsižvelgdamas į konkrečią situaciją, teisės pažeidimo pobūdį ir individualias pažeidėjo savybes. Naudodamas prievartą valstybinis miškų pareigūnas privalo stengtis išvengti didelės žalos žmonėms ir turtui.

6. Prieš naudodamas prievartą, valstybinis miškų pareigūnas privalo įspėti apie tokį ketinimą, suteikdamas asmeniui galimybę įvykdyti teisėtus reikalavimus, išskyrus atvejus, kai delsimas kelia grėsmę valstybinio miškų pareigūno ar kito asmens gyvybei ar sveikatai arba toks įspėjimas yra neįmanomas.

7. Apie valstybinio miškų pareigūno panaudotą prievartą, sukėlusią asmens mirtį arba sužalojimą, nedelsiant informuojamas prokuroras.

8. Draudžiama panaudoti kovinių imtynių veiksmus, specialiąsias priemones ir šaunamąjį ginklą prieš moteris, kai akivaizdu, kad jos nėščios, taip pat prieš asmenis, kai akivaizdu, kad jie invalidai ar nepilnamečiai (jeigu jų am-

žius žinomas pareigūnui arba išvaizda atitinka amžių), išskyrus atvejus, kai jie priešinasi pavojingų gyvybei būdu arba kai užpuola tokių asmenų grupę ir šis užpuolimas kelia grėsmę žmogaus gyvybei ar sveikatai.

9. Valstybinis miškų pareigūnas, nesukeldamas grėsmės įstatymų saugomoms vertybėms, turi teisę iššauti iš šaunamojo ginklo, kai būtina duoti pavojaus signalą, išsikviesti pagalbą arba įspėti apie galimą šaunamojo ginklo panaudojimą.

10. Valstybiniai miškų pareigūnai ir miškų urėdijos darbuotojai neturi teisės dirbti pagal darbo sutartis, būti steigėjais ar juridinio asmens dalyviais (akcininkais, nariais, dalininkais ir pan.) privačiose medienos ruošos, medienos perdirbimo, prekybos mediena ir medžioklės aptarnavimo įmonėse bei vykdyti kitą įstatymų draudžiamą veiklą.

11. Valstybinių miškų pareigūnų – miškų urėdijų miško apsaugos darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, gyvybė ir sveikata papildomai privalomai draudžiamos nuo nelaimingų atsitikimų, susijusių su nustatytų pareigų vykdymu, tais atvejais, kai netaikomos Lietuvos Respublikos nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymo nuostatos. Draudimo išmokų dydžiai nustatomi kolektyvinėse arba darbo sutartyse ir negali būti mažesni už nurodytus Lietuvos Respublikos nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatyme.

7 straipsnis. Ekonominis valstybinio miškų ūkio reguliavimas

1. Miškų urėdijos veikia pagal Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymą, vykdo kompleksinę miškų ūkio veiklą valstybiniuose miškuose, Vyriausybės ar jos įgaliotos Aplinkos ministerijos nustatyta tvarka parduoda pagamintą miško produkciją, nenukirstą mišką ir teikia paslaugas. Įvertinant miškų urėdijų kapitalą, žemę ir miškas vertine išraiška į apskaitą neįtraukiami.

2. Bendrosioms miškų ūkio reikmėms tenkinti Vyriausybės nustatyta tvarka miškų urėdijoms nustatomi privalomieji 5 procentų atskaitymai į valstybės biudžetą iš pajamų už parduotą žaliavinę medieną ir nenukirstą mišką. Šie atskaitymai įtraukiami į valstybės biudžeto pajamas ir naudojami Vyriausybės patvirtintai specialiajai Bendrųjų miškų ūkio reikmių finansavimo programai finansuoti (miškų inventorizavimui, apskaitai, valstybinių miškų miškotvarkos projektams rengti, bendrai, nepriklausomai nuo nuosavybės formos, valstybinei miškų priešgaisrinei sistemai organizuoti ir išlaikyti, stichinių nelaimių padariniams ir masinių ligų bei kenkėjų židiniams likviduoti, miško mokslo ir projektavimo darbams, privačių miškų savininkams konsultuoti bei mokyti, privačių miškų savininkų organizacinėms struktūroms kurtis, miško propagandai organizuoti, miškų ūkį aptarnaujančių organizacijų vykdomoms programoms bei kitoms bendrosioms miškų ūkio reikmėms finansuoti).

8 straipsnis. Asmenų lankymasis miške

1. Fiziniai asmenys turi teisę laisvai lankyti miškuose, išskyrus rezervatų ir specialios paskirties objektų (pasienio zona, kariniai objektai ir kt.) miškus ir miškus, kuriuose tai apriboja kiti įstatymai. Asmenys gali rinkti vaisius, vais-tažoles ir vaistinę žaliavą, išskyrus augalų rūšis, kurių sąrašą tvirtina Aplinkos ministerija, riešutauti, uogauti ir grybauti, valstybiniuose miškuose laikyti bites aviliuose ir bitidėse, laikydamiesi šio įstatymo, Aplinkos apsaugos įstatymo bei kitų teisės aktų reikalavimų.

2. Savivaldybių vykdomosios institucijos miškų urėdijų ir valstybinių parkų direkcijų ar privačių miškų savininkų teikimu, o miestų miškuose – be šio tei-kimo, kai yra svarbių priežasčių (didelis miško gaisrų pavojus, miško kirtimai, specializuoto ūkio plotai, saugomi objektai, būtinumas išsaugoti miško ištek-lius, miško verslai ir pan.), gali visuose miškuose uždrausti ar apriboti fizinių asmenų lankymąsi bei vaistažolių, grybų, uogų ir kitų miško išteklių naudoji-mą.

3. Miškų lankymą ir miško išteklių naudojimą saugomose teritorijose reg-lamentuoja Saugomų teritorijų įstatymas ir saugomų teritorijų nuostatai, tvirtinami Vyriausybės ar jos įgaliotos Aplinkos ministerijos.

4. Uždraustų ar apribotų lankyti miškų ribas rodo miško valdytojo, savi-ninko ar naudotojo pastatyti informaciniai ženklai.

II SKYRIUS MIŠKO NAUDOJIMAS

9 straipsnis. Miško valdytojų, savininkų ir naudotojų pareigos

1. Miškai turi būti tvarkomi pagal nepertraukiamo naudojimo principą, kad mediena bei kiti miško ištekliai būtų nuolat tiekiami ir būtų išlaikyta metinė ar periodinė pusiausvyra tarp medienos prieaugio ir jos naudojimo masto.

2. Miško valdytojai, savininkai ir naudotojai privalo saugoti miškus nuo gais-rų, kenkėjų, ligų ir kitų neigiamų veiksnių, laiku ir tinkamai atkurti iškirstą miš-ką, mišką naudoti tokiais būdais, kurie padėtų mažinti neigiamą poveikį aplin-kai, racionaliai ūkininkauti miško žemėje (miške), palaikyti dirvožemio našumą, saugoti biologinę įvairovę, laikytis įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytų reika-lavimų.

3. Miško naudotojai privalo sutvarkyti naudojant mišką sudarkytus miško plotus taip, kad jie tiktų naudoti pagal paskirtį, tausoti miško kelius, sausini-mo sistemas ir kitus technologinius įrenginius, nepažeisti miško valdytojų, sa-vininkų ir kitų naudotojų teisių bei teisėtų interesų.

4. Miško valdytojai ir naudotojai valstybiniuose miškuose privalo laikytis Nenukirto valstybinio miško skyrimo ir pardavimo taisyklių. Šias taisykles tvirtina Vyriausybė. Valstybiniuose miškuose medienos ruošėjai per miško naudojimo leidime nustatytus terminus, įskaitant pratęstus terminus, privalo iškirsti mišką ir išvežti pagamintą medieną. Miško kirtimo ir pagamintos medienos išvežimo terminai, jeigu medienos ruošėjai pageidauja, pratęsiami iki 6 mėnesių. Per nustatytą terminą, įskaitant ir pratęstąjį, neiškirstas miškas ir neišvežta žaliavinė mediena neatlygintinai pereina miško valdytojui. Miško kirtimo ir pagamintos medienos išvežimo terminų nustatymą reglamentuoja Nenukirto valstybinio miško skyrimo ir pardavimo taisyklės.

5. Miško savininkai privalo laikytis šio įstatymo, Privačių miškų tvarkymo ir naudojimo nuostatų bei kitų teisės aktų, taip pat privalomų vykdyti miškotvarkos projekto dalių – pagrindinių kirtimų dešimtmečio normos, miško atkūrimo bei aplinkosaugos reikalavimų.

6. Draudžiama atlikti kirtimus ir naudoti kitus miško išteklius negavus nustatyta tvarka išduoto leidimo, kai pagal galiojančius teisės aktus toks leidimas reikalingas.

7. Privačių miškų savininkai Aplinkos ministerijos ir Statistikos departamento nustatyta tvarka teikia informaciją ir statistikos duomenis apie miškų ūkio veiklą savo valdose.

8. Apvaliosios medienos matavimo, apskaitos ir ženklinimo tvarką nustato Aplinkos ministerija.

10 straipsnis. Miško valdytojų, savininkų ir naudotojų teisė naudotis mišku bei jo ištekliais

1. Privačių miškų savininkai teisę naudotis mišku įgyja gavę žemės sklypo nuosavybę patvirtinantį dokumentą. Privačių miškų tvarkymo ir naudojimo nuostatus tvirtina Vyriausybė, atsižvelgdama į privačių miškų savininkų organizacijų siūlymus.

2. Miško valdytojai ir naudotojai Vyriausybės arba jos įgaliotos Aplinkos ministerijos nustatyta tvarka turi teisę naudoti mišką bei jo išteklius (medienos ir kitų miško išteklių ruošai, moksliniams tyrimams, mokymui, bitininkystei, naminių gyvulių ganymui, gamtinių kompleksų apsaugai ir kitiems įstatymams neprieštaraujantiems tikslams). Pagal šią tvarką numatytais atvejais teisė vykdyti medienos ir kitų miško išteklių ruošą įgyjama gavus nustatytos formos leidimus. Ši teisė baigiasi, kai gavęs leidimą asmuo miršta, reorganizavus ar likvidavus juridinį asmenį pasibaigia leidimo galiojimo laikas ar nustatyta tvarka leidimas pripažįstamas negaliojančiu.

3. Miško valdytojų, savininkų ir naudotojų teises saugo įstatymai. Pažeistos teisės turi būti atkuriamos, o padaryti nuostoliai atlyginami įstatymų bei kitų teisės aktų nustatyta tvarka. Miško valdytojų, savininkų ir naudotojų teisės gali būti apribotos įstatymų nustatyta tvarka visuomenės, aplinkos bei miško apsaugos interesais.

11 straipsnis. Miško žemės pavertimas kitomis naudmenomis

1. Miško žemė gali būti paverčiama kitomis naudmenomis tik išimtiniais atvejais, Vyriausybės nustatyta tvarka derinant valstybės, miško savininko ir visuomenės interesus.

2. Miško išskirtimas technologinėms ir gamybinėms miško ūkio reikmėms (daigynams įrengti, miško ūkiniams keliams tiesti, priešgaisrinėms juostoms, technologiniams proskiebiams, poilsio aikštelėms ir medienos sandėliams įrengti, nustatyta tvarka žvyrui bei smėliui kasti ūkio reikmėms ir kt.) nėra miško žemės pavertimas kitomis naudmenomis.

12 straipsnis. Miško žemės sausinimas, tręšimas ir kelių per miško žemę tiesimas

1. Miško žemės sausinimas, tręšimas ir nuodingųjų cheminių medžiagų miško žemėje naudojimas negali prieštarauti Aplinkos apsaugos įstatymui ir atitinkamiems teisės aktams.

2. Miško žemės sausinimo sistemų ir miško kelių, einančių per keleto miško savininkų ir valdytojų valdas, priežiūrą ir remontą privalo atlikti tų valdų valdytojai, savininkai ar naudotojai teisės aktų nustatyta tvarka.

3. Miško žemės sausinimo sistemų priežiūros darbai atliekami, miško keliai tiesiami miško valdytojų, savininkų, naudotojų, savivaldybės, Kelių fondo ir kitomis lėšomis.

III SKYRIUS

LIETUVOS RESPUBLIKOS MIŠKŲ VALSTYBĖS KADASTRAS IR MIŠKOTVARKOS PROJEKTAS

13 straipsnis. Valstybinė miškų inventorizacija, miškų apskaita ir miškų kadastras

1. Valstybinės miškų inventorizacijos ir miškų apskaitos tikslas – nustatyti miško išteklius, jų kokybę, teikti informaciją apie miškų gamtinę ir ūkinę būklę. Valstybinė miškų inventorizacija atliekama visose miško valdose. Miškų urėdijose, valstybiniuose rezervatuose ir valstybiniuose parkuose inventorizuojama ir įtraukiama į apskaitą ne tik miško, bet ir valstybinė ne miško žemė (žemės ūkio naudmenos, vandenys ir kt.).

2. Medžių savaiminukais apaugusi ne miško žemė miškotvarkos metu inventorizuojama ir įtraukiama į apskaitą kaip miškas Aplinkos ministerijos ir Žemės ūkio ministerijos nustatyta tvarka.

3. Valstybinės miškų inventorizacijos specialistai turi teisę įeiti į visas miško valdas, atlikti inventorizacijos darbus ir gauti reikiamą informaciją jiems atlikti.

4. Lietuvos Respublikoje valstybinė miškų inventorizacija atliekama atrankos metodu. Ji skirta strateginiam miškų sektoriaus planavimui valstybės lygmeniu. Miškų sklypų inventorizacija atliekama miško ūkiui organizuoti miško valdos lygmeniu ir miškotvarkos projektams rengti.

5. Valstybinės miškų inventorizacijos ir miškų apskaitos tvarką, turinį ir periodiškumą nustato Aplinkos ministerija.

6. Remiantis valstybinės miškų inventorizacijos duomenimis, tvarkoma miškų apskaita ir sudaromas Lietuvos Respublikos miškų valstybės kadastras. Šis kadastras apima visumą duomenų apie miškus, jų priklausomybę, miško išteklių kiekį bei kokybę ir ekonominę vertę. Jo turinį ir sudarymo tvarką nustato Vyriausybė.

7. Valstybinė miškų inventorizacija ir apskaita valstybiniuose ir privačiuose miškuose atliekama valstybės lėšomis. Inventorizacijos ir apskaitos duomenys miškų savininkams ir valdytojams Aplinkos ministerijos nustatyta tvarka teikiami nemokamai. Miškų sklypai inventorizuojami ir miškotvarkos projektai rengiami valstybės, miško valdytojų ir savininkų lėšomis.

14 straipsnis. Miškotvarkos projektas

1. Miškotvarkos projektas – tai specialiojo teritorijų planavimo dokumentas, pagal kurį organizuojamas miškų ūkis ir atliekami visi miškų atkūrimo, naudojimo ir miško žemių tvarkymo darbai. Jis sudaromas visoms miško valdoms. Miškai turi būti tvarkomi, naudojami ir atkuriami pagal miškotvarkos projektą.

2. Skiriami šie miškotvarkos projektų tipai:

1) miškų tvarkymo schemos – rengiamos miško valdytojų bei regionų teritorijoms ir skiriamos bendrajai miško žemių naudojimo politikai nustatyti, jų tvarkymo koncepcijai parengti;

2) vidinės miškotvarkos projektai – rengiami miško valdytojų bei privačioms miškų valdoms ir skiriami konkrečių tvarkymo priemonių sistemai jose nustatyti.

3. Miškotvarkos projektai rengiami pagal Vyriausybės įgaliotos institucijos patvirtintas šių projektų rengimo taisykles bei metodiką ir jose nustatytus kriterijus. Sudėtinės miškotvarkos projekto dalys yra šios:

1) pagrindžiamoji – apima esamos miško žemių naudojimo, apsaugos, miškotvarkos problemų analizę, ankstesnių miškotvarkos projektų įgyvendinimo rezultatų įvertinimą ir socialinių bei ekonominių poreikių prognozę;

2) projektinė – apima sprendinių parengimą planuojamos miškų teritorijos naudojimo tikslų ir tvarkymo koncepcijos (miškų tvarkymo schemas) arba tvarkymo priemonių sistemos (vidinės miškotvarkos projektai) klausimais;

3) baigiamoji – apima planavimo dokumento sprendinių pasekmių numatymą, svarstymą, derinimą ir tvirtinimą.

4. Aplinkos ministerija, atsižvelgdama į miško valdos dydį, nustato miškotvarkos projekto turinį ir kitus rodiklius, taip pat medynų kirtimo amžių visuose miškuose. Pagrindiniai miško kirtimai atliekami brandžiuose, perbrendusiuose miškuose, šių kirtimų taisyklėse numatytais atvejais ir pribrežtančiuose medynuose. Tarpiniai miško kirtimai atliekami medynų produktyvumo didinimo, sanitarinės miškų būklės gerinimo, biologinės įvairovės išsaugojimo, medienos išteklių panaudojimo, medynų rekonstrukcijos ir kitais teisės aktų numatytais tikslais. Metinė pagrindinių miško kirtimų norma nustatoma kiekvienam miško valdytojui bei savininkui pagal Aplinkos ministerijos patvirtintą metodiką.

5. Metinę pagrindinių miško kirtimų normą valstybiniuose miškuose tvirtina Vyriausybė. Nustatyta metinė pagrindinių miško kirtimų norma negali būti viršijama, išskyrus stichinių nelaimių atvejus, kai šalies mastu išdžiūvusių, išverstų, išlaužytų, išdegusių arba kitaip pažeistų medynų tūris sudaro daugiau kaip vieną ketvirtąją metinės kirtimo normos dalį. Bendra visų rūšių metinė miško kirtimų norma šalyje negali viršyti metinio medienos prieaugio.

6. Tarpinių miško kirtimų mastą šalies valstybiniuose miškuose nustato Aplinkos ministerija.

7. Miško valdytojai, turintys daugiau kaip 500 hektarų miško, privalo neviršyti metinės pagrindinių miško kirtimų normos. Stichinių nelaimių atvejais ir jeigu ši norma nebuvo įvykdyta ankstesniais metais, skaičiuojant nuo jos patvirtinimo metų, metinė pagrindinių miško kirtimų norma gali būti didinama Aplinkos ministerijos nustatyta tvarka. Kiti miško valdytojai ir savininkai, nepažeisdami miško kirtimo taisyklių reikalavimų, gali nukrypti nuo metinės miško kirtimų normos, bet privalo laikytis dešimtmečio miško kirtimų normos.

8. Miškotvarkos projektus rengia bei miškų inventorizaciją atlieka fiziniai ir juridiniai asmenys Aplinkos ministerijos nustatyta tvarka. Laikantis šios tvarkos, centralizuotai kaupiami ir tvarkomi miškotvarkos duomenys, rengiami, derinami ir tvirtinami miškotvarkos projektai.

IV SKYRIUS

MIŠKO ATKŪRIMAS, AUGINIMAS IR KIRTIMAS

15 straipsnis. Miško atkūrimas ir įveisimas

1. Mišką privalo atkurti jo valdytojai, savininkai bei naudotojai savo lėšomis.

2. Lietuvos Respublikos teritorijos miškingumas turi būti didinamas įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka įveisiant mišką ne miško žemėje.

3. Miškas ne miško žemėje įveisiamas Aplinkos ministerijos ir Žemės ūkio ministerijos nustatyta tvarka valstybės, žemės bei miško valdytojų ir savininkų lėšomis.

4. Kai įstatymų nustatyta tvarka miškas įveisiamas ne miško žemėje, šiam plotui taikomas Miškų įstatymas.

5. Želdintinose kirtavietėse ir degavietėse dirbtiniu būdu miškas atkuriamas ne vėliau kaip per trejus metus po jų atsiradimo. Miškas dirbtiniu būdu įveisiamas ir atkuriamas ekologiniu pagrindu, laikantis Aplinkos ministerijos tvirtinamų Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų reikalavimų. Valstybiniai miškų pareigūnai gali uždrausti miško valdytojams, savininkams ir naudotojams tolesnius pagrindinius miško kirtimus, kol bus atkurtas iškirstasis miškas. Išimtyms leidžiamos, kai dėl stichinių nelaimių žūva dideli miško plotai.

6. Miško atkūrimas ir įveisimas taip pat apima medynų rekonstrukciją, želdinių ir žėlinių papildymą, priežiūrą ir apsaugą, kol susiformuoja jaunuolynas. Žuvę želdiniai ir žėliniai atkuriami ne vėliau kaip per dvejus metus.

16 straipsnis. Medynų auginimas ir kirtimas

1. Medynų auginimo ir priežiūros priemonėmis siekiama formuoti augavietės sąlygas atitinkančius, našius miškus, pirmenybę teikiant vietinėms medžių ir kitų augalų rūšims, mišriems miško želdiniams ir mišriems medynams. Medynų augimą ir priežiūrą reguliuojančios priemonės, pagrindiniai ir tarpiniai miško kirtimai atliekami pagal Aplinkos ministerijos tvirtinamus normatyvus ir taisykles.

2. Miško ugdymo kirtimai atliekami nebrandžiuose medynuose jų našumui bei stabilumui didinti ir biologinei įvairovei išsaugoti. Šiais miško kirtimais reguliuojamas medynų tankumas ir rūšinė sudėtis. Sanitariniai miško kirtimai atliekami miško sveikatingumui palaikyti ir gerinti.

3. Taip pat gali būti atliekami miško kirtimai kraštovaizdžiui formuoti, biotechninėms priemonėms vykdyti, priešgaisrinėms juostoms įrengti, technologinių įrenginių vietoms paruošti ir kitiems miško ūkio tikslams.

V SKYRIUS MIŠKO APSAUGA

17 straipsnis. Miško apsaugos uždaviniai

Miško apsaugos uždaviniai – saugoti mišką ir jo išteklius nuo neteisėtų veiksmų: savavališko miško kirtimo, miško naudojimo tvarkos pažeidimų, miško išteklių grobstymo, miško teršimo, šiuokšlinimo, miško padegimo, naminių gyvulių daromos žalos; taip pat saugoti mišką nuo žvėrių daromos žalos, gaisrų, ligų, kenkėjų ir kitų stichinių nelaimių, miško dirvožemio ir medžių mechaninių pažeidimų.

18 straipsnis. Miško apsauga nuo gaisrų ir stichinių nelaimių

1. Miškuose, nepaisant jų nuosavybės formos, privalo būti sukurta ir palaikoma bendra valstybinė priešgaisrinių priemonių sistema, apimanti stebėjimo, profilaktines ir priešgaisrines saugos priemones. Šią bendrą valstybinę priešgaisrinių priemonių sistemą rengia ir jos įgyvendinimą organizuoja Generalinė miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos, miškų urėdijos bei valstybinių parkų direkcijos kartu su savivaldybėmis. Miško valdytojai, savininkai, naudotojai ir lankytojai privalo laikytis teisės aktais patvirtintų miškų priešgaisrinės apsaugos reikalavimų.

2. Miškų urėdijos bei valstybiniai parkai ir savivaldybės skiria lėšų bendrai valstybinei priešgaisrinio stebėjimo ir gaisrų gesinimo sistemai visose miško valdose. Miško valdytojai ir savininkai savo lėšomis įgyvendina profilaktines priešgaisrines priemones (įrengia priešgaisrines juostas ir laužavietes, valo užšlemštą mišką ir kita).

3. Stichinių nelaimių miškuose atvejais Aplinkos ministerija turi teisę nustatyti specialias apsaugos ir nelaimių padarinių šalinimo priemones, kurios yra privalomos visiems miško valdytojams, savininkams ir naudotojams.

19 straipsnis. Miško apsauga nuo ligų ir kenkėjų

1. Miško valdytojai, savininkai ir naudotojai turi laikytis teisės aktais patvirtintų miško sanitarinės apsaugos reikalavimų, per nustatytą laiką išvežti iš miško arba tinkamai apsaugoti nuo kenkėjų miške paliekamą spygliuočių medieną. Miško valdytojai, savininkai ir naudotojai turi pranešti miškų urėdijoms bei valstybinių parkų direkcijoms apie medžių ligų ir kenkėjų židinius.

2. Dideli kenkėjų ir ligų židiniai lokalizuojami ir likviduojami valstybės, miško valdytojų ir savininkų lėšomis.

20 straipsnis. Miško apsauga nuo naminių gyvulių ir žvėrių daromos žalos

1. Naminių gyvulių ganiava valstybinėje miško žemėje draudžiama, išskyrus Aplinkos ministerijos numatytus atvejus. Privačiuose miškuose gyvulių ganiava draudžiama kirtavietėse ir 20 metų neturinčiuose jaunuolynuose.

2. Medžiojamų žvėrių skaičius miško žemėje turi būti palaikomas toks, kad būtų garantuotas ekosistemos stabilumas. Reguluojant žvėrių skaičių miške, laikomasi Aplinkos apsaugos įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimų.

21 straipsnis. Miško apsauga nuo taršos

Miško apsaugą nuo taršos, leistiną taršą ir žalos miškams atlyginimą nustato Aplinkos apsaugos įstatymas ir kiti teisės aktai. Žuvę ar pažeisti miškai turi būti atkuriami kaltininkų lėšomis, o jei kaltininkai nenustatyti, – valstybės, miško valdytojų ir savininkų bei kitomis lėšomis.

VI SKYRIUS
ATSAKOMYBĖ UŽ MIŠKŲ ĮSTATYMO PAŽEIDIMUS

22 straipsnis. Atsakomybė

Fiziniai ir juridiniai asmenys, pažeidę šio įstatymo reikalavimus, traukiami atsakomybėn įstatymų nustatyta tvarka.

23 straipsnis. Neteisėta veika padarytos žalos atlyginimas

1. Fiziniai ir juridiniai asmenys, padarę žalos miško valdytojų, savininkų ir naudotojų miškui, kitam turtui ir teisėtiems interesams ar miškui, kaip aplinkos objektui, privalo visiškai ją atlyginti arba, jeigu yra galimybė, atkurti iki pažeidimo buvusią būklę. Nuostolių apskaičiavimo tvarką nustato įstatymai ir kiti teisės aktai.

2. Pareikšti ieškinius dėl neteisėta veika padarytos žalos turi teisę:

- 1) miško valdytojai, savininkai ir naudotojai, kurių miškui, turtui ar teisėtiems interesams padaryta žala;
- 2) valstybiniai miškų pareigūnai, kai žala yra padaroma miškui, kaip aplinkos objektui.

VII SKYRIUS
LIETUVOS RESPUBLIKOS TARPTAUTINIS
BENDRADARBIAVIMAS MIŠKŲ ŪKIO SRITYJE

24 straipsnis. Lietuvos Respublikos tarptautinis bendradarbiavimas miškų ūkio klausimais

Lietuvos Respublika, vadovaudamasi tvaraus ir subalansuoto miškų ūkio principais, sudaro tarptautines sutartis miškų ūkio klausimais, dalyvauja tarptautinių miškų ūkio organizacijų veikloje.

25 straipsnis. Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių taikymas

Jeigu Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys nustato kitokius miško naudojimo, atkūrimo ir apsaugos reikalavimus nei šis įstatymas, yra taikomos tarptautinių sutarčių nuostatos.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

ALGIRDAS BRAZAUSKAS

PRIVAČIŲ MIŠKŲ TVARKYMO IR NAUDOJIMO NUOSTATAI

(Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. liepos 24 d. nutarimu Nr. 799 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gegužės 26 d. nutarimo Nr. 632 redakcija)(Žin., 1997, Nr. 71-1808; 2004, Nr. 86-3117))

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Privačių miškų tvarkymo ir naudojimo nuostatai (toliau vadinama – šie Nuostatai) reglamentuoja privačių miškų tvarkymą, šių miškų naudojimą, atkūrimą, apsaugą, miškotvarkos projektų rengimą, taip pat nustato privačių miškų savininkų teises ir pareigas tvarkant, prižiūrint ir naudojant privačius miškus.

2. Privačių miškų laikomas miškas, nuosavybės teise priklausantis privačių miškų savininkams (fiziniais bei juridiniams asmenims ir užsienio valstybėse įsteigtoms organizacijoms, neturinčioms juridinio asmens statuso, tačiau turinčioms civilinį teisinumą pagal tų valstybių įstatymus, įstatymų nustatyta tvarka įgijusiems nuosavybės teise į miškus).

Kitos sąvokos šiuose Nuostatuose suprantamos taip, kaip apibrėžta Lietuvos Respublikos miškų įstatyme (Žin., 1994, Nr. 96-1872; 2001, Nr. 35-1161) ir kituose teisės aktuose, reglamentuojančiuose miškų atkūrimą, apsaugą, tvarkymą ir naudojimą.

3. Privačių miškų savininkams konsultuoti ir mokyti, privačių miškų savininkų organizacinėms struktūroms kurtis numatomos lėšos iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto specialiosios Bendrųjų miškų ūkio reikmių finansavimo programos, kurios sąmatą pagal priemones tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

4. Miškų urėdijos gali teikti privačių miškų savininkams mokamas paslaugas, susijusias su miškų naudojimu, atkūrimu, apsauga ir įveisimu.

5. Privačių miškų savininkus Lietuvos Respublikos miškų įstatymo ir šių Nuostatų reglamentuojamais klausimais nemokamai konsultuoja regionų aplinkos apsaugos departamentų pareigūnai.

6. Fiziniai asmenys turi teisę laisvai lankytis privačiuose miškuose, išskyrus specialios paskirties objektų (pasienio zona ir kita) miškus ir miškus, kuriuose tai riboja kiti įstatymai, rinkti juose vaistažoles ir vaistinę žaliavą, išskyrus augalus tų rūšių, kurių sąrašą tvirtina Aplinkos ministerija, skinti vaisius, riešutai, uogauti ir grybauti, laikydamiesi Lietuvos Respublikos miškų įstatymo, Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo (Žin., 1992, Nr. 5-75), kitų įstatymų ir teisės aktų reikalavimų.

7. Dėl svarbių priežasčių (didelis miško gaisrų pavojus, miško kirtimai, specializuoto ūkio plotai, saugomi objektai, būtinumas išsaugoti miško išteklius, miško verslai ir panašiai) savivaldybių vykdomosios institucijos miškų urėdijų ir valstybinių parkų direkcijų ar miško savininkų teikimu gali uždrausti ar apriboti asmenų lankymąsi miške ir vaistažolių, grybų, uogų, kitų miško išteklių naudojimą. Uždraustų ar apribotų lankyti miškų ribas rodo miško valdytojo, savininko ar naudotojo pastatyti informaciniai ženklai.

II. PRIVAČIŲ MIŠKŲ TVARKYMAS IR MIŠKOTVARKOS PROJEKTAI

8. Miškas tvarkomas, naudojamas ir atkuriamas pagal miškotvarkos projektus. Vidinės miškotvarkos projektai (toliau vadinama – miškotvarkos projektai) sudaromi visoms privačioms miško valdoms. Privalomos vykdyti miškotvarkos projekto dalys yra šios: pagrindinių kirtimų dešimtmečio norma (ją viršyti draudžiama), miško atkūrimas ir aplinkosaugos reikalavimai.

9. Miškotvarkos projektai rengiami, derinami ir tvirtinami laikantis Valstybinės miškų inventorizacijos, valstybinės miškų apskaitos, miškotvarkos projektų rengimo, derinimo ir tvirtinimo, miškotvarkos duomenų centralizuoto kaupimo, tvarkymo ir pateikimo miškų savininkams bei valdytojams tvarkos, patvirtintos aplinkos ministro 2001 m. liepos 2 d. įsakymu Nr. 352 (Žin., 2001, Nr. 63-2301).

10. Vykdam valstybinę miškų inventorizaciją, inventorizuojami ir apskaitomi privatūs miškai. Valstybinė miškų inventorizacija atliekama, taip pat inventorizacijos ir apskaitos duomenys privačių miškų savininkams teikiami nemokamai laikantis Valstybinės miškų inventorizacijos, valstybinės miškų apskaitos, miškotvarkos projektų rengimo, derinimo ir tvirtinimo, miškotvarkos duomenų centralizuoto kaupimo, tvarkymo ir pateikimo miškų savininkams bei valdytojams tvarkos, patvirtintos aplinkos ministro 2001 m. liepos 2 d. įsakymu Nr. 352.

11. Miškotvarkos projektus įgyvendina privačių miškų savininkai arba kiti fiziniai ir juridiniai asmenys sutartiniais pagrindais.

12. Miškų ūkio organizavimo tvarką privačiuose miškuose, kuriems miškotvarkos projektai dar neparengti, ir tuose miškuose, kurių gražinimas savininkams, vykdam žemės reformą, galutinai teisiškai neįformintas, nustato Miško kirtimo privačiuose valdose, kai nėra bendrojo ar privačios valdos miškotvarkos projekto, tvarka, patvirtinta aplinkos ministro 2002 m. kovo 18 d. įsakymu Nr. 119 (Žin., 2002, Nr. 31-1174), ir Privatizuojamų miškų kirtimo tvarka, patvirtinta aplinkos ministro 2002 m. balandžio 30 d. įsakymu Nr. 219 (Žin., 2002, Nr. 49-1909).

13. Jeigu miškotvarkos projekto nėra, pagrindiniai kirtimai privačiose valdose draudžiami, išskyrus:

13.1. III–IV miškų grupių miškuose inventorizuotų grynųjų baltalksnynų, drebulynų–gluosnynų ir blindynų plynus ar neplynus kirtimus;

13.2. III–IV miškų grupių miškų mišriuose medynuose baltalksnių, drebulių, gluosnių ir blindžių iškirtimą neplynais kirtimais;

13.3. plynus sanitarinius kirtimus;

13.4. kirtimus iš pribrežtančių medynų šių Nuostatų 18 punkte nurodytoms reikmėms.

14. Privatūs miškai miškų grupėms priskiriami pagal Miškų priskyrimo miškų grupėms tvarką ir Miškų priskyrimo miškų grupėms normatyvus, patvirtintus Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. rugsėjo 26 d. nutarimu Nr. 1171 (Žin., 2001, Nr. 84-2931).

15. Projektuojant kirtimus tam tikrų miškų grupių miškuose, privaloma atsižvelgti į šiuos reikalavimus:

15.1. II A miškų grupės ekosistemų apsaugos ir II B miškų grupės rekreaciniuose miškuose blogos sanitarinės būklės, stichinių ar biotinių veiksnių pažeisti medynai kertami neplynais arba plynais sanitariniais kirtimais. Gamtinę brandą pasiekę medynai gali būti kertami pagrindiniais neplynais kirtimais. II B miškų grupės rekreaciniuose miškuose leidžiami visų rūšių ugdymo, sanitariniai ir kraštovaizdžio formavimo kirtimai.

15.2. III miškų grupės miškuose leidžiami neplyni ir nedidelio ploto (iki 5 hektarų) plyni pagrindiniai, ugdymo ir sanitariniai kirtimai. Kai gretimose miško valdose plynų pagrindinių kirtimų biržės susisiečia, bendras jų plotas negali būti didesnis kaip 5 hektarai.

15.3. IV miškų grupės miškuose leidžiami visi kirtimai. Leidžiamas plynų pagrindinių kirtimų vienos biržės plotas – ne daugiau kaip 8 hektarai. Kai plynų kirtimų biržės susisiečia, bendras jų plotas negali būti didesnis kaip 8 hektarai.

15.4. Privačių miškų savininkai II B, III ir IV miškų grupių miškuose gali įrengti poilsio aikšteles su miško baldais, rekreacinius ir pažintinius takus, atlikti kraštovaizdžio formavimo kirtimus ir kitas priemones, numatytas miškotvarkos projektuose, jeigu tai neprieštarauja saugomų teritorijų planavimo dokumentams, nuostatams ar veiklos juose reglamentams.

16. Pagrindinių kirtimų dešimtmečio norma nustatoma atsižvelgiant į medynų kirtimų amžių, kirtimo būdą, leistiną biržių plotą, šliejimo laiką, medynų būklę, gretimas miško valdas ir vadovaujantis Pagrindinių miško kirtimų normos nustatymo metodika, patvirtinta aplinkos ministro 2002 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. 686 (Žin., 2003, Nr. 4-160). Privačių miškų savininkai, turintys daugiau kaip 500 hektarų miško, privalo neviršyti metinės pagrindinių miško kirtimų normos. Kiti privačių miškų savininkai, nepažeisdami miško kirtimo tai-

syklių, gali nukrypti nuo metinės miško kirtimų normos, bet privalo laikytis dešimtmečio miško kirtimų normos. Pagal nustatytą dešimtmečio kirtimo normą medynai gali būti kertami kasmet po dešimtadalį šios normos, arba turi būti laikomasi šių reikalavimų:

16.1. Jeigu dešimtmečio kirtimo normos plotas neviršija 3 hektarų, medynai gali būti kertami per kelis kartus arba iš karto.

16.2. Jeigu dešimtmečio kirtimo norma yra 3,1–6 hektarai, turi būti kertama ne mažiau kaip per 2 kartus, per pirmuosius 5 metus iškertant ne daugiau kaip 3 hektarus miško.

16.3. Jeigu dešimtmečio kirtimo norma yra 6,1–10 hektarų, turi būti kertama ne mažiau kaip per 3 kartus.

16.4. Jeigu dešimtmečio kirtimo norma yra 10,1 ir daugiau hektarų, turi būti kertama ne mažiau kaip per 4 kartus.

16.5. Šių Nuostatų 16.3 ir 16.4 punktuose numatytais atvejais per pirmuosius 5 metus turi būti iškertama ne daugiau kaip pusė dešimtmečio kirtimo normos.

17. Minimalus medynų pagrindinių kirtimų ir gamtinės brandos amžius visuose miškuose nustatytas Pagrindinių miško kirtimų taisyklėse, patvirtintose aplinkos ministro 1999 m. kovo 5 d. įsakymu Nr. 73 (Žin., 1999, Nr. 29-844; 2004, Nr. 10-284).

18. Privačiuose III–IV miškų grupės miškuose, kuriuose nėra brandžių ir perbrendusių medynų, miškų savininkams, remontuojantiems, rekonstruojantiems jiems nuosavybės teise priklausančius pastatus ir statantiems pastatus pagal jų užsakymu parengtus ir pateiktus statybos projektus ir statybos leidimus, kai tokie leidimai privalomi, laikantis Privačiuose miškuose pribrežtančių medynų ir brandžių bei perbrendusių medžių nebrandžiuose medynuose pagrindinių kirtimų tvarkos, patvirtintos aplinkos ministro 2002 m. kovo 18 d. įsakymu Nr. 118 (Žin., 2002, Nr. 31-1173), gali būti leidžiami pribrežtančių medynų pagrindiniai (plyni ir neplyni) kirtimai (pušų, uosių minimali amžiaus riba – 81 metai, eglė – 61 metai, beržų, juodalksnių – 51 metai), iškertant miško valdoje plyną biržę, kurios bendras plotas – iki 0,5 hektaro. Taip pat gali būti leidžiami ta pačia tvarka rinktiniai pagrindiniai kirtimai, iškertant brandžius ir perbrendusius medžius nebrandžiuose medynuose, o jeigu jų nėra, – nebrandžius medžius pribrežtančiuose medynuose. Šiuo atveju medyno skalsumas negali likti mažesnis kaip 0,5.

III. PRIVAČIŲ MIŠKŲ NAUDOJIMAS IR ATKŪRIMAS

19. Leidimus kirsti mišką privačių miškų savininkams išduoda regionų aplinkos apsaugos departamentai, laikydamiesi Leidimų kirsti mišką išdavimo

tvarkos, patvirtintos aplinkos ministro 2001 m. gruodžio 18 d. įsakymu Nr. 605 (Žin., 2001, Nr. 111-4054; 2002, Nr. 16-630).

20. Leidimai kirsti mišką privalomi visiems kirtimams, išskyrus:

20.1. šviesinimo ir valymo kirtimus;

20.2. rinktinius sanitarinius kirtimus, kai iškertami tik sausuoliai ir vėjavartos;

21. Šių Nuostatų 20.1 ir 20.2 punktuose numatytais atvejais kirstinus medžius gali atrinkti pats miško savininkas, tačiau atliekant šviesinimo ir valymo kirtimus negali būti iškertami perspektyvūs pagrindinių rūšių medžiai, o medynų skalsumas negali likti mažesnis kaip 0,6.

22. Piliečiams, susigražinusiems mišką, jį valdantiems, naudojantiems ir juo disponuojantiems bendrosios nuosavybės teise, leidimas kirsti mišką išduodamas vienas visiems bendraturčiams arba vienam bendraturčiui visų bendraturčių sutikimu.

23. Fiziniai ir juridiniai asmenys, kertantys privatų mišką, privalo turėti darbo vietoje leidimą kirsti mišką (kopiją), jeigu tiems kirtimams vykdyti tokie leidimai privalomi.

24. Atriboti plyno kirtimo biržes, atrinkti ir paženklinėti 16 centimetrų ir storesnius medžius, skirtus pagrindinių kirtimų neplyniams kirtimams, taip pat ugdymo ir sanitariniams kirtimams gali valstybiniai miškų pareigūnai ir kiti asmenys, turintys teisę vykdyti šiuos darbus, pagal Asmeninių žymeklių kirstiniams medžiams ženklinti išdavimo, registravimo, gamybos ir naudojimo tvarką, patvirtintą aplinkos ministro 2002 m. vasario 11 d. įsakymu Nr. 55 (Žin., 2002, Nr. 20-781).

25. Privačių miškų savininkai, transportuodami medieną, privalo turėti medienos gabenimo dokumentus, užpildytus laikantis Apvaliosios medienos, pagamintos privačiuose miškuose, gabenimo tvarkos, patvirtintos aplinkos ministro 2001 m. rugsėjo 7 d. įsakymu Nr. 448 (Žin., 2001, Nr. 80-2798).

26. Leidimas kirsti mišką netenka galios, kai miško savininkas, kuriam išduotas leidimas kirsti mišką, miršta, pasibaigia leidimo kirsti mišką galiojimo laikas arba kai pagal Leidimų kirsti mišką išdavimo tvarką, patvirtintą aplinkos ministro 2001 m. gruodžio 18 d. įsakymu Nr. 605, leidimas kirsti mišką pripažįstamas negaliojančiu.

27. Privatus miškas medžioklei naudojamas Lietuvos Respublikos medžioklės įstatymo (Žin., 2002, Nr. 65-2634) ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

28. Privačių miškų savininkai gali ganyti gyvulius savo miškuose, išskyrus kirtavietes ir jaunuolynus iki 20 metų.

Kirtavietėse ir degavietėse miškas turi būti atkuriamas laikantis Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų, patvirtintų aplinkos ministro 2003 m. gruodžio

18 d. įsakymu Nr. 659 (Žin., 2004, Nr. 39-1280). Miško atkūrimas ir įveisimas taip pat apima medynų rekonstravimą, želdinių ir žėlinių papildymą, priežiūrą ir apsaugą, kol susiformuoja jaunuolynas.

29. Miškas ne miško žemėje įveisiamas laikantis Miško įveisimo ne miško žemėje taisyklių, patvirtintų žemės ūkio ministro ir aplinkos ministro 2004 m. kovo 29 d. įsakymu Nr. 3D-130/D1-144 (Žin., 2004, Nr. 55-1918).

IV. PRIVAČIŲ MIŠKŲ SAVININKŲ PAREIGOS

30. Privataus miško savininkas privalo laikytis Lietuvos Respublikos miškų įstatymo, Lietuvos Respublikos žemės įstatymo (Žin., 1994, Nr. 34-620; 2004, Nr. 28-868), Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo (Žin., 1993, Nr. 63-1188; 2001, Nr. 108-3902), kitų Lietuvos Respublikos įstatymų ir teisės aktų bei šių Nuostatų reikalavimų.

31. Privataus miško savininkas privalo:

31.1. saugoti mišką nuo gaisrų, kenkėjų ir ligų, neteisėto kirtimo, miško naudojimo tvarkos pažeidimų ir kitų veiksmų, darančių žalą miškui ir aplinkai;

31.2. laikytis teisės aktais patvirtintų miškų priešgaisrinės apsaugos reikalavimų, savo lėšomis įgyvendinti profilaktines priešgaisrines priemones (įrengti priešgaisrines juostas ir laužavietes, valyti užšlemštą mišką ir kita), stichinių nelaimių miškuose atvejais vykdyti Aplinkos ministerijos nustatytas specialias apsaugos ir nelaimių padarinių šalinimo priemones;

31.3. laikytis teisės aktais patvirtintų miško sanitarinės apsaugos reikalavimų, Miško sanitarinės apsaugos taisyklėse, patvirtintose aplinkos ministro 2004 m. kovo 26 d. įsakymu Nr. D1-141 (Žin., 2004, Nr. 55-1917), nustatytais terminais išvežti arba tinkamai apsaugoti nuo kenkėjų miške paliekamą spygliuočių medieną, informuoti valstybinius miškų pareigūnus apie atsiradusius miško kenkėjų ir ligų židinius;

31.4. želdintinas kirtavietes ir degavietes dirbtiniu būdu atkurti ne vėliau kaip per 3 metus, o paliekant žėlimui – ne vėliau kaip per 4 metus; žuvusius želdinius ir žėlinius atkurti ne vėliau kaip per 2 metus;

31.5. atlikti miško naudojimo, atkūrimo ir priežiūros darbus tais būdais ir priemonėmis, kurie turi mažiausią neigiamą poveikį aplinkai, išsaugo dirvožemio našumą ir biologinę įvairovę;

31.6. laikytis privalomų vykdyti miškotvarkos projekto dalių;

31.7. miško želdinių ir žėlinių priežiūros ir apsaugos darbus, šviesinimo ir valymo kirtimus atlikti laikydamasis Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatuose, patvirtintuose aplinkos ministro 2003 m. gruodžio 18 d. įsakymu Nr. 659, ir Miško ugdymo kirtimų taisyklėse, patvirtintose aplinkos ministro 2003 m. gruodžio 19 d. įsakymu Nr. 669 (Žin., 2004, Nr. 25-778), nustatytų terminų;

31.8. užtikrinti riboženklių priežiūrą, ribinių linijų prakirtimą ir atnaujinti;

31.9. netrukdyti fiziniams asmenims laisvai lankytis privačiuose miškuose, išskyrus šių Nuostatų 7 punkte nustatytus atvejus, specialios paskirties objektų (pasisienio zona ir kita) miškus ir miškus, kuriuose tai riboja kiti įstatymai;

31.10. aplinkos ministro 2001 m. rugsėjo 28 d. įsakymu Nr. 488 „Dėl miško savininkų statistinės ataskaitos apie privataus miško tvarkymą ir naudojimą teikimo“ (Žin., 2001, Nr. 88-3101) nustatyta tvarka pateikti informaciją ir statistikos duomenis apie miškų ūkio veiklą savo valdose.

V. PRIVAČIŲ MIŠKŲ SAVININKŲ TEISĖS

32. Privataus miško savininkas turi teisę:

32.1. valdyti, naudoti miško valdą ir disponuoti ja Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (Žin., 2000, Nr. 74-2262), Lietuvos Respublikos žemės įstatymo, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo, kitų Lietuvos Respublikos įstatymų ir teisės aktų nustatyta tvarka;

32.2. pagal tarpusavio susitarimą parduoti ar kitaip leisti naudoti nenukirstą mišką fiziniams ir juridiniams asmenims, jeigu yra leidimas kirsti mišką arba vykdomi kirtimai, kuriems leidimo nereikia;

32.3. regiono aplinkos apsaugos departamentui nepagrįstai atsisakius išduoti leidimą kirsti mišką, apskūsti jo sprendimą Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka;

32.4. privačioje žemėje įveisti miškus ir paversti juos kitomis naudmenomis teisės aktų nustatyta tvarka;

32.5. nemokamai gauti iš regionų aplinkos apsaugos departamentų pareigūnų konsultaciją miškų ūkio tvarkymo klausimais;

32.6. gauti kompensacijas (kurių apskaičiavimo ir išmokėjimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė) dėl ūkinės veiklos ribojimo, kai steigiama nauja saugoma teritorija, keičiamas esamos saugomos teritorijos statusas arba nustatyti veiklos apribojimai realiai sumažina gaunamą naudą arba uždraudžia anksčiau vykdytą veiklą;

32.7. Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka jungtis į asociacijas, kooperatyvus, steigti įmones ir organizacijas, kurti tikslinius fondus, kitaip kaupiti lėšas miško ūkinei veiklai plėtoti;

32.8. dalyvauti kartu su privačių miškų būklės, naudojimo, atkūrimo ir apsaugos valstybinę kontrolę atliekančiais pareigūnais, kai tikrinama jo miško valda.

VI. PRIVAČIŲ MIŠKŲ BŪKLĖS, NAUDOJIMO, ATKŪRIMO IR APSAUGOS VALSTYBINĖ KONTROLĖ

33. Privačių miškų būklės, naudojimo, atkūrimo ir apsaugos valstybinę kontrolę atlieka regionų aplinkos apsaugos departamentai, taip pat pagal savo kompetenciją – apskričių viršininkai.

34. Atliekant miškų būklės, naudojimo, atkūrimo ir apsaugos valstybinę kontrolę, tikrinama:

34.1. nustatytosios pagrindinių miško kirtimų normos laikymasis, kirtimo būdų ir biržių išdėstymo atitiktis miškotvarkos projektui;

34.2. kirstinų medžių atrinkimo ir iškirtimo teisingumas;

34.3. leidime kirsti mišką nurodytų sąlygų laikymasis, kirtaviečių išvalymas;

34.4. sanitarinė miškų būklė;

34.5. želdintinų kirtaviečių ir degaviečių atkūrimas augavietę atitinkančiomis medžių rūšimis, atkūrimo termino laikymasis, šių darbų kokybė;

34.6. priešgaisrinė miškų apsauga;

34.7. nurodytų žemės nuosavybės dokumente ir miškotvarkos projekte specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų, taip pat kitų aplinkosaugos reikalavimų laikymasis;

34.8. privačių miškų savininkų laikymasis įstatymuose ir kituose teisės aktuose, reglamentuojančiuose aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą, nustatytų reikalavimų.

35. Privačių miškų būklės, naudojimo, atkūrimo ir apsaugos valstybinę kontrolę atliekama Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymo (Žin., 2002, Nr. 72-3017) nustatyta tvarka.

VII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

36. Fiziniai ir juridiniai asmenys, pažeidę šiuos Nuostatus, atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

II. MIŠKOTVARKOS PROJEKTAS

Miškai turi būti tvarkomi, naudojami ir atkuriami pagal miškotvarkos projektą, kuris yra miškų ūkio organizavimo pagrindas. Miškotvarkos projektai rengiami privačioms miško valdoms, kurių nuosavybė įteisinta bei įregistruota valstybės įmonėje Registru centre ir vietoje pažymėta aiškiais ribinėmis linijomis (aiški ribinė linija – tai linija, pažymėta prakertant 1–1,5 m pločio juosta į miško savininko valdos pusę arba iškertant pomiškį ir traką bei pažymint su ribine linija besiribojančius medžius dažais ar žievės patašymu iš ribinės linijos pusės). Miškotvarkos projektus gali rengti tik specialistai, turintys atitinkamus kvalifikacijos atestatus. Pagrindas miškotvarkos projektui rengti yra užsakovo sutartis su projekto rengėju. Užsakovu gali būti miško savininkas arba savininkų grupė. Projekto autorius, prieš rengdamas projektą, supažindina savininką ar jį įgalioją atstovą su esamais miško valdos ankstesnės inventorizacijos duomenimis, miškų tvarkymo schemomis, projekto rengimo ir derinimo tvarka, išklauso savininko pageidavimų. Projekto galiojimo trukmė – 10 metų. Šiam laikotarpiui ir projektuojamos ūkinės priemonės, pateikiamos rekomendacijos dėl miško tvarkymo, duomenys apie visas medžių rūšis, medynų amžių, plotą, tūrį, galimus kirtimus, miškų želdymą, priežiūrą ir kt. Miškotvarkos projektai vienai miško valdai ar jų grupei rengiami savininko (užsakovo) lėšomis. Užsakydamas miškotvarkos projektą, užsakovas turi pateikti nuosavybės dokumentus: pažymėjimą apie valstybės įmonėje Registru centre įregistruotą žemės sklypą ir teises į jį, laikiną žemės sklypo planą M 1:10000.

Parengtus privačių miškų miškotvarkos projektus derina Aplinkos ministerijos regionų aplinkos apsaugos departamentai, o tvirtina Valstybinė aplinkos apsaugos inspekcija. Patvirtinti miškotvarkos projektai registruojami Valstybinėje miškotvarkos tarnyboje. Visais atvejais privačių miškų miškotvarkos projektus derinti, tvirtinti ir registruoti bei suderintus, patvirtintus ir užregistruotus užsakovui bei Aplinkos ministerijos regiono aplinkos apsaugos departamentui pateikia projekto rengėjas. Galiojantys miškotvarkos projektai gali būti koreguojami tik tada, kai pasikeitė ūkinių priemonių vykdymą ir projektavimą reglamentuojantys teisės aktai; kai dėl stichinės nelaimės būtina koreguoti suprojektuotas ūkines priemones; kai nustatyta tvarka pakeistas miško valdos plotas arba ribų konfigūracija; kai tikrinant miškotvarkos projekto parengimo kokybę buvo nustatyti miškų inventorizacijos netikslumai. Privačių miškų miškotvarkos projekto koregavimas projekto galiojimo periodo nekeičia. Naujas privačių miškų miškotvarkos projektas rengiamas tik po to, kai pasibaigia anksčiau galiojusio projekto terminas.

III. MIŠKO KIRTIMAS

LEIDIMŲ KIRSTI MIŠKĄ IŠDAVIMO TVARKOS APRAŠAS

*(Patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro
2004 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. D1-386 (Žin., 2004, Nr. 116-4348;
2005, Nr. 6-170; Nr. 92-3438))*

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šis tvarkos aprašas nustato institucijas, turinčias teisę išduoti leidimus kirsti mišką (toliau – Leidimai), reglamentuoja Leidimų išdavimo valstybinių miškų valdytojams ar naudotojams ir privačių miškų savininkams tvarką, jų anuliavimo atvejus bei tvarką, nustato, kaip Leidimai turi būti pildomi, apskaitomi bei saugomi.

2. Šiame tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

Valstybinių miškų valdytojai – miškų urėdijos, valstybinių rezervatų direkcijos, nacionalinių parkų direkcijos, savivaldybės, valstybės įmonės bei organizacijos, valdančios patikėjimo teise įstatymų nustatyta tvarka joms Vyriausybės nutarimais perduotą valstybinėms funkcijoms įgyvendinti valstybinę miško žemę.

Privačių miškų savininkai – fiziniai ir juridiniai asmenys bei užsienio valstybėse įsteigtos organizacijos, neturinčios juridinio asmens statuso, tačiau turinčios civilinį teisnumą pagal tų valstybių įstatymus, įstatymų nustatyta tvarka įgiję nuosavybės teisę į miškus.

Leidimas kirsti mišką – dokumentas, suteikiantis teisę atlikti kirtimus miškuose.

Pagrindiniai miško kirtimai – tai miško kirtimai, atliekami brandžiuose, perbrendusiuose bei Pagrindinių miško kirtimų taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. kovo 5 d. įsakymu Nr. 73 (Žin., 1999, Nr. 29-844; 2004, Nr. 10-284), numatytais atvejais pribręstančiuose medynuose, taip pat pusamžiuose ir vyresniuose medynuose, kuriuose miško žemė paverčiama kitomis naudmenomis ir miškas nebebus auginamas, bei plyni sanitariniai kirtimai, kertami pusamžiuose ir vyresniuose medynuose.

Tarpiniai miško kirtimai – tai miško kirtimai, atliekami medynų produktyvumo didinimo, sanitarinės miškų būklės gerinimo, biologinės įvairovės išsaugojimo, medienos išteklių panaudojimo, medynų rekonstrukcijos ir kitais teisės aktų numatytais tikslais. Jiems priskiriami miško ugdymo kirtimai, neplyni sanitariniai kirtimai, plyni sanitariniai kirtimai jaunuolynuose ir kirtimai jaunuolynuose, kuriuose miško žemė paverčiama kitomis naudmenomis.

Kitos sąvokos šiame tvarkos apraše suprantamos taip, kaip apibrėžta Lietuvos Respublikos miškų įstatyme (Žin., 1994, Nr. 96-1872; 2001, Nr. 35-1161).

3. Teisė kirsti mišką įgyjama, gavus Leidimą, nuo Leidime nurodytos datos. Leidimai neprivalomi privačių miškų savininkams Privačių miškų tvarkymo ir naudojimo nuostatuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. liepos 24 d. nutarimu Nr. 799 (Žin., 1997, Nr. 71-1808; 2001, Nr. 63-2287; 2004, Nr. 86-3117), numatytais atvejais, taip pat valstybinių miškų valdytojams, kertant medynuose pavienes drebulės ir blindes žiemą papildomam žvėrių šėrimui.

II. LEIDIMŲ IŠDAVIMAS

4. Leidimus išduoda regionų aplinkos apsaugos departamentai ar jų įgalioti struktūriniai padaliniai (agentūros, inspekcijos, skyriai). Leidimas turi būti patvirtintas regiono aplinkos apsaugos departamento arba jo struktūrinio padalinio (agentūros, inspekcijos, skyriaus) antspaudu.

5. Leidimai išduodami atskirai kiekvienam valstybinio miško valdytojui ar naudotojui arba privataus miško savininkui ar savininko įgaliotam asmeniui pagal pateiktą notaro patvirtintą ar notaro patvirtinimui prilygintą įgaliojimą. Kai miško savininkas – juridinis asmuo, jo duodamą įgaliojimą pasirašo juridinio asmens vadovas ir ant įgaliojimo dedamas to juridinio asmens antspaudas, jeigu jis antspaudą privalo turėti. Piliečiams, susigražinusiems mišką, jį valdantiems, naudojantiems ir juo disponuojantiems bendrosios nuosavybės teise, Leidimas išduodamas vienas visiems bendraturčiams arba vienam ar keliems bendraturčiams pagal pateiktą notaro patvirtintą kitų bendraturčių įgaliojimą.

6. Leidimai išduodami ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo Leidimui gauti reikalingų dokumentų gavimo regionų aplinkos apsaugos departamentuose ar jų įgaliotuose struktūriniuose padaliniuose (agentūrose, inspekcijose, skyriuose) dienos. Dokumentų gavimo data pažymima ant biržių atrėžimo ir įvertinimo dokumentų ir patvirtinama dokumentus priėmusio pareigūno parašu.

7. Leidimai išduodami pateikus Biržių atrėžimo ir įvertinimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. lapkričio 10 d. įsakymu Nr. D1-577 (Žin., 2004, Nr. 167-6157) nustatytus biržių atrėžimo ir įvertinimo dokumentus, išskyrus atvejus, kai privačiuose miškuose neplynais kirtimais bus kertamos tik vėjalaužos, baltalksniai, drebulės, gluosniai ar blindės. Šiais atvejais leidimai išduodami tą pačią dieną, kai privataus miško savininkas pateikia prašymą leidimui kirsti mišką gauti su nurodytu miško valdos adresu ir numatomų iškirsti vėjalaužų, baltalksnių, drebulių, gluosnių ar blindžių medžių skaičiumi bei apytikriu jų tūriu. Jei kirtimai bus vykdomi miško sėkliniuose medynuose ar miško genetiniuose draustiniuose, prieš pateikiant regionų

aplinkos apsaugos departamentams ar jų įgaliotiems struktūriniais padaliniais (agentūroms, inspekcijoms, skyriams) biržių atrėžimo ir įvertinimo dokumentus Leidimui gauti, būtina šiuos kirtimus suderinti su Miško genetiinių išteklių, sėklų ir sodmenų tarnyba. Ši tarnyba, gavusi miško valdytojo ar naudotojo prašymą dėl kirtimų suderinimo ir biržių atrėžimo ir įvertinimo dokumentus, per 10 darbo dienų priima sprendimą ir pareiškėjui gražina biržių atrėžimo ir įvertinimo dokumentus bei pateikia raštišką suderinimą su nurodytomis sąlygomis, kurių turi būti laikomasi vykdant kirtimus, arba raštu informuoja, kad kirtimų vykdymas nederinamas.

8. Miško kirtimo terminas nustatomas ne ilgesnis kaip iki einamųjų metų gruodžio 31 d., o pagamintos medienos išvežimo terminas – ne ilgesnis kaip 3 mėnesiai po Leidime nurodyto termino kirsti mišką galiojimo pabaigos. Kai išduodamas leidimas kirsti kitų metų biržes, jo galiojimo terminas nustatomas ne ilgesnis kaip iki kitų metų gruodžio 31 d. Jeigu dėl pateisinamų priežasčių kirtimai iki šios datos nebuvo baigti, Leidimų galiojimo laikas gali būti pratęstas iki 6 mėnesių pagal Leidimą gavusio juridinio ar fizinio asmens raštišką prašymą, pateikiamą ne vėliau kaip 10 kalendorinių dienų iki nustatyto miško kirtimo ar pagamintos medienos išvežimo termino pabaigos. Kirtimo terminų pratęsimas turi būti įrašomas visuose Leidimo egzemplioriuose.

9. Ateinančių metų kirtimams Leidimai gali būti išduodami nuo einamųjų metų gruodžio 1 dienos, Leidimuose nurodant jų įsigaliojimo pradžią – kitų metų sausio 1 dieną.

10. Valstybinių miškų valdytojams ir naudotojams atskiri Leidimai išduodami pagrindiniams ir tarpiniams miško kirtimams.

11. Valstybinių miškų valdytojams einamųjų metų pagrindiniams miško kirtimams Leidimai išduodami iki tų pačių metų gruodžio 1 d., tarpiniams miško kirtimams – ištisus metus.

12. Valstybinių miškų valdytojams, baigusiems kirsti einamųjų metų pagrindinių miško kirtimų biržes arba negalintiems baigti kirsti kai kurių biržių dėl nepalankių klimato sąlygų ar kitų svarbių priežasčių, nuo einamųjų metų spalio 1 d. gali būti išduodami Leidimai kirsti kitų metų biržes. Leidimai kirsti kitų metų biržes miškų urėdijoms išduodami, tik suderinus tokių biržių kirtimą su Generaline miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos. Pagal šiuos Leidimus miškas gali būti kertamas nuo spalio 1 dienos.

13. Valstybinių miškų valdytojai, norėdami parduoti medieną nenukirstu mišku, regionų aplinkos apsaugos departamentams arba jų struktūriniais padaliniais (agentūroms, inspekcijoms, skyriams) pateikia biržių, kuriose mediena bus parduodama nenukirstu mišku, sąrašus (5 priedas).

14. Valstybinių miškų valdytojai, turėdami Leidimus, Nenukirsto valstybinio miško skyrimo ir pardavimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos

Vyriausybės 2001 m. spalio 31 d. nutarimu Nr. 1286 (Žin., 2001, Nr. 93-3286), numatytais atvejais parduoda nenukirstą mišką kitiems ruošėjams pagal nenukirsto valstybinio miško pardavimo sutartis.

15. Pareigūnas, išduodamas Leidimą privataus miško savininkui, kartu su Leidimu išduoda privataus miško naudojimo ir tvarkymo statistinės ataskaitos blanką, kurį privataus miško savininkas užpildo ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. rugsėjo 28 d. įsakymu Nr. 488 „Dėl miško savininkų statistinės ataskaitos apie privataus miško tvarkymą ir naudojimą teikimo“ (Žin., 2001, Nr. 88-3101) nustatyta tvarka pateikia Leidimą išdavusiam pareigūnui.

III. LEIDIMŲ PILDYMAS

16. Leidimai valstybinių miškų valdytojams ir naudotojams, turintiems struktūrinius padalinius – girininkijas, pildomi trimis egzemplioriais pagal girininkijas. Pirmas Leidimo egzempliorius skiriamas valstybinio miško valdytojui ar naudotojui, antras – valstybinio miško valdytojo ar naudotojo struktūriniame padaliniiui – girininkijai, trečias paliekamas regiono aplinkos apsaugos departamente arba jo struktūriniame padalinyje (agentūroje, skyriuje). Valstybinių miškų valdytojams ir naudotojams, neturintiems struktūrinių padalinių – girininkijų, pildomi tik du Leidimo egzemplioriai, neužpildytas Leidimo trečias egzempliorius saugomas regiono aplinkos apsaugos departamente arba jo struktūriniame padalinyje (agentūroje, skyriuje). Kai Leidimų blankai pildomi kompiuteriu Miškų valstybės kadastro integruotos informacinės sistemos leidimų kirsti mišką registravimo ir spausdinimo programa, naudojama šio tvarkos aprašo 8 priede nustatyta Leidimo blanko forma ir Leidime nurodomi šie privalomi rekvizitai:

16.1. Leidimą išdavusio regiono aplinkos apsaugos departamento struktūrinio padalinio kodas (7 priedas);

16.2. Leidimo įsigaliojimo data;

16.3. Miško valdytojo, kuriam išduodamas leidimas kirsti mišką, pavadinimas, struktūrinio padalinio pavadinimas;

16.4. Leidimo išdavimo pagrindas (miškotvarkos projektas, miško sanitarinės būklės įvertinimo aktas ir kt.);

16.5. Leidžiamo kirtimo rūšis, kvartalo ir sklypo numeriai, plotas (ha), vyraujanti medžių rūšis, numatomas iškirsti apytikris bendras bei likvidinis medienos tūris (ktm);

16.6. Miško iškirtimo terminas;

16.7. Pagamintos medienos išvežimo terminas;

16.8. Ypatingos sąlygos (biologinės įvairovės, pomiškio išsaugojimas, sėkliniai medžiai ir kt.);

16.9. Leidimą išdavusio pareigūno vardas, pavardė, pareigos, parašas ir leidimo išdavimo data;

16.10. Leidimą gavusio asmens vardas, pavardė, pareigos, parašas, leidimo gavimo data.

17. Privatių miškų savininkams Leidimai pildomi dviem egzemplioriais. Pirmas egzempliorius skiriamas privataus miško savininkui, antras paliekamas regiono aplinkos apsaugos departamente arba jo struktūriniame padalinyje (agentūroje, inspekcijoje, skyriuje). Kai Leidimų blankai pildomi kompiuteriu Miškų valstybės kadastro integruotos informacinės sistemos leidimų kirsti mišką registravimo ir spausdinimo programa, naudojama šio tvarkos aprašo 6 priede nustatyta Leidimo blanko forma ir Leidime nurodomi šie privalomi rekvizitai:

17.1. Leidimą išdavusio regiono aplinkos apsaugos departamento struktūrinio padalinio kodas (7 priedas);

17.2. Leidimo įsigaliojimo data;

17.3. miško savininko (pretendento), kuriam išduodamas leidimas kirsti mišką, fizinio asmens vardas, pavardė, asmens kodas ir adresas arba juridinio asmens pavadinimas, įmonės kodas ir adresas;

17.4. Leidimo išdavimo pagrindas (miškotvarkos projektas, miško sanitarinės būklės įvertinimo aktas ir kt.);

17.5. miško valdos, kurioje yra leidžiamas kirtimas, adresas (rajonas, savivaldybė, seniūnija, miškų urėdijos ir girininkijos pavadinimas);

17.6. leidžiamo kirtimo rūšis, kvartalo ir sklypo numeriai, plotas (ha), kirstinų medžių rūšys, kirstinų medžių skaičius (išskyrus atvejus, kai kirstinų medžių tūris nustatomas instrumentiniais atrankiniais metodais arba pagal miškotvarkos medžiagą), numatomas iškirsti apytikris likvidinis medienos tūris (ktm) atskirai kiekvienai medžių rūšiai;

17.7. įrašas „Želdintinose kirtavietėse miškas dirbtiniu būdu turi būti atkurtas ne vėliau kaip per trejus metus po jų atsiradimo. Atliekant medienos ruošos darbus turi būti tausojami miško keliai, sausinimo sistemos ir kiti technologiniai įrenginiai“;

17.8. miško iškirtimo terminas;

17.9. pagamintos medienos išvežimo terminas;

17.10. ypatingos sąlygos (biologinės įvairovės, pomiškio išsaugojimas, sėkliniai medžiai ir kt.);

17.11. Leidimą išdavusio pareigūno vardas, pavardė, pareigos, parašas ir leidimo išdavimo data;

17.12. Leidimą gavusio miško savininko (pretendento) ar jo įgalioto asmens vardas, pavardė, parašas bei įsipareigojimas pateikti Privataus miško tvarkymo ir naudojimo statistinę ataskaitą ne vėliau kaip per 30 dienų po Leidime nurodyto miško iškirtimo termino pabaigos.

18. Kai kirtimai ribojami dėl aplinkosauginių ar kitų priežasčių, Leidime (eilutėje „Ypatingos sąlygos“) turi būti nurodomi apribojimai ir jų galiojimo laikotarpiai. Pakeitus miškų grupę ar įvykus kitiems pasikeitimams, dėl kurių miškas miškotvarkos projekte arba Leidime nurodytomis sąlygomis negali būti kertamas, Leidimai kirsti mišką privačių miškų savininkams išduodami ir miškas kertamas vadovaujantis miškotvarkos projekto patvirtinimo metu galiojusiais teisės aktais, jei biržės ekonominės vertės sumažėjimo ar praradimo negalima kompensuoti įstatymų nustatytais būdais.

19. Privataus miško savininkas (tik fizinis asmuo) ar jo įgaliotas asmuo privalo jam skirto Leidimo egzemplioriaus antroje pusėje įrašyti šią informaciją apie leisto iškirsti medienos kiekio ar jo dalies perleidimą kitiems asmenims miške arba išvežimą iš miško:

19.1. pirmame stulpelyje – eilės numeris;

19.2. antrame stulpelyje:

19.2.1. jei medieną pardavė (kitais perleido nuosavybės teises) nenukirstu mišku – asmens, kuriam buvo parduota (kitais perleistos nuosavybės teisės) mediena, vardas, pavardė, asmens kodas; jei medienos pirkėjas yra juridinis asmuo – juridinio asmens pavadinimas, įmonės kodas;

19.2.2. jei apvaliąją medieną pardavė (kitais perleido nuosavybės teises) iki jos išvežimo iš miško – asmens, kuriam buvo parduota (kitais perleistos nuosavybės teisės) mediena, vardas, pavardė, asmens kodas; jei medienos pirkėjas yra juridinis asmuo – juridinio asmens pavadinimas, įmonės kodas;

19.2.3. jei apvaliąją medieną iš miško išsivežė savo (privataus miško savininko) reikmėms – „Apvaliosios medienos išvežimas iš miško vėlesniam panaudojimui“;

19.3. trečiame stulpelyje – medžių rūšis, sortimentas ir tūris;

19.4. ketvirtame stulpelyje – medienos (nenukirsto miško) pardavimo (kitokio nuosavybės teisės perleidimo) kitam asmeniui miške sandorio arba jos išvežimo iš miško data; asmens, įrašiusio 19 punkte nustatytą informaciją, parašas.

20. Bet kokie pataisymai Leidimuose, išskyrus 19 punkte nustatytos informacijos įrašymą, turi būti daromi visuose egzemplioriuose ir patvirtinti Leidimą išrašiusio pareigūno parašu.

21. Sugadintų blankų visi egzemplioriai perbraukiami įstrižais brūkšniais ir ant jų užrašoma „Sugadinta“, nurodoma sugadinimo priežastis.

IV. LEIDIMŲ SPAUSDINIMAS, APSKAITA, SAUGOJIMAS

22. Leidimų spausdinimą organizuoja Aplinkos ministerija pagal Valstybinės aplinkos apsaugos inspekcijos paraišką.

23. Leidimai yra griežtos atskaitomybės dokumentai. Jie turi būti apskaitomi ir kartu su biržių atrėžimo ir įvertinimo dokumentais 5 metus saugomi regionų aplinkos apsaugos departamentuose arba jų struktūriniuose padaliniuose (agentūrose, inspekcijose, skyriuose), išdavusiuose šiuos Leidimus.

24. Pasibaigus ketvirčiui, regionų aplinkos apsaugos departamentai Valstybinės aplinkos apsaugos inspekcijos nustatyta tvarka per 15 kalendorinių dienų informaciją apie išduotus Leidimus privačių miškų savininkams pateikia apskričių valstybinėms mokesčių inspekcijoms ir Valstybinei aplinkos apsaugos inspekcijai.

25. Privačių miškų savininkai jiems skirtus užpildytus Leidimų egzempliorius turi saugoti 5 metus.

V. LEIDIMŲ ANULIAVIMAS

26. Leidimus anuliuoti gali regionų aplinkos apsaugos departamentų valstybiniai miškų pareigūnai šiais atvejais:

26.1. jei nustatoma, kad Leidimai išduoti, pažeidžiant šio tvarkos aprašo reikalavimus;

26.2. išaiškėjus, kad miško kirtimas suprojektuotas nesilaikant Pagrindinių miško kirtimų taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. kovo 5 d. įsakymu Nr. 73 (Žin., 1999, Nr. 29-844; 2004, Nr. 10-284), Miško ugdymo kirtimų taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. gruodžio 19 d. įsakymu Nr. 669 (Žin., 2004, Nr. 25-778), Miško sanitarinės apsaugos taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. kovo 26 d. įsakymu Nr. D1-141 (Žin., 2004, Nr. 55-1917), reikalavimų;

26.3. pakeitus miškų grupę ar įvykus kitiems pasikeitimams, dėl kurių keičiasi miško apsaugos ir naudojimo reikalavimai ir miškas Leidime nurodytomis sąlygomis negali būti kertamas, jei biržės ekonominės vertės sumažėjimas ar praradimas kompensuojamas įstatymų nustatytais būdais;

26.4. pasikeitus valstybinio miško valdytojui ar naudotojui arba privataus miško savininkui.

27. Anuliuotų leidimų visi egzemplioriai perbraukiami įstrižais brūkšniais ir ant jų užrašoma „Anuliuota“, nurodoma anulavimo priežastis.

VI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

28. Asmenys, pažeidę šio tvarkos aprašo reikalavimus, atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA

Leidimų kirsti mišką išdavimo tvarkos
aprašo
6 priedas

Serija A-Z Nr. 000000

LEIDIMAS KIRSTI MIŠKĄ MIŠKO SAVININKUI

Miško iškirtimo terminas pratęstas iki 200...m. mėn. d.
Pagamintos medienos išvežimo terminas pratęstas iki 200...m. mėn. d.
Terminus pratęsė
(vardas, pavardė, pareigos, parašas, data)

A.V.

Privalomi rekvizitai: RAAD struktūrinio padalinio kodas; leidimo įsigaliojimo data; miško savininko (pretendent) fizinio asmens vardas, pavardė, asmens kodas ir adresas arba juridinio asmens pavadinimas, įmonės kodas ir adresas; leidimo išdavimo pagrindas; miško valdos adresas; leidžiamo kirtimo rūšis, kvartalo ir sklypo numeriai, plotas (ha), kirstinų medžių rūšys, kirstinų medžių skaičius, numatomas iškirsti apytikris likvidinis medienos tūris (ktm); įrašas „Želdintuose kirtavietėse miškas dirbtiniu būdu turi būti atkurtas ne vėliau kaip per trejus metus po jų atsiradimo. Atliekant medienos ruošos darbus turi būti tausojami miško keliai, sausinimo sistemos ir kiti technologiniai įrenginiai“; miško iškirtimo terminas; pagamintos medienos išvežimo terminas; ypatingos sąlygos; leidimą išdavusio pareigūno vardas, pavardė, pareigos, parašas ir leidimo išdavimo data; Leidimą gavusio miško savininko (pretendent) ar jo įgalioto asmens vardas, pavardė, parašas bei įsipareigojimas pateikti Privataus miško tvarkymo ir naudojimo statistinę ataskaitą ne vėliau kaip per 30 dienų po Leidime nurodyto miško iškirtimo termino pabaigos.

**Pagal šį leidimą leisto iškirsti medienos kiekio perleidimo kitiems
asmenims miške arba išvežimo iš miško apskaita**
(pildo tik fizinis asmuo)

Eil. Nr.	Medienos perleidimas kitam asmeniui miške arba jos išvežimas iš miško*	Mediena		Medienos perleidimo kitam asmeniui miške arba jos išvežimo iš miško data ir asmens, užpildžiusio šią lentelę, parašas
		medžių rūšis, sortimentas**	tūris, ktm.	
Iš viso				

* medienos perleidimas kitam asmeniui miške arba jos išvežimas iš miško:

1) jei mediena parduota (kitaip perleistos nuosavybės teisės) nenukirstu mišku, nurodomas asmens, kuriam buvo parduota (kitaip perleistos nuosavybės teisės) mediena, vardas, pavardė, asmens kodas; jei medienos pirkėjas yra juridinis asmuo – juridinio asmens pavadinimas, įmonės kodas;

2) jei apvalioji mediena parduota (kitaip perleistos nuosavybės teisės) iki jos išvežimo iš miško, nurodomas asmens, kuriam buvo parduota (kitaip perleistos nuosavybės teisės) mediena, vardas, pavardė, asmens kodas; jei medienos pirkėjas yra juridinis asmuo – juridinio asmens pavadinimas, įmonės kodas;

3) apvaliosios medienos išvežimas iš miško vėlesniam panaudojimui

** parduodant nenukirstu mišku, nurodoma tik medžių rūšis, kitais atvejais nurodoma medžių rūšis ir sortimentas (raštai, popiermedžiai, tarmedžiai, plokščių mediena, malkos).

KIRSTINŲ MEDŽIŲ ŽENKLINIMO PRIVAČIUOSE MIŠKUOSE TVARKOS APRAŠAS

*(Patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro
2004 m. rugpjūčio 30 d. įsakymu Nr. D1-458
(Žin., 2004, Nr. 136-4972, Nr. 166-6080))*

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Kirstinų medžių ženklavimo privačiuose miškuose tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) nustato subjektus, turinčius teisę ženklinti kirstinus medžius privačiuose miškuose, reglamentuoja, kaip kirstini medžiai privačiuose miškuose ženklunami, nustato, kokie turi būti asmeniniai žymekliai, kaip jie registruojami ir naudojami.

II. SUBJEKTAI, TURINTYS TEISĘ ŽENKLINTI KIRSTINUS MEDŽIUS PRIVAČIUOSE MIŠKUOSE

2. Privačiuose miškuose plyno kirtimo biržes atrėžti, 16 centimetrų ir storesnius medžius, skirtus pagrindinių kirtimų neplyniams kirtimams, ugdymo ir sanitariniams kirtimams (išskyrus šviesinimo ir valymo bei retinimo kirtimais kertamus medžius, sausuolius, vėjavartas ir vėjalaužas bei neplynais kirtimais kertamus baltalksnius, drebulės, gluosnius ir blindes – šių medžių ženklinti nebūtina) paženklininti, parengti kirtimų dokumentaciją gali:

2.1. miško savininkai fiziniai asmenys jiems nuosavybės teise priklausančiame miške ar jų artimi giminaičiai (tėvai, vaikai, broliai ir seserys, taip pat savininko sutuoktinis, turintys savininko išduotą bei nustatyta tvarka patvirtintą įgaliąją) bei miško savininko juridinio asmens vadovo įgalioti darbuotojai juridiniam asmeniui nuosavybės teise priklausančiame miške, turintys aukštąjį, aukštesnįjį miškininkystės išsilavinimą arba baigę specialius miško savininkų mokymo kursus pagal privačių miškų tvarkymo ir naudojimo pagrindų mokymo 5 dienų (40 val.) trukmės programas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. kovo 12 d. įsakymu Nr. 114 „Dėl Privačių miškų savininkų švietimo, mokymo ir konsultavimo perspektyvinės programos patvirtinimo“ (Žin., 2003, Nr. 31-1291), bei išlaikę žinių patikrinimo egzaminus, kuriuose egzaminuoja miškų urėdijų ar regionų aplinkos apsaugos departamentų valstybinis miškų pareigūnas. Mokymo kursų baigimo pažymėjimas turi būti patvirtintas šio valstybinio miškų pareigūno parašu;

2.2. valstybiniai miškų pareigūnai;

2.3. Miškininkai specialistai, turintys aukštąjį, aukštesnįjį miškininkystės išsilavinimą (toliau – Miškininkai specialistai), kuriems teisę atrėžti biržes

ir ženklinti kirstinus medžius privačiuose miškuose įsakymu suteikė Valstybinės aplinkos apsaugos inspekcijos viršininkas.

3. Asmenims, atleistiems iš darbo valstybiniame miškų ūkio sektoriuje už piktnaudžiavimus, aplaidumą darbe, teisė atrėžti biržes ir ženklinti kirstinus medžius privačiuose miškuose suteikiama tik nuo atleidimo iš darbo praėjus 1 metų laikotarpiui ir Valstybinės aplinkos apsaugos inspekcijos nustatyta tvarka išlaikius žinių patikrinimo egzaminą.

III. KIRSTINŲ MEDŽIŲ ŽENKLINIMAS

4. Miško savininkai ir kiti asmenys, nurodyti 2.1. punkte, kirstinus medžius savo miškuose ženklina asmeniniais žymekliais ar kitais kirstinų medžių ženklavimo būdais: žievės patašymu, dažais, rėžtuku. Asmeniniais žymekliais ženklinama pašaknyje ir 1,2–1,5 m aukštyje arba tik pašaknyje, o kitais būdais – 1,2–1,5 m aukštyje.

5. Valstybiniai miškų pareigūnai kirstinus medžius privačiuose miškuose ženklina spaudais, kurių gamybos, registravimo ir naudojimo tvarka nustatyta Valstybinių miškų pareigūnų spaudų gamybos, registravimo ir naudojimo tvarkoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. kovo 5 d. įsakymu Nr. 109 (Žin., 2003, Nr. 40-1872).

6. Miškininkai specialistai kirstinus medžius privačiuose miškuose ženklina asmeniniais žymekliais, kurie turi atitikti šiuos reikalavimus:

6.1. jie gaminami iš atsparaus kalimui ir netrapaus metalo. Viename žymeklio gale daromas 45 mm skersmens apskritimas arba kvadratas, kitame gale gali būti kirvukas medžio užtašymui;

6.2. apskritime arba kvadrato turi būti asmens, vykdančio medžių ženklimą, eilės numeris, suteiktas regiono aplinkos apsaugos departamento, po juo – regiono aplinkos apsaugos departamento, suteikusio eilės numerį, numeris.

7. Asmeninius žymeklius Miškininkai specialistai registruoja regionų aplinkos apsaugos departamentuose, kurių kontroliuojamose teritorijose bus ženklinti kirstini medžiai. Registracijos žurnale (priedas) paliekamas žymeklio išspaudas, o asmuo, įsigijęs jo naudojimo teisę, pasirašo, kad yra susipažinęs su asmeninio žymeklio naudojimo tvarka ir kitais teisės aktais, reglamentuojančiais privačių miškų tvarkymą.

8. Miškininkams specialistams draudžiama asmeninį žymeklį perduoti kitiems asmenims. Jį praradus, apie tai per 10 dienų turi būti pranešta tiems regionų aplinkos apsaugos departamentams, kurių kontroliuojamose teritorijose prarastas asmeninis žymeklis buvo įregistruotas.

9. Miškininkai specialistai kirstinus medžius asmeniniais žymekliais ženklina medžio kamiene prie šaknies kaklelio. Asmeniniu žymekliu ženklinant medžius, turi būti naudojami nenuplaunami dažai. Nukirtus medį, kelme turi likti asmeninio žymeklio įspaudas, išskyrus valksmuose nukirstus medžius.

10. Nustačius, kad biržės Miškininkų specialistų atrėžtos ar kirstini medžiai paženklinti pažeidžiant teisės aktų reikalavimus, Valstybinės aplinkos apsaugos inspekcijos viršininko įsakymu iš juos paženklusio asmens 1 metams gali būti atimama teisė ženklinti kirstinus medžius.

11. Miško savininkai ir kiti asmenys, nurodyti 2.1. punkte, valstybiniai miškų pareigūnai, Miškininkai specialistai, atrėžę biržes ar pažymėję kirstinus medžius, privalo užpildyti Biržių atrėžimo ir įvertinimo taisyklėse, patvirtintose Miškų ir saugomų teritorijų departamento prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos direktoriaus 2000 m. liepos 17 d. įsakymu Nr. 127 (Žin., 2000, Nr. 67-2045; 2001, Nr. 31-1052), nustatytus biržių atrėžimo ir įvertinimo dokumentus. Šią medžiagą miško savininkai pateikia regiono aplinkos apsaugos departamentui leidimui kirsti mišką gauti.

12. Miško savininkai, norintys neplynaus kirtimais kirsti tik vėjalaužas, baltalksnius, drebulės, gluosnius ar blindes ir šiems kirtimams gauti leidimą kirsti mišką, regiono aplinkos apsaugos departamentui pateikia prašymą leidimui kirsti mišką gauti su nurodytu miško valdos adresu ir numatomų iškirsti vėjalaužų, baltalksnių, drebulių, gluosnių ar blindžių medžių skaičiumi bei apytikriai jų tūriu pagal medžių rūšis. Šiuo atveju 11 punkte nurodytų dokumentų pateikti nereikia.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

13. Asmenys, pažeidę šio Tvarkos aprašo reikalavimus, atsako pagal Lietuvos Respublikos įstatymus.

BIRŽIŲ ATRĖŽIMO IR ĮVERTINIMO TAISYKLĖS

*(Patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro
2004 m. lapkričio 10 d. įsakymu Nr. D1-577
(Žin., 2004, Nr. 167-6157; 2005, Nr. 16-522))*

I. BENDROJI DALIS

1. Šios taisyklės reglamentuoja biržių atrėžimą visų nuosavybės formų miškuose ir jų įvertinimą valstybiniuose miškuose.

2. Biržių atrėžimas ir įvertinimas yra medynų sklypų kirtimui atribojimas ir apmatavimas, medžių ženklinimas, kirštinių medžių tūrio nustatymas bei nenukirsto miško įvertinimas patvirtintomis kainomis.

3. Medynų sklypai kirtimui parenkami vadovaujantis Pagrindinių miško kirtimų taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. gruodžio 19 d. įsakymu Nr. 670 (Žin., 2004, Nr. 10-284), Miško ugdymo kirtimų taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. gruodžio 19 d. įsakymu Nr. 669 (Žin., 2004, Nr. 25-778), Miško sanitarinės apsaugos taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. kovo 26 d. įsakymu Nr. D1-141 (Žin., 2004, Nr. 55-1917), kitais teisės aktais, miškotvarkos projektu, atsižvelgiant į medynų būklę bei kitas konkrečias sąlygas.

4. Valstybiniuose miškuose biržės atrėžiamos pagal miško valdytojų patvirtintą biržių atrėžimo projektą (1 priedas).

II. BIRŽIŲ ATRIBOJIMAS IR APMATAVIMAS

5. Biržės atribojamos ir apmatuojamos:

5.1. pagrindiniams kirtimams, išskyrus 8.2, 8.3 punktuose nurodytus atvejus;

5.2. pagrindiniams ir tarpiniams plyniams kirtimams;

5.3. neplyniams tarpiniams kirtimams, kai biržių ribos nesutampa su tak-sacinių sklypų ribomis ir vietoje neaiškios, išskyrus 8.1, 8.4, 8.5 punktuose nurodytus atvejus.

6. Ribos laikomos aiškiomis, kai jos sutampa su proskiebiais, kvartalinėmis linijomis, spindžiais, upeliais, keliais, mišku neapaugusių plotų ribomis, kai besiribojančių medynų aukštis skiriasi ne mažiau kaip 25 procentais, kai ryškiai skiriasi medynų rūšinė sudėtis (gretimuose sklypuose auga gryni skirtingų medžių rūšių medynai).

7. Biržės viduje esančių nekirštinių biržės dalių plotas nustatomas:

7.1. kai kirstini medžiai neženklinoti, biržės viduje esančios nekirstinos biržės dalys atribojamos, jų plotas iki 0,3 ha nustatomas vizualiai, o nekirstinos 0,3 ha ploto ir didesnės biržės dalys apmatuojamos;

7.2. kai kirstini medžiai ženklinti, nekirstinų biržės dalių plotas nustatomas vizualiai, jų atriboti nereikia.

8. Biržės atriboti ir apmatuoti neprivaloma:

8.1. atrankiniams sanitariniams kirtimams;

8.2. atvejinių kirtimų antram ir tolimesniems atvejams, kai kertama ankstesnio atvejo biržės ribose ir naudojamas ankstesnio atvejo brėžinys;

8.3. sėklinių ir kitų pavienių medžių iškirtimui;

8.4. griovių, pakelių, ribinių ir kvartalinių linijų, trasų priežiūros kirtimams;

8.5. neplyniams tarpiniams kirtimams, kai biržių ribos sutampa su taksacinių sklypų ribomis ir vietoje yra aiškios;

8.6. tarpiniams miško kirtimams privačiuose miškuose, kuriems yra sudarytas vidinės miškotvarkos projektas.

9. Biržės atribojamos iki 1 m pločio spindžiais. Spindžiuose augantys medžiai ir krūmai nukertami. Storesni nei 16 cm medžiai nekertami, bet spindžiu apeinami. Su spindžiais besiribojantys biržės medžiai užtašomi ar kitaip paženklinami iš spindžių pusės. Šiose taisyklėse medžių storis suprantamas kaip jų storis (skersmuo) su žieve 1,3 m aukštyje.

10. Biržės skirstomos dalimis (skersinėmis), kai to reikia parduodant nenukirstą mišką keliems pirkėjams.

11. Biržės skersinės atribojamos spindžiais ir apmatuojamos, pastatomi 6–12 cm skersmens stulpeliai, kurių aukštis virš žemės paviršiaus – 0,5–0,8 m. Ant stulpelio užrašomas skersinės numeris.

12. Atribotų ir apmatuotų biržių kampuose pastatomi 6–12 cm skersmens stulpeliai, kurių aukštis virš žemės paviršiaus – 0,5–0,8 m. Jeigu viename taške sueina kelių gretimų biržių kampai, tai, neatsižvelgiant į biržių kirtimo metus, ten pastatomas vienas stulpelis.

13. Leidžiamos biržių matavimo paklaidos:

13.1. matuojant ilgį ir kampus nustatančiais instrumentais, linijų paklaida – ± 1 m šimtui metrų, kampų paklaida – $\pm 1^\circ$ kampui;

13.2. matuojant tiesiogiai taškų koordinates nustatančiais instrumentais, posūkio taškų koordinatų paklaida – ± 2 m taškui.

14. Apmatuotų biržių brėžiniai braižomi miškotvarkos planšetų masteliu (1:10000). Nedidelių ar sudėtingos konfigūracijos biržių brėžiniai gali būti braižomi stambesniu masteliu (1:5000). Brėžiniuose nurodoma:

14.1. biržių aplinkinių ribų (linijų) ilgiai;

14.2. rumbai arba azimutai, arba vidaus kampai, arba posūkio taškų koordinatės;

- 14.3. nekirstinos biržės dalys;
- 14.4. skersinės ir jų numeriai bei plotas;
- 14.5. sujungimas su kvartaliniu tinklu arba ribinėmis linijomis;
- 14.6. schematiškai pažymimos apskaitos barelių vietos, saugotino pomiškio ir jaunuolynų ploteliai, perspektyvūs želdiniai, taksacinių sklypų ribos.
15. Plotas apskaičiuojamas ir užrašomas 0,1 ha tikslumu. Brėžiniai gali būti braižomi ant planšetų kvartalų kopijų.
16. Kai atrėžiama biržė atitinka ankstesnių kirtimų ar miško želdinių (žėlinių) vietą, yra tų kirtimų ar miško želdinių (žėlinių) ploto apmatavimo brėžinys ir ribos vietoje aiškios, naujai gali būti nematuojama, bet daroma brėžinio kopija, nurodant jos kilmę.
17. Kai atrėžiamos biržės 8.5 punkte numatytais atvejais nematuojamos, daryti biržių planų kopijas iš planšetų nebūtina.

III. KIRSTINŲ MEDŽIŲ ŽENKLINIMAS

18. Kirstini medžiai ženklinami: spaudais, asmeniniais žymekliais, numeriais, žievės patašymu, dažais, rėztuku arba kokybės ženklais.
19. Valstybiniuose miškuose parduoant nenukirstą mišką, 16 cm ir storesnius medžius privaloma ženklinti:
- 19.1. spaudais pašaknyje ir 1,2–1,5 m aukštyje arba tik pašaknyje, kai atrėžiamos biržės neplyniams kirtimams, išskyrus šviesinimus, valymus ir retinimus;
- 19.2. kokybės ženklais (nustatant kirstinų medžių kokybę), kai atrėžiant biržes taikomas ištisinis medžių apmatavimas.
20. Medžių kokybės ženklų forma, darant juos rėztuku:
padariniai	pusiau padariniai	malkiniai
I	II	X
21. Kokybės ženklų dažais formą nustato valstybinių miškų valdytojai.
22. Kokybės ženklais medžiai žymimi 1,2–1,5 m aukštyje.
23. Valstybiniuose miškuose žievės patašymu, dažais, rėztuku 1,2–1,5 m aukštyje ženklinami 16 cm ir storesni medžiai, skirti iškirsti neplynais kirtimais, išskyrus šviesinimus, valymus, retinimus, neplynais kirtimais kertamas vėjalaužas, vėjavartas ir snieglaužas, kurias sunku apmatuoti, ir atvejus, kai kirstini medžiai ženklinami kokybės ženklais, spaudais ar numeriais. Neparduoant nenukirsto miško, kirstinų medžių ženklimas kokybės ženklais neprivalomas.
24. Kai neplynais kirtimais iškertami visi tam tikros rūšies medžiai arba visi medžiai iki tam tikro storio, jų ženklinti spaudais, žievės patašymu, rėztuku ir dažais nereikia.

25. Nustatant kirstinų medžių tūrį pagal miškotvarkos medžiagą arba instrumentiniais atrankiniais metodais, einamuosiuose ir atvejiniuose kirtimuose kirstini medžiai gali būti ženklinami prieš iškertant valksmas arba jas iškirčius.

26. Kirstinų medžių ženklavimo numeriais tikslingumą ir tvarką nustato valstybinių miškų valdytojai.

27. Sėkliniai ir kiti nekirstini medžiai parenkami atrėžiant biržes ir paženklinami 1,2–1,5 m aukštyje aplink stiebą apskutant žievę (žiauberį) ne siauresnėje kaip 5 cm juostoje arba nudažant juostą ryškiais (išskyrus baltos spalvos) dažais. Nekirstini medžiai surašomi medžių matavimo lape (3 priedas).

28. Privačiuose miškuose atrėžiant biržes neplyniems kirtimams spaudais ar asmeniniais žymekliais, ženklinami 16 cm ir storesni medžiai pašaknyje ir 1,2–1,5 m aukštyje arba tik pašaknyje, o kitais medžių ženklavimo būdais (žievės patašymu, dažais, rėžtuku) ženklinami 16 cm ir storesni medžiai 1,2–1,5 m aukštyje (išskyrus šviesinimo, valymo ir retinimo kirtimais kertamus medžius, sausuolius, vėjavartas ir vėjalaugas bei neplyniais kirtimais kertamus baltalksnius, drebulės, gluosnius ir blindes – šių medžių ženklinti nebūtina).

IV. KIRSTINŲ MEDŽIŲ KOKYBĖS NUSTATYMAS

29. Pagal kokybę kirstini medžiai skirstomi į padarinius, pusiau padarinius ir malkinius. Nustatant kokybę, medžių, aukštesnių kaip 20 m, stiebas vizualiai dalijamas pusiau ir vertinama tik jo kamblinė (žemutinė) dalis.

30. Požymiai kokybei nustatyti:

30.1. padariniai – medžiai, kurių pusės stiebo kamblinėje dalyje padarinės medienos yra ne mažiau kaip 6,5 m, o medžių iki 20 m aukščio – ne mažiau kaip 1/3 viso medžio aukščio;

30.2. pusiau padariniai – medžiai, kurių pusės stiebo kamblinėje dalyje padarinės medienos yra nuo 2 iki 6,5 m, o medžių iki 20 m aukščio – nuo 2 m iki 1/3 viso medžio aukščio;

30.3. malkiniai – medžiai, kurių pusės stiebo kamblinėje dalyje, o medžių iki 20 m aukščio – visame stiebe, padarinės medienos yra mažiau negu 2 m;

30.4. minimalus vientisas padarinės stiebo dalies ilgis – 2 m.

31. Medžio stiebo dalis skiriama prie padarinės medienos, kai 2 priede nurodytos medienos ydos neviršija leidžiamų dydžių.

32. Medienos ydos nustatomos pagal išorinius požymius, taip pat naudojant specialius grąžtus.

V. KIRSTINŲ MEDŽIŲ TŪRIO NUSTATYMAS

33. Kirstinų medžių tūris nustatomas ištisinio kirstinų medžių apmatavimo, instrumentiniais atrankiniais (relaskopinių, pastovaus ploto skritulinių barelių, stačiakampių apskaitos barelių), pagal miškotvarkos medžiagą ir vizualiniu metodu.

34. Nustatant iškertamą tūrį ištisinio kirstinų medžių apmatavimo metodu, kai į biržę patenka ne vienas taksacinis sklypas, pažymėti tų sklypų ribas ir taksuoti atskirai nebūtina. Iškertamas tūris paskirstomas proporcingai kiekvienam taksacinio sklypo plotui ir miškotvarkos nustatytam tūriui 1 ha.

35. Valstybiniuose miškuose parduodant nenukirstą mišką, kirstinų medžių tūris nustatomas ištisinio kirstinų medžių apmatavimo metodu, išskyrus:

35.1. šviesinimus, valymus, taip pat kitus kirtimus, kai kirstini medžiai ne storesni kaip 16 cm. Šiems kirtimams kirstinų medžių tūris nustatomas stačiakampių apskaitos barelių metodu;

35.2. vėjalaužas, vėjavartas ar snieglaužas, kurių tūris prieš kirtimą nustatytas pagal miškotvarkos medžiagą (kertant plynai) ar vizualiniu metodu (kertant neplynai). Po kirtimo nenukirsto miško kaina perskaičiuojama pagal faktiškai pagamintos medienos kiekį 4 priede pateikta tvarka.

36. Valstybiniuose miškuose neparduodant nenukirsto miško, kirstinų medžių tūris nustatomas:

36.1. atrėžiant biržes plyniems, atvejiniams ir einamiesiems kirtimams, – ištisinio kirstinų medžių apmatavimo, instrumentiniais atrankiniais (relaskopinių arba pastovaus ploto skritulinių barelių) arba pagal miškotvarkos medžiagą metodais;

36.2. atrėžiant biržes retinimo kirtimams, – ištisinio kirstinų medžių apmatavimo, instrumentiniais atrankiniais (pastovaus ploto skritulinių barelių arba stačiakampių apskaitos barelių) arba pagal miškotvarkos medžiagą metodais;

36.3. atrėžiant biržes rinktiniais sanitariniams kirtimams, brandiems medžiams kirsti nebrandžiuose medynuose, atrankiniams pagrindiniams kirtimams, pavieniams medžiams ar pavienėms medžių grupėms kirsti, – ištisinio kirstinų medžių apmatavimo metodu (rinktiniais sanitariniams kirtimams, kuriais iškertamos tik vėjalaužos, vėjavartos ir snieglaužos, kai yra sunku apmatuoti kirstinų medžius, jų tūris gali būti nustatomas vizualiniu metodu);

36.4. atrėžiant biržes šviesinimams, valymams, taip pat kitiems kirtimams, kai kirstini medžiai ne storesni kaip 16 cm, – stačiakampių apskaitos barelių ar vizualiniu metodu.

37. Valstybės įmonėse miškų urėdijose 36 punkte nustatytais atvejais sprendimą dėl konkretaus kirstinų medžių tūrio nustatymo būdo priima miškų urė-

das, įsakymu patvirtindamas kirstinų medžių tūrio nustatymo būdus atskiroms kertamų biržių grupėms.

38. Nustatant iškertamą tūrį pagal miškotvarkos medžiagą, padarinės ir malkinės medienos kiekis bei padarinės medienos pasiskirstymas pagal stambumo grupes nustatomas kompiuterinės programos „Skaitmeninis taksoraštis“ pagalba.

39. Visuose kirtimuose nustatant iškertamą tūrį pagal miškotvarkos medžiagą, galima vizualiai nustatyti ir keisti miškotvarkos nurodytą kiekvienos medžių rūšies iškirtimo intensyvumą.

40. Atrėžiant biržes privačiuose miškuose, kuriems yra sudarytas vidinės miškotvarkos projektas, kirstinų medžių tūris nustatomas:

40.1. pagrindiniams kirtimams, išskyrus plynus ir miškotvarkos suprojektuotus plynus sanitarinius, – ištisinio kirstinų medžių apmatavimo arba instrumentiniais atrankiniais (pastovaus ploto skritulinių barelių) metodais;

40.2. plyniams ir miškotvarkos suprojektuotiems plyniams sanitariniams kirtimams, taip pat neplyniams tarpiniams kirtimams, – ištisinio kirstinų medžių apmatavimo, instrumentiniais atrankiniais (relaskopinių arba pastovaus ploto skritulinių barelių) metodais arba pagal miškotvarkos medžiagą (konkretų būdą pasirenka savininkas);

40.3. kirtimams, kuriems leidimai kirsti mišką neprivalomi, tūrį nustatyti neprivaloma.

41. Atrėžiant biržes privačiuose miškuose, kuriems nėra sudaryto miškotvarkos projekto, kirstinų medžių tūris nustatomas:

41.1. kirtimams, kuriems privalomi leidimai kirsti mišką, – ištisinio kirstinų medžių apmatavimo arba instrumentiniais atrankiniais (relaskopinių arba pastovaus ploto skritulinių barelių) metodais, išskyrus 41.2–41.4 punktuose nustatytus atvejus;

41.2. retinimo kirtimams – ištisinio kirstinų medžių apmatavimo arba instrumentiniais atrankiniais (pastovaus ploto skritulinių barelių arba stačiakampių apskaitos barelių) metodais;

41.3. plyniams sanitariniams kirtimams, kai dėl vėjavartų ar vėjalaužų yra sunku apmatuoti kirstinus medžius, jų tūris gali būti nustatomas pagal miškotvarkos medžiagą (paskutinės miškų inventorizacijos duomenis);

41.4. neplyniams kirtimams, kai iškertamos tik vėjalaužos, baltalksniai, drebulės, gluosniai ar blindės, kirstinų medžių tūris gali būti nustatomas vizualiniu metodu;

41.5. kirtimams, kuriems leidimai kirsti mišką neprivalomi, tūrį nustatyti neprivaloma.

42. Instrumentiniai atrankiniai (relaskopinių arba pastovaus ploto skritulinių barelių) metodai taikomi tik nesudarkytuose medynuose, ne mažesnėse kaip

1,5 ha ploto į biržes patenkančių taksacinių sklypų dalyse, kai medyno skalsumas ne mažesnis kaip 0,6. Biržes sudarančiuose sklypuose ar sklypų dalyse, kurių plotai mažesni kaip 1,5 ha, kirstinų medžių tūris nustatomas ištisinio apmatavimo metodu arba pagal miškotvarkos medžiagą. Pastovaus ploto skritulinių barelių metodas (5 priedas) taikomas, atrėžiant biržes plyniems, retinimų, einamiesiems ir atvejiniams kirtimams, relaskopinių barelių metodas – atrėžiant biržes plyniems kirtimams.

43. Atrėžiant biržes šviesinimams, valymams ir retinimams, taip pat kitiems kirtimams, kai kirstini medžiai ne storesni kaip 16 cm, kirstinų medžių tūris nustatomas pagal stačiakampio formos apskaitos barelius. Šiuo atveju jų plotas turi sudaryti 2–5 procentus biržės ploto. Bareliams parenkamos tokios biržės vietos, kurios atitinka kirstinų medžių vidutinius taksacinius rodiklius. Barelių ribos pažymimos dažais, gairėmis, stulpeliais, ant medžių užrišamomis spalvotomis juostelėmis, prakertant spindžius. Bareliuose kirstini medžiai atrenkami, iškertami ir išmatuojamas jų tūris. Kirstini likvidiniai medžiai gali būti nekertami, tik atrenkami, pažymimi, apmatuojami, apskaičiuojamas jų tūris. Barelių duomenys perskaičiuojami visam biržės ar jos dalies plotui.

44. Taikant ištisinio apmatavimo metodą, visi kirstini medžiai, 8 cm ir storesni, suskaičiuojami pagal medžių rūšis, storumo laipsnius kas 4 (2) cm ir kokybę atskirai pagal kiekvieną biržę arba skersines, jeigu jos išskirtos, o atrankinių sanitarinių kirtimų plote – pagal atskirus kvartalus. Pagal šiuos medžių apskaitos duomenis ir patvirtintas medžių tūrio struktūros lenteles apskaičiuojamas tūris.

45. Pusiau padariniai medžiai po lygiai paskirstomi prie padarinių ir malikinių. Kai pusiau padarinių medžių skaičius nelyginis, vienu medžiu didinamas padarinių medžių skaičius.

46. Kai tūris nustatomas ne pagal miškotvarkos medžiagą, biržėje ar skersinėje kirstinų medžių vidutinis aukštis ir aukštumo klasė nustatomi pagal Medienos tūrio lentelių reikalavimus.

47. Nenukirstas miškas apskaitomas kietmetriais (ktm). Biržės tūris rašomas 0,1 ktm tikslumu. Tais atvejais, kai valstybės įmonės miškų urėdijos numato parduoti nenukirstą mišką pagal nenukirsto valstybinio miško paravimo sutartis, leidimai kirsti mišką išduodami pagal pateiktus biržių sąrašus su nurodytu apytikriu tūriu. Neparduodant nenukirsto miško, leidime kirsti mišką nurodomas numatomas iškirsti apytikris tūris.

48. Parduodant nenukirstą mišką, pirkėjui pageidaujant, atliekamas kontrolinis kirstinų medžių tūrio matavimas. Kontrolinis matavimas atliekamas pakartotinai permatuojant tuo pačiu metodu, koks buvo naudotas pirminio matavimo metu. Nepriklausomai nuo to, kokie pakartotinio matavimo rezultatai, jie priimami kaip teisingi.

49. Valstybinis nenukirstas miškas įvertinamas nustatyta tvarka patvirtintomis kainomis.

VI. BIRŽIŲ ATRĖŽIMO DOKUMENTACIJA

50. Biržių atrėžimo ir įvertinimo dokumentus sudaro: biržių atrėžimo projektai (1 priedas), biržių brėžiniai (6 priedas), medžių matavimo (3 priedas) ar kirštinių medžių numeravimo (7 priedas) lapai, biržių taksavimo lapai (8 priedas), tūrio apskaičiavimai pagal stačiakampius apskaitos barelius (9 priedas), tūrio apskaičiavimai pagal skritulinius apskaitos barelius (taikomos 3, 8 priedų formos).

51. Privačių miškų biržių atrėžimo dokumentuose įrašoma miško savininko (savininkų) vardas, pavardė.

MIŠKO KIRTIMO PRIVAČIOSE VALDOSE, KURIOMS NĖRA SUDARYTAS MIŠKOTVARKOS PROJEKTAS, TVARKOS APRAŠAS

*(Patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro
2004 m. lapkričio 8 d. įsakymu Nr. D1-569
(Žin., 2004, Nr. 166-6081; 2005, Nr. 16-519))*

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šis tvarkos aprašas nustato, kokie miško kirtimai leidžiami privačiose valdose, kurioms nėra sudarytas vidinės miškotvarkos projektas (toliau – Miškotvarkos projektas), kas gali atrinkti ir paženklinti kirstinus medžius.

II. MIŠKO KIRTIMAI PRIVAČIOSE VALDOSE, KURIOMS NĖRA SUDARYTAS MIŠKOTVARKOS PROJEKTAS

2. Miško savininkams privačiose valdose, kurioms nėra sudarytas Miškotvarkos projektas, leidžiami šie miško kirtimai:

2.1. šviesinimo ir valymo kirtimai. Šiais atvejais kirstinus medžius gali atrinkti pats miško savininkas, kirstinų medžių ženklinti nebūtina, tačiau atliekant šviesinimo ir valymo kirtimus, negali būti iškertami perspektyvūs pagrindinių rūšių medžiai, o medynų skalsumas negali likti mažesnis kaip 0,6;

2.2. retinimai ir einamieji kirtimai. Šie kirtimai gali būti leidžiami valstybiniam miškų pareigūnui (toliau – Pareigūnas) ar miškininkui specialistui, turinčiam teisę ženklinti kirstinus medžius, nustačius ir raštiškai patvirtinus, kad tame sklype tikslinga atlikti miško ugdymo kirtimus. Vadovaudamiesi Miško ugdymo kirtimų taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. gruodžio 19 d. įsakymu Nr. 669 (Žin., 2004, Nr. 25-778), kirstinus medžius atrenka Pareigūnai, miškininkai specialistai bei savo miškuose – miško savininkai, kurie yra baigę specialius miško savininkų mokymo kursus ir įgiję teisę ženklinti kirstinus medžius. Vadovaudamiesi Kirstinų medžių ženklinimo privačiuose miškuose tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. rugpjūčio 30 d. įsakymu Nr. D1-458 (Žin., 2004, Nr. 136-4972), kirstinus medžius einamiesiems kirtimams paženkлина Pareigūnai, miškininkai specialistai bei savo miškuose – miško savininkai, kurie yra baigę specialius miško savininkų mokymo kursus ir įgiję teisę ženklinti kirstinus medžius, retinimo kirtimams kirstinų medžių ženklinti nebūtina;

2.3. rinktiniai sanitariniai kirtimai. Šiais kirtimais kertamus sausuolius, vėjavartas bei vėjalaužas gali atrinkti pats miško savininkas (kirstinus medžius žen-

klinti neprivaloma). Kiti rinktiniais sanitariniais kirtimais kertami medžiai atrenkami, vadovaujantis Miško sanitarinės apsaugos taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. kovo 26 d. įsakymu Nr. D1-141 (2004, Nr. 55-1917). Juos kirtimui atrenka ir paženklina Pareigūnai, miškininkai specialistai bei savo miškuose – miško savininkai, kurie yra baigę specialius miško savininkų mokymo kursus ir įgiję teisę ženklinti kirstinus medžius;

2.4. III–IV miškų grupių miškuose inventorizuotų grynųjų drebulynų, baltalksnynų, gluosnynų bei blindynų pagrindiniai kirtimai. Vietoje patikslinę sklypo taksacinę charakteristiką, biržę atrėžia ir brėžinį sudaro Pareigūnai arba miškininkai specialistai. Gryni drebulynai, baltalksnynai, blindynai bei gluosnynai gali būti kertami plynais ar neplynais kirtimais. Grynu medynu laikomas toks medynas, kai pirmojo ardo vyraujančios medžių rūšies tūris sudaro \Rightarrow 76% medynų tūrio. Šių kirtimų biržėse kirstinus medžius ženklinti neprivaloma;

2.5. III–IV miškų grupių miškuose mišriuose medynuose, nepriklausomai nuo amžiaus, drebulių, baltalksnių, blindžių bei gluosnių pagrindiniai kirtimai. Mišriuose medynuose nepriklausomai nuo amžiaus atrankiniais kirtimais kertamas drebulės, baltalksnis, blindės bei gluosnius atrinkti gali pats miško savininkas. Kirstinų medžių ženklinti neprivaloma. Tačiau medyno skalsumas po kirtimo negali likti mažesnis kaip 0,6;

2.6. plyni sanitariniai kirtimai. Plyni sanitariniai kirtimai – tai didesnio kaip 0,1 ha ploto pažeisto medyno iškirtimas plynai nepriklausomai nuo medynų amžiaus. Plyni sanitariniai kirtimai atliekami tuose medynuose, kuriuose rinktiniais kirtimais neįmanoma pagerinti medyno sveikatingumo. Tais atvejais, kai atlikus rinktinis sanitarinius kirtimus medynų skalsumas liktų ne didesnis kaip 0,4, miško savininkui pageidaujant, leidžiama tokį medyną kirsti plynai. Plynais sanitariniais kirtimais numatytas kirsti medynas apžiūrimas ir šių kirtimų dokumentacija parengiama, vadovaujantis Miško sanitarinės apsaugos taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. kovo 26 d. įsakymu Nr. D1-141;

2.7. pribrešančių medynų bei brandžių ir perbrendusių medžių nebrandžiuose medynuose kirtimai III–IV miškų grupių miškuose nuosavų statinių statybai ir remontui. Šie kirtimai vykdomi, vadovaujantis Privačiuose miškuose pribrešančių medynų ir brandžių bei perbrendusių medžių nebrandžiuose medynuose pagrindinių kirtimų tvarka, patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. kovo 18 d. įsakymu Nr. 118 (Žin., 2002, Nr. 31-1173).

3. Leidimai kirsti mišką privalomi visiems kirtimams, išskyrus šviesinimo ir valymo kirtimus ir rinktinis sanitarinius kirtimus, kai iškertami tik sausuočiai

ir vėjavartos, ir išduodami, vadovaujantis Leidimų kirsti mišką išdavimo tvarka, patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. D1-386 (Žin., 2004, Nr. 116-4348).

III. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

4. Asmenys, pažeidę šio tvarkos aprašo reikalavimus, atsako pagal Lietuvos Respublikos įstatymus.

**PRIVAČIUOSE MIŠKUOSE PRIBRĘSTANČIŲ
MEDYŅŲ IR BRANDŽIŲ BEI PERBRENDUSIŲ
MEDŽIŲ NEBRANDŽIUOSE MEDYNUOSE
PAGRINDINIŲ KIRTIMŲ TVARKA**

*(Patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. kovo 18 d.
įsakymu Nr. 118 (Žin., 2002, Nr. 31-1173; 2004, Nr. 8-200))*

BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Privačiuose miškuose pribręstančių medynų ir brandžių bei perbrendusių medžių nebrandžiuose medynuose kirtimo pagrindiniais kirtimais tvarka (toliau – Tvarka) reglamentuoja miško kirtimą, kai miško savininkams reikalinga mediena nuosaviems pastatams statyti, rekonstruoti ar remontuoti.

2. Ši Tvarka taikoma privačiuose III–IV grupės miškuose, kuriuose nėra brandžių ir perbrendusių medynų.

**PRIBRĘSTANČIŲ MEDYŅŲ IR BRANDŽIŲ BEI
PERBRENDUSIŲ MEDŽIŲ NEBRANDŽIUOSE
MEDYNUOSE KIRTIMAS**

3. Privačiuose miškuose pribręstančių medynų ir brandžių bei perbrendusių medžių nebrandžiuose medynuose pagrindiniai kirtimai gali būti leidžiami, kai nėra miškotvarkos projekto.

4. Pibręstančių medynų plyni kirtimai, iškertant miško valdoje per dešimtmetį ne daugiau kaip 0,5 ha ploto plyno kirtimo biržę, gali būti vykdomi, kai leistinų kirsti medynų amžius yra ne mažesnis, kaip: pušynų, uosynų – 81 metai, eglynų – 61 metai, beržynų, juodalksnyų – 51 metai.

5. Brandžių ir perbrendusių medžių atrankiniai pagrindiniai kirtimai nebrandžiuose medynuose gali būti leidžiami, kai šių medžių amžius ne mažesnis, kaip:

5.1. III grupės miškuose: pušų, uosių – 111 metų, eglių – 81 metai, beržų, juodalksnių – 61 metai.

5.2. IV grupės miškuose: pušų, uosių – 101 metai, eglių – 71 metai, beržų, juodalksnių – 61 metai.

5.3. Medynų skalsumas po kirtimo neturi likti mažesnis, kaip 0,5.

6. Nesant miško valdoje brandžių ir perbrendusių medžių, pribręstančiuose medynuose gali būti vykdomi nebrandžių medžių atrankiniai pagrindiniai kirtimai, tačiau medyno skalsumas po kirtimo neturi likti mažesnis kaip 0,5.

7. Ketvirtame, penktame ir šeštame punktuose nurodytais kirtimais medienos gali būti leidžiama pagaminti ne daugiau negu jos reikia nuosaviems pastatams statyti (remontuoti ar rekonstruoti) pagal turimą nustatyta tvarka suderintą techninį projektą.

8. Pirmenybė teikiama atrankiniams šioje Tvarkoje numatytiems kirtimams.

9. Statybos techniniame reglamente STR 1. 07. 01:1999 (Žin., 1999, Nr. 84-2510; Nr. 90-2667; 2000, Nr. 11-273; Nr. 88-2730; 2001, Nr. 66-2420) yra patvirtintas pagalbinių statinių (darbų), kuriuos statyti (atlikti) nereikia apskrities viršinininko administracijos Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos tarnybos leidimo ir nustatyta tvarka suderinto techninio projekto, sąrašas. Tokiu atveju miško savininkui minėtų statinių statybai ar gyvenamų ir kitų sodybos statinių remontui gali būti išduotas leidimas brandžių ir perbrendusių, o jeigu jų nėra, ir nebrandžių medžių iš pribrežtančių medynų atrankiniam kirtimui iki 20 m³ medienos.

10. Tais atvejais, kai miško savininkas iškirto numatytą miškotvarkos projekte pagrindinio kirtimo biržę ir dešimtmetyje nėra daugiau suprojektuotų pagrindinių ir tarpinių kirtimų, kuriuose būtų galima pasigaminti medienos nuosaviems pastatams statyti (remontuoti ar rekonstruoti), jam gali būti leidžiami vykdyti 4, 5, 6, 9 punkte numatytus kirtimus ne anksčiau kaip po 5 metų po biržės iškirtimo.

11. Vykdamas šioje Tvarkoje nurodytus kirtimus, turi būti laikomasi Privacčių miškų tvarkymo ir naudojimo nuostatų, Pagrindinių miško kirtimų taisyklių, Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų, Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų ir kitų teisės aktų reikalavimų.

LEIDIMŲ KIRSTI MIŠKĄ IŠDAVIMAS

12. Miško savininkas, pageidaujantis kirsti mišką ketvirtame, penktame ir šeštame punktuose numatytais kirtimais, privalo regiono aplinkos apsaugos departamento valstybiniam miškų pareigūnui, išduodančiam leidimus kirsti mišką (toliau – pareigūnui), pateikti:

12.1. Prašymą dėl miško kirtimo, nustatyta tvarka suderintą techninį pastatų statybos ar remonto projektą ir apskrities viršinininko administracijos Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos tarnybos leidimą (jeigu jo reikia pagal STR 1. 07. 01:1999). Pateikti dokumentai (originalai, išskyrus prašymą) miško savininkui gražinami, o kopijos pasilieka regiono aplinkos apsaugos departamente.

12.2. Miško valdos miškotvarkos projektą. Jei miško valdos miškotvarkos projekto nėra, vadovaujamosi miškų urėdijos ar nacionalinio parko miškams galiojančiu miškotvarkos projektu arba sklypo taksacine charakteristika, kurią

vietoje patikslina pareigūnas. Vadovaudamasis šiais duomenimis, pareigūnas priima sprendimą dėl kirtimo galimybės.

13. Tais atvejais, kai miško savininkas pageidauja pasigaminti medienos 9 punkte nurodytu atveju, jis privalo pateikti pareigūnui motyvuotą prašymą. Pareigūnas, vadovaudamasis 12.2 punkte nustatyta tvarka, priima sprendimą dėl kirtimo galimybės. Šiuo atveju leidimas gali būti išduodamas miško savininkui ar miško valdos bendraturčiams kartu iki 20 m³ medienos vieną kartą per penkerius metus.

14. Pareigūnui priėmus teigiamą sprendimą, miškų urėdijų ar nacionalinių parkų direktyvų valstybiniai miškų pareigūnai, turintys medžių ženklavimo spaudus, ar miškininkai-specialistai, dirbantys įmonėse, teikiančiose biržių atrėžimo bei kirstinų medžių ženklavimo paslaugas miško savininkams, bei savo miškuose miško savininkai, kurie yra baigę specialius miško savininkų mokymo kursus ir įgiję teisę turėti asmeninius žymeklius, atrėžia biržę plynam ar paženklinama medžius atrankiniam kirtimui, parengia biržių atrėžimo ir įvertinimo dokumentus. Vadovaudamasis nustatyta tvarka pateiktais dokumentais, pareigūnas išduoda leidimą kirsti mišką.

15. Leidimas kirsti mišką miško savininkams išduodamas per 10 dienų nuo 12.1 punkte nurodytų dokumentų gavimo dienos, jei per šį laikotarpį buvo atrėžta biržė ir paženklinti kirtimui medžiai. Išimtiniais atvejais, kai per šį laikotarpį atrėžti biržės ar paženklinti kirtimui medžius negalima (gili sniego danga, patvinimas ir kt.), terminas gali būti ilgesnis, iki bus atrėžta biržė ir paženklinti kirtimui medžiai.

16. Jei dėl miško kirtimo priimama neigiama išvada, apie tai pareiškėjas informuojamas raštu per 5 dienas nuo prašymo gavimo.

17. Leidimai kirsti mišką šioje Tvarkoje nustatytais kirtimais išduodami tik miško savininkams.

18. Piliečiams, susigrąžinusiems mišką, jį valdantiems, naudojantiems ir juo disponuojantiems bendrosios nuosavybės teise, leidimas kirsti mišką šioje Tvarkoje nustatytais kirtimais išduodamas vienas visiems bendraturčiams arba vienam ar keliems bendraturčiams pagal pateiktą kitų bendraturčių įgaliojimą.

19. Pareigūnai, pažeidę šią Tvarką, traukiami atsakomybėn įstatymų nustatyta tvarka.

PAGRINDINIŲ MIŠKO KIRTIMŲ TAISYKLĖS

(Patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro
1999 m. kovo 5 d. įsakymu Nr. 73 (Žin., 1999, Nr. 29-844; 2004,
Nr. 10-284; Nr. 54-1853; 2005, Nr. 16-523))

(Pagrindinės nuostatos)

Šios taisyklės privalomos visiems miškų savininkams, valdytojams ir naudotojams.

Pagrindiniai miško kirtimai vykdomi III ir IV miškų grupių miškuose, kertant techninės ar kitokios ūkinės ir ekonominės brandos amžiaus, taip pat blogos būklės, pažeistus bręstančius medynus. II miškų grupės miškuose gamtinės brandos amžiuje vykdomi pagrindiniai neplyni miško kirtimai. I miškų grupės miškuose pagrindiniai miško kirtimai nevykdomi. Medynų minimalūs pagrindinių miško kirtimų ir gamtinės brandos amžiai yra diferencijuoti pagal vyraujančias medžių rūšis (žr. lentelę).

Vyraujančių medžių rūšys	IV miškų grupės miškuose minimalus pagrindinių miško kirtimų amžius	III miškų grupės miškuose minimalus pagrindinių miško kirtimų amžius	Gamtinės brandos (pagrindinių miško kirtimų II miškų grupės miškuose) amžius
Pušis, maumedis, uosis, klevas, guoba, vinkšna	101	111	171
Eglė	71	81	121
Ažuolas	121	141	201
Beržas, liepa, juodalksnis, skroblas	61	61	91
Drebulė, tuopa, bankso pušis	41	41	61
Baltalksnis, blindė, gluosnis	31	31	51

PASTABA. Privačiuose miškuose baltalksnynams, blindynams, gluosnynams ir gryniesiems drebulynams kirtimo amžius IV miškų grupės miškuose nenustatomas.

Miškuose taikomi plyni, atvejiniai ir atrankiniai pagrindinių miško kirtimų būdai. **Plynais kirtimais** medynas iškertamas iš karto, paliekant tikslią gyvyingą pomiškį, jaunuolnų grupes, polajinius želdinius, sėklinius bei biologinės įvairovės požiūriu vertingus medžius. Paprastai tai medynai, neturintys per-

spektyvaus antro ardo, pomiškio, ar nesant palankių sąlygų jam atsirasti kertant neplynai. **Atvejiniiais kirtimais** medynas iškertamas per 2–3 (4) atvejus per 10–20 metų. Pagrindiniai atvejinių kirtimų tikslai – naujo tikslinio medyno suformavimas atžėlimu ir medyno išauginimo laiko sutrumpinimas bei racionali medienos panaudojimas, kai medyną sudaro nevienodo brandumo medžiai. **Atrankiniai kirtimai** paprastai taikomi įvairiaamžiuose medynuose ir kartojami kas 7–15 metų. Pirmiausia kertami brandūs, neperspektyvūs, nepageidautinų rūšių medžiai. Brandžių medžių iškirtimas taikytinas mišriuose įvairiaamžiuose pusamžiuose ir bręstančiuose medynuose. Privačiuose miškuose nebrandžiuose medynuose kertant drebulės, baltalksnius, blindes ir gluosnius po kirtimų paliekamas skalsumas neturi būti mažesnis kaip 0,6.

Saugomų teritorijų miškuose, priskirtuose II ir III miškų grupėms, o nacionaliniuose parkuose visuose miškuose pagrindiniai miško kirtimai draudžiami nuo kovo 1 d. iki liepos 1 d., jei saugomai teritorijai kitais teisės aktais nėra nustatytas kitoks miško kirtimų laikas.

Projektuojant pagrindinius miško kirtimus, taikomi apribojimai biržių plotams, plotui, šliejimo laikotarpiui, kitiems kirtimų eiliškumą ir apimtis nusakantiems parametrams.

MIŠKO UGDYMO KIRTIMŲ TAISYKLĖS

(Patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro

2003 m. gruodžio 19 d. įsakymu Nr. 669

(Žin., 2004, Nr. 25-778; Nr. 166-6082))

(Pagrindinės nuostatos)

Šių taisyklių privalo laikytis valstybinių miškų valdytojai, naudotojai ir privačių miškų savininkai. Privačių miškų savininkai privalo vykdyti šviesinimo – valymo kirtimus. Retinimo ir einamųjų kirtimų vykdymas privačių miškų savininkams nėra privalomas.

Ugdymo kirtimai yra viena iš svarbiausių miško ūkio priemonių ūkiškai vertingiems, produktyviems ir atspariems medynams išauginti. Jų esmė yra ta, kad periodiškai nustatytais laiko tarpais nebrandžiamame miške iškertama dalis medžių ar krūmų, kuriuos palikti ūkiniu ar biologiniu požiūriu yra netikslinga. Prie kirstinų medžių priskiriami sausi ir bedžiūstantys, pažeisti žvėrių, ligų ir kenkėjų, taip pat kreivi, dvišakiai, nenormaliai išsivystę, atsilikę augimai, nepageidaujamų rūšių medžiai. Ugdymo kirtimai vykdomi visų miškų grupių ir kategorijų miškuose, išskyrus rezervatinius miškus. Priklausomai nuo medyno amžiaus ir ūkinių tikslų, ugdymo kirtimai skirstomi į: šviesinimus ir valymus, retinimus, einamuosius kirtimus (žr. lentelę) ir specialius ugdymo kirtimus (kraštovaizdžio formavimo, ugdymo kirtimus pamiškėse ir kt.).

Ugdymo kirtimų rūšis	Medynų amžius metais	
	spygliuočių ir kietųjų lapuočių	minkštųjų lapuočių
Šviesinimai ir valymai	iki 20	iki 20
Retinimai	21–40	21–30
Einamieji kirtimai	41 ir daugiau	31 ir daugiau

Ugdymo kirtimų pradžia priklauso nuo jaunuolyno rūšinės sudėties ir rūšių tarpusavio santykių, esamo tankumo, miško tipo bei ūkinių tikslų. Mišriuose, didelio pradinio tankumo ir derlingose augavietėse augančiuose jaunuolynuose ugdymo kirtimai pradami anksčiau negu grynuose, mažesnio tankumo ir augančiuose nederlingose augavietėse. Ugdymo kirtimai vykdomi pušynuose, ąžuolynuose ir uosynuose iki 70 metų, eglynuose – iki 60, beržynuose, juodalksnynuose – iki 50, drebulynuose – iki 30 ir baltalksnynuose – iki 20 metų amžiaus. II B miškų grupės miškuose kraštovaizdžio kirtimus galima vykdyti iki pagrindinių miško kirtimų. II A miškų grupės miškuose ugdymo kirtimai vykdomi tada, jei jie numatyti jų tvarkymo planuose.

Pagrindinis ugdymo kirtimų kokybės kriterijus yra paliekamas po kirtimo medžių skaičius, priklausantis nuo vidutinio gerai išsivysčiusių medžių aukščio, ir po kirtimų paliekamo medyno skalsumas. Privačiuose miškuose, nepriklausomai nuo medyno charakteristikos, paliekamas po jaunuolynų ugdymo (šviešinimo ir valymo) kirtimų medyno skalsumas negali būti mažesnis kaip 0,6. Ugdymo kirtimų kartojimas (laiko tarpas, po kurio atliekami pakartotiniai kirtimai) priklauso nuo medynų rūšinės sudėties, amžiaus, miško tipo ir svarbiausia – nuo kirtimo intensyvumo. Šviešinimai ir valymai kartojami pagal reikalingumą, o visi kiti kirtimai – kas 10 metų. Lapuočių jaunuolynai ugdomi vegetacijos periodo metu, o spygliuočių – ištikus metus. Saugomų teritorijų II ir III miškų grupių miškuose, o nacionalinių parkų visuose miškuose miško ugdymo kirtimai draudžiami nuo kovo 1 d. iki liepos 1 d., jei saugomai teritorijai kitais teisės aktais nėra nustatytas kitoks miško kirtimų laikas.

Siekiant užtikrinti reikiamą ugdymo kirtimų kokybę, sumažinti paliekamų medžių pažeidimus bei padidinti darbo našumą, sklypai technologiškai sutvarkomi, įrengiamos medienos pakrovimo aikštelės, valksmos. Bendras valksmų užimamas plotas negali viršyti 17% viso kertamo sklypo ploto. Rekomenduojama, kad po kirtimų valksmų plotis būtų ne didesnis kaip 4 m, atstumai tarp valksmų būtų ne mažesni kaip 25 m. Vazinėti medvežėmis ir traktoriais ne valksmomis draudžiama, išskyrus vienkartinį atvejus esant avariniam būtinumui III ir IV miškų grupių miškuose. Išugdytuose medynuose būtina išvalyti kirtimo liekanas. Valymo būdai (šakų sukrovimas į krūvas, sukrovimas valksmose, smulkinimas ir paskleidimas biržėje, išvilkinimas į aikšteles ir sudeginimas) nurodomi leidime kirsti mišką.

PRIVATIZUOJAMŲ MIŠKŲ KIRTIMO TVARKA

(Patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro
2002 m. balandžio 30 d. įsakymu Nr. 219 (Žin., 2002, Nr. 49-1909; 2003,
Nr. 40-1873; 2004, Nr. 8-201, 2004, Nr. 154-5622))

BENDROJI DALIS

1. Privatizuojamų miškų kirtimo tvarka (toliau – Tvarka) reglamentuoja miško kirtimą tuose miškuose, kurie įstatymų nustatyta tvarka numatyti privatiuoti (gražinant miškus natūra, perduodant neatlygintinai lygiavertį miško plotą).

2. Ši Tvarka netaikoma privatiems miškams. Privačių miškų tvarkymą reglamentuoja Privačių miškų tvarkymo ir naudojimo nuostatai ir kiti teisės aktai. Tvarka taip pat netaikoma tais atvejais, kai buvusių savininkų miškų plotus išperka valstybė.

3. Privatizuojamuose miškuose draudžiami visų rūšių pagrindiniai kirtimai (išskyrus plynus sanitarinius kirtimus). Jų negali vykdyti nei miškų urėdijos, nei pretendentai (buvę savininkai, paveldėtojai, kiti piliečiai).

4. Visų rūšių kirtimai, kuriuos numato ši Tvarka, be regionų aplinkos apsaugos departamentų valstybinių miškų pareigūnų išduotų leidimų kirsti mišką yra laikomi neteisėtais.

PRIVATIZUOJAMŲ MIŠKŲ KIRTIMAS, ATSIŽVELGIANT Į TAI, KOKIOJE STADIJOJE YRA NUOSAVYBĖS TEISIŲ Į JUOS ATKŪRIMAS

5. Nuosavybės teisės į mišką atkuriamos gražinant mišką natūra:

5.1. *Stadija.* Miško sklypo ribos yra paženklintos vietovėje, pretendentas sutinka su paženklintomis miško valdos ribomis ir yra pasirašęs valdos ribų paženklinimo – parodymo akte, dokumentai žemės nuosavybės teisei įforminti yra parengti ir pateikti apskrities viršininkui.

Kirtimų tvarka. Pretendentams leidžiami jaunuolynų ugdymo (šviesinimai ir valymai), sanitariniai kirtimai.

5.2. *Stadija.* Pretendentas yra padavęs prašymą nuosavybės teisei į mišką atkurti, tačiau pateikęs ne visus reikiamus dokumentus, miško valda vietovėje nėra paženklinta, dokumentai žemės nuosavybės teisei įforminti nėra parengti, bet yra archyviniai valdos dislokacijos brėžiniai.

Kirtimų tvarka. Leidžiami jaunuolynų ugdymo (šviesinimai ir valymai) ir rinktiniai sanitariniai kirtimai. Juos vykdyti ir mediena disponuoti turi teisę:

1) pretendentas – jei, dalyvaujant miškų urėdijos valstybiniam miškų pareigūnui ir gretimų miško valdų kaimynams, jis parodo miško valdos ribas ir kaimynai su jomis sutinka;

2) miškų urėdija – jei pretendentas miško valdos ribų parodyti negali arba kaimynai su parodytomis ribomis nesutinka.

5.3. *Stadija.* Tokia pati kaip 5.2 punkte nurodytu atveju, tačiau nėra miško valdos dislokacijos archyvinių brėžinių ir miško valdos vietai nustatyti būtini specialūs darbai bei liudytojų parodymai.

Kirtimų tvarka. Kirtimai, išskyrus sanitarinius kirtimus ir jaunuolynų ugdymą (šviesinimai ir valymai), nevykdomi. Sanitarinius ir jaunuolynų ugdymo kirtimus vykdo ir mediena disponuoja miškų urėdija.

6. Nuosavybės teisės atkuriamos pagal parengtus žemės reformos žemėtvarkos projektus.

6.1. *Stadija.* Žemės reformos žemėtvarkos projektas parengtas ir apskrities viršininko patvirtintas, miško valdos vietovėje paženklintos, pretendentai sutinka su paženklintomis miško valdų ribomis ir yra pasirašę miško valdų ribų paženklavimo – parodymo aktuose, tačiau dar neparengti dokumentai žemės nuosavybės teisei įforminti.

Kirtimų tvarka. Pretendentams leidžiami jaunuolynų ugdymo (šviesinimai ir valymai), sanitariniai kirtimai.

6.2. *Stadija.* Žemės reformos žemėtvarkos projektas parengtas ir apskrities viršininko patvirtintas, tačiau miško valdos vietovėje nepaženklintos.

Kirtimų tvarka. Kirtimai, išskyrus sanitarinius kirtimus ir jaunuolynų ugdymą (šviesinimai ir valymai), nevykdomi. Sanitarinius ir jaunuolynų ugdymo kirtimus vykdo ir mediena disponuoja miškų urėdija.

7. *Stadija.* Žemės reformos žemėtvarkos projektai neparengti, nėra pretendentų, pageidaujančių atkurti nuosavybės teises į miškus.

Kirtimų tvarka. Kol toje teritorijoje nebaigti žemės reformos darbai, jokie kirtimai, išskyrus sanitarinius ir jaunuolynų ugdymo kirtimus, nevykdomi. Sanitarinius ir jaunuolynų ugdymo kirtimus vykdo ir mediena disponuoja miškų urėdija.

KITOS SĄLYGOS

8. Pretendentai prašymus (pridedama) dėl miško kirtimo, suderintus su rajonų žemėtvarkos skyriumi arba jų darbuotojais seniūnijose, pateikia miškų urėdijai. Prie prašymo pridedama pretenduojamos atsiimti miško valdos ribų plano kopija (pasirašyta projekto autoriaus, matininko), joje nurodomi kaimyninių valdų savininkai (pretendentai). Kai miškas gražinamas bendrojon nuosavybėn,

pretendentas, pageidaujantis kirsti mišką, privalo pateikti kitų pretendentų notaro patvirtintą įgaliojimą kirsti mišką.

9. Privatizuojamuose miškuose kirstinus medžius atrenka ir paženklina (įskaitant sausuolius, vėjavartas, vėjalaužas) bei parengia medžių matavimo ir biržės taksavimo lapus miškų urėdijos valstybiniai miškų pareigūnai.

10. Pretendento prašymą, pretenduojamos atsiimti miško valdos ribų plano kopiją, medžių matavimo ir biržės taksavimo lapus pretendentai ar miškų urėdijos valstybiniai miškų pareigūnai pateikia regiono aplinkos apsaugos departamento valstybiniam miškų pareigūnui.

11. Regiono aplinkos apsaugos departamento valstybinis miškų pareigūnas, įvertinęs gautus dokumentus, priima sprendimą dėl leidimo kirsti mišką išdavimo.

12. Už kirstinų medžių atrinkimą ir paženklinimą bei medžių matavimo ir biržės taksavimo lapų parengimą pretendentai sumoka miškų urėdijai pagal jų patvirtintus įkainius.

13. Tais atvejais, kai privatizuojamuose miškuose atsiranda ligų ir kenkėjų židinių, keliančių pavojų aplinkiniams miškams, genda mediena (gausu vėjavartų, vėjalaužų, sausuolių), miškų urėdija, nacionalinio parko direkcija raštu įspėja pretendentus apie šių kirtimų būtinumą ir nustato terminą jiems atlikti. Pretendentui per mėnesį nepaėmus leidimo kirsti mišką, arba gavus leidimą, tačiau nustatytuojū terminu neatlikus šių kirtimų, arba atsisakius (raštu) juos vykdyti, kirtimus atlieka ir pagaminta mediena disponuoja miškų urėdija.

14. Plynus sanitarinius kirtimus pagal Miškų sanitarinės apsaugos taisyklių reikalavimus pretendentams gali būti leidžiama vykdyti teisinės stadijos 5.1-uojū atveju, jei pretendentas raštu įsipareigoja per nustatytą laiką atkurti mišką.

15. Pretendentai už laiku neatliktus sanitarinius kirtimus, neišvalytas kirtavietes bei kitus miško sanitarinės ir priešgaisrinės apsaugos taisyklių pažeidimus, už miško kirtimą be leidimo pageidaujamuose susigrąžinti miškuose bei nepaženklintų medžių kirtimą jiems atrėžtose biržėse, taip pat už laiku neatkurtą mišką traukiami atsakomybėn įstatymų nustatyta tvarka.

16. Miškų urėdijų, regionų aplinkos apsaugos departamentų valstybiniai miškų pareigūnai privalo kontroliuoti, kaip laikomasi šios Tvarkos, ir imtis priemonių pažeidimams pašalinti bei kaltus asmenis patraukti atsakomybėn įstatymų nustatyta tvarka.

MIŠKŲ IŠKIRTIMO TECHNOLOGINĖMS IR GAMYBINĖMS MIŠKŲ ŪKIO REIKMĖMS TVARKA

(Patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro

2002 m. balandžio 3 d. įsakymu Nr. 145

(Žin., 2002, Nr. 40-1512; 2004, Nr. 188-7030))

1. Ši tvarka nustato miško iškirtimo technologinėms ir gamybinėms miškų ūkio reikmėms valstybiniuose ir privačiuose miškuose tvarką. Miško iškirtimas šiems tikslams nėra miško žemės naudojimo tikslinės paskirties pakeitimas ir pavertimas kitomis naudmenomis.

2. Miško valdytojai, savininkai ir naudotojai, iškirsdami mišką technologinėms ir gamybinėms miškų ūkio reikmėms, privalo laikytis Miškų įstatymo, Aplinkos apsaugos įstatymo, Saugomų teritorijų įstatymo, Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų, nacionalinių ir regioninių parkų nuostatų, kitų teisės aktų, reglamentuojančių miško naudojimą, reikalavimų, miškotvarkos projekto, kitų teritorijų planavimo dokumentų ir šios tvarkos.

3. Miškas gali būti iškertamas šioms technologinėms ir gamybinėms miškų ūkio reikmėms:

3.1. miško daigynams, medelynams įrengti ir miško sėklinėms plantacijoms įveisti;

3.2. nustatyta tvarka žvyriui ir smėliui kasti ūkio reikmėms (mažiesiems karjerams įrengti);

3.3. priešgaisrinėms juostoms įrengti;

3.4. vietinės reikšmės vidaus keliams tiesti;

3.5. kvartalinėms linijoms įrengti;

3.6. apvaliosios medienos sandėliavimo aikštelėms (miško sandėliams) įrengti;

3.7. miško sausinimo grioviams įrengti;

3.8. miško gaisrų stebėjimo ir apžvalgos bokštams statyti;

3.9. poilsio aikštelėms įrengti;

3.10. pažintiniams-mokomiešiams takams pagal patvirtintą projektą įrengti.

4. Poilsio aikštelėms įrengti leidžiama iškirsti iki 0,03 ha miško vienoje vietoje.

5. Kirsti mišką technologinėms ir gamybinėms miškų ūkio reikmėms neleidžiama:

5.1. I grupės (rezervatiniuose) miškuose – 3.1, 3.2, 3.4–3.7 ir 3.9 punktuose nurodytoms reikmėms;

5.2. II A grupės (ekosistemų apsaugos) miškuose – 3.1, 3.2, 3.4, 3.7 ir 3.9 punktuose nurodytoms reikmėms;

5.3. II B grupės (rekreaciniuose) miškuose – 3.1 ir 3.2 punkte nurodytoms reikmėms;

5.4. III grupės (apsauginiuose) miškuose, esančiuose saugomose teritorijose – 3.2 punkte nurodytoms reikmėms, o rezervatų apsaugos zonų ir III miškų grupės draustinių miškuose bei valstybinių parkų apsaugos zonų miškuose, besiribojančiuose su botaniniais, botaniniais-zoologiniais ir kraštovaizdžio draustiniais, 3.7 punkte numatytoms reikmėms;

6. Miškų urėdijos, numatančios miško žemėje įrengti daigynus, medelynus, vietinės reikšmės vidaus kelius ir mažuosius karjerus, įveisti miško sėklines plantacijas, privalo miško išskirtimą suderinti su Generaline miškų urėdija, o nacionalinių parkų direkcijos – su Valstybine saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos. Sėklinių plantacijų įveisimas turi būti suderintas ir su Miško genetinių išteklių, sėklų ir sodmenų tarnyba. Jeigu miškas, kurį numatoma iškirsti technologinėms ir gamybinėms miškų ūkio reikmėms, yra regioninio parko teritorijoje, tai miškų urėdija suderina miško išskirtimą su parko direkcija, jei valstybiniame draustinyje, – su regiono aplinkos apsaugos departamentu.

7. Leidimai kirsti mišką technologinėms ir gamybinėms miškų ūkio reikmėms miško valdytojams, savininkams ir naudotojams išduodami vadovaujantis Leidimų kirsti mišką išdavimo tvarka.

Miško savininkams, norintiems įsirengti mažuosius karjerus, leidimai kirsti mišką išduodami pateikus mažojo karjero pasą.

APVALIOSIOS MEDIENOS, PAGAMINTOS PRIVAČIUOSE MIŠKUOSE, GABENIMO TVARKOS APRAŠAS

(Patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. birželio 3 d.
įsakymu Nr. D1-313 (Žin., 2004, Nr.94-3446))

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Apvaliosios medienos, pagamintos privačiuose miškuose, gabenimo tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) reglamentuoja apvaliosios medienos, pagamintos privačiuose miškuose, gabenimą, kai medienos vežėjas yra fizinis asmuo ir jis gabena daugiau kaip 3 m³ medienos.

2. Šis Tvarkos aprašas netaikomas šiais atvejais:

2.1. kai įmonės, įregistruotos įstatymų nustatyta tvarka ir turinčios teisę vežti krovinius, gabena apvaliąją medieną, pagamintą privačiuose miškuose (šios įmonės, veždamos krovinius, pildo važtaraščius);

2.2. kai apvalioji mediena, pagaminta privačiuose miškuose, gabenama (ištraukiama) iš kirtaviečių į medienos krovos aikšteles, kurios negali būti toliau kaip 3 kilometrai nuo kirtavietės.

3. Šiame Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

Apvalioji mediena – nukirstas ir nugenėtas medis be viršūnės, kuris gali būti skersai supjaustytas arba ne.

Medienos siuntėjas – fizinis ar juridinis asmuo, perduodantis fiziniam asmeniui gabenti nuosavybės teise fiziniam ar privačiam juridiniam asmeniui priklausančią apvaliąją medieną, pagamintą privačiuose miškuose.

Medienos gavėjas – fizinis ar juridinis asmuo, gaunantis fiziniam ar privačiam juridiniam asmeniui nuosavybės teise priklausančią apvaliąją medieną, pagamintą privačiuose miškuose.

Medienos vežėjas – fizinis asmuo, gabenantis apvaliąją medieną, pagamintą privačiuose miškuose.

Medienos krovos aikštelė – vieta prie medienos išgabavimo kelio, skirta laikinai kaupti nukirstus medžius, stiebus ar sortimentus ir juos krauti į transporto priemones išvežimui.

Leidimas kirsti mišką – dokumentas, suteikiantis teisę atlikti kirtimus miškuose.

Medienos gabenimo lapas – apvaliosios medienos gabenimą patvirtinantis laisvos formos dokumentas, turintis visus šiame Tvarkos apraše nustatytus privalomus rekvizitus (formos pavyzdys – Tvarkos aprašo priede).

Sortimentas – nustatytos paskirties apvalioji mediena.

Transporto priemonė – motorinė transporto priemonė ar jos junginys, sukonstruota, pritaikyta ir naudojama kroviniams vežti keliais, įskaitant traktorius ir savaeigius (visureigius) mašinas.

II. APVALIOSIOS MEDIENOS GABENIMO DOKUMENTAI

4. Fizinis asmuo, gabendamas apvaliąją medieną, pagamintą jam nuosavybės teise priklausančiame miške, privalo turėti:

4.1. medienos gabenimo lapą, asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą ir leidimą kirsti mišką (arba jo kopiją), kai apvalioji mediena pagaminta kirtimais, kuriems vykdyti leidimai kirsti mišką yra privalomi;

4.2. medienos gabenimo lapą, nuosavybės teisės į miško valdą dokumentą (arba jo kopiją) ir asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą, kai apvalioji mediena pagaminta kirtimais, kuriems vykdyti leidimai kirsti mišką yra neprivalomi.

5. Fiziniai asmenys, gabendami iš privačių miškų savininkų įsigytą apvaliąją medieną, privalo turėti medienos gabenimo lapus, o tais atvejais, kai tai nustato teisės aktai, – ir medienos įsigijimo dokumentus.

III. MEDIENOS GABENIMO LAPŲ REKVIZITAI IR PILDYMAS

6. Medienos gabenimo lapuose nurodomi tokie rekvizitai:

6.1. medienos gabenimo lapo surašymo data, laikas;

6.2. medienos siuntėjo – fizinio asmens vardas ir pavardė, asmens kodas ir gyvenamosios vietos adresas arba juridinio asmens pavadinimas, kodas ir adresas;

6.3. medienos gavėjo – fizinio asmens vardas ir pavardė, asmens kodas ir gyvenamosios vietos adresas arba juridinio asmens pavadinimas, kodas, adresas;

6.4. medienos vežėjo – fizinio asmens, vardas ir pavardė, asmens kodas ir gyvenamosios vietos adresas;

6.5. transporto priemonės, gabenančios apvaliąją medieną, markė, valstybinis numeris, priekabos valstybinis numeris;

6.6. medienos pakrovimo vietos adresas arba kvartalas, sklypas, girininkijos pavadinimas ir rajonas; pakrovimo data, laikas;

6.7. medienos pristatymo vietos adresas ir data;

6.8. sortimentai – gabenamos medienos sortimentų pavadinimas, medžių rūšis, sortimentų skaičius (nurodomas, kai tūris apskaitomas vienetiniu metodu), ilgis, tūris;

6.9. medieną gabenti perdavusio asmens vardas, pavardė, parašas;

6.10. medieną gabenti priėmė – vežėjo vardas, pavardė, parašas;

6.11. leidimas kirsti mišką – išdavimo data, numeris, leidimą išdavusio pareigūno vardas, pavardė, pareigos (pildoma, jei leidimas buvo išduotas).

7. Medienos gabenimo lapus surašo medienos siuntėjai prieš gabendami apvaliąją medieną, pagamintą privačiuose miškuose.

8. Medienos gabenimo lapai surašomi trimis egzemplioriais, kurių pirmas egzempliorius yra skirtas medienos siuntėjui, antras – medienos gavėjui, trečias – medienos vežėjui. Tais atvejais, kai apvaliosios medienos vežėjas ir gavėjas arba siuntėjas ir vežėjas yra tas pats asmuo, medienos gabenimo lapai surašomi dviem egzemplioriais. Kai siuntėjas, vežėjas ir gavėjas yra tas pats asmuo, surašomas vienas medienos gabenimo lapo egzempliorius.

9. Visi medienos gabenimo lapo egzemplioriai pildomi vienodai, įskaitomai, be trynimų ir braukymų ar kitokių taisymų.

10. Medienos gabenimo lapas surašomas kiekvienai transporto priemonei ir kiekvienai apvaliosios medienos siuntai. Kai apvalioji mediena pakraunama keliose pakrovimo vietose, esant kitam siuntėjui, kiekvienoje vietoje surašomas naujas medienos gabenimo lapas. Kai apvalioji mediena vežama į kelias iškrovimo vietas, surašomas kiekvienai iškrovimo vietai skirtas medienos gabenimo lapas.

11. Medienos gabenimo lapą surašęs asmuo atsako už įrašytų į medienos gabenimo lapą duomenų teisingumą.

12. Medienos gabenimo lapų surašymo klausimais konsultuoja ir pavyzdžius pateikia regionų aplinkos apsaugos departamentų ir miškų urėdijų valstybiniai miškų pareigūnai.

13. Medienos siuntėjas ir medienos gavėjas jiems skirtus medienos gabenimo lapų egzempliorius privalo saugoti 1 metus nuo medienos gabenimo lapo surašymo.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

14. Apvaliosios medienos gabenimas su medienos gabenimo lapu, kuriame nurodyti ne visi šio Tvarkos aprašo 6 punkte išvardyti rekvizitai, laikomas gabenimu be medienos gabenimo lapo.

15. Apvaliosios medienos, pagamintos privačiame miške, gabenimo tvarkos laikymosi kontrolę vykdo valstybiniai miškų pareigūnai ir kitų įgaliotų institucijų pareigūnai.

16. Asmenys, pažeidę šio Tvarkos aprašo reikalavimus, atsako pagal galiojančius įstatymus.

Apvaliosios medienos, pagamintos
privačiuose miškuose, gabenimo
tvarkos aprašo priedas

MEDIENOS GABENIMO LAPAS

200_ m. _____ mėn. __ d. ___ val.

Medienos siuntėjas _____
(fizinio asmens vardas, pavardė, asmens kodas, gyvenamosios vietos adresas arba juridinio asmens pavadinimas, kodas, adresas)

Medienos gavėjas _____
(fizinio asmens vardas, pavardė, asmens kodas, gyvenamosios vietos adresas arba juridinio asmens pavadinimas, kodas, adresas)

Medienos vežėjas _____
(fizinio asmens vardas ir pavardė, asmens kodas ir gyvenamosios vietos adresas)

Transporto priemonė _____, priekaba _____
(markė, valstybinis Nr.) (valstybinis Nr.)

Medienos pakrovimo vieta _____ data _____ laikas _____
(adresas arba kv., skl., girininkijos pavadinimas ir rajonas)

Medienos pristatymo vieta _____ data _____
(adresas)

Sortimento pavadinimas	Medžių rūšis	Sortimentų skaičius	Ilgis, m	Tūris, m ³
Iš viso	XXX		XXX	

Leidimas kirsti mišką _____
(išdavimo data, numeris, leidimą išdavusio pareigūno vardas, pavardė, pareigos)

Medieną gabenti perdavė _____
(medieną gabenti perdavusio asmens vardas, pavardė ir parašas)

Medieną gabenti priėmė _____
(medienos vežėjo vardas, pavardė ir parašas)

SAVAVALIŠKAI IŠKIRSTŲ MEDŽIŲ IR KRŪMŲ, AUGUSIŲ MIŠKO ŽEMĖJE, IR PAGAMINTOS APVALIOSIOS MEDIENOS IŠTRAUKIMO ARBA IŠVEŽIMO TVARKA

(Patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro

2002 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 237

(Žin., 2002, Nr. 55-2211; 2004, Nr. 8-202))

BENDROJI DALIS

1. Savavališkai iškirstų medžių ir krūmų, augusių miško žemėje, ir pagamintos apvaliosios medienos ištraukimo arba išvežimo tvarka (toliau – Tvarka) reglamentuoja savavališkai iškirstų medžių ir krūmų, augusių miško žemėje, ir pagamintos apvaliosios medienos ištraukimą arba išvežimą.

2. Ši Tvarka yra privaloma fiziniams ir juridiniams asmenims.

TVARKOJE VARTOJAMOS SAŲVOKOS

3. Medienos ištraukimas arba išvežimas – apvaliosios medienos pergabenimas nuo medžių vertimo vietos iki pakrovimo punkto arba kelio medienai vežti ir jos tolimesnis gabenimas.

4. Savavališki miško kirtimai – kirtimai, kuriuos atlikti draudžiama negavus nustatyta tvarka išduoto leidimo kirsti mišką, kai pagal galiojančius teisės aktus toks leidimas yra privalomas.

5. Apvalioji mediena – nukirstas ir nugėnėtas medis be viršūnės, kuris gali būti skersai supjaustytas arba ne.

SAVAVALIŠKAI IŠKIRSTŲ MEDŽIŲ IR KRŪMŲ, AUGUSIŲ MIŠKO ŽEMĖJE, IR PAGAMINTOS APVALIOSIOS MEDIENOS IŠTRAUKIMAS ARBA IŠVEŽIMAS

6. Savavališkai iškirstus medžius ir krūmus, augusius miško žemėje, ir pagamintą apvaliąją medieną draudžiama be regiono aplinkos apsaugos departamento valstybinio miškų pareigūno raštiško leidimo ištraukti arba išvežti iš kirtavietės iki pakrovimo punkto arba kelio medienai išvežti ir toliau ją gabenti.

LEIDIMŲ IŠDAVIMAS, PILDYMAS, SPAUSDINIMAS, APSKAITA, SAUGOJIMAS, ANULIAVIMAS

7. Leidimus savavališkai iškirstiems medžiams ir krūmams ir pagamintai apvaliajai medienai ištraukti arba išvežti (toliau – Leidimai) išduoda regionų aplinkos apsaugos departamentai. Leidimai turi būti patvirtinti regiono aplinkos apsaugos departamento antspaudu.

8. Leidimai išduodami savininkams, valdytojams ir naudotojams per 15 darbo dienų nuo administracinio teisės pažeidimų protokolo dėl savavališkų kirtimų surašymo bei pareiškimo ištraukti ar išvežti apvaliąją medieną gavimo. Tais atvejais, kai Leidimas negali būti išrašomas, savininkai, valdytojai ir naudotojai informuojami raštu per 15 darbo dienų nuo pareiškimo ištraukti ar išvežti apvaliąją medieną gavimo.

9. Piliečiams, susigražinusiems mišką, jį valdantiems, naudojantiems ir juo disponuojantiems bendrosios nuosavybės teise, Leidimas išduodamas vienas visiems bendraturčiams arba vienam ar keliems bendraturčiams pagal pateiktą notaro patvirtintą kitų bendraturčių įgaliojimą.

10. Leidimai išduodami ištisus metus. Medienos ištraukimo arba išvežimo terminas nustatomas Leidime – ne ilgesnis kaip 3 mėnesiai. Jeigu dėl pateiktamų priežasčių medienos ištraukimas arba išvežimas iki Leidime nurodytos datos nebuvo baigtas, išvežimo arba ištraukimo terminas gali būti pratęstas iki 3 mėnesių pagal Leidimą gavusio savininko, valdytojo ar naudotojo raštišką prašymą, pateikiamą ne vėliau kaip 10 kalendorinių dienų iki nustatyto medienos ištraukimo arba išvežimo termino pabaigos.

11. Juridiniai ir fiziniai asmenys, ištraukiantys arba išvežantys savavališkai iškirstus medžius ir krūmus ar pagamintą apvaliąją medieną, privalo darbo vietoje turėti Leidimą.

12. Leidimų blankų pavyzdžius tvirtina Aplinkos ministerija (pridedama).

13. Leidimai išrašomi dviem egzemplioriais. Pirmas Leidimo egzempliorius išduodamas savininkui, valdytojui ar naudotojui, antras lieka regiono aplinkos apsaugos departamentui.

14. Leidimų spausdinimą organizuoja Aplinkos ministerija pagal Valstybinės aplinkos apsaugos inspekcijos paraišką.

15. Leidimai yra griežtos atskaitomybės dokumentai. Jie turi būti saugomi 5 metus. Regionų aplinkos apsaugos departamentuose Leidimai turi būti apskaitomi ir saugomi kartu su administracinių teisės pažeidimų protokolais bei nutarimais skirti administracinę baudą.

16. Sugadintų ar anuliuotų Leidimų blankų visi egzemplioriai perbraukiami įstrižais brūkšniais ar ant jų užrašoma: „Sugadinta“, „Anuliuota“, nurodama sugadinimo ar anuliavimo priežastis.

17. Bet kokie pataisymai Leidimuose turi būti patvirtinti Leidimą išdavusio valstybinio miškų pareigūno parašu. Pataisymai turi būti daromi visuose egzemplioriuose.

ATSAKOMYBĖ UŽ ŠIOS TVARKOS PAŽEIDIMUS

18. Asmenys, pažeidę šią Tvarką, traukiami atsakomybėn įstatymų nustatyta tvarka.

MIŠKO ŽEMĖS PAVERTIMO KITOMIS NAUDMENOMIS TVARKA

*(Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gegužės 9 d.
nutarimu Nr. 641 (Žin., 2002, Nr. 48-1840))*

1. Miško žemė gali būti paverčiama kitomis naudmenomis tik išimtiniais atvejais, derinant valstybės, miško savininko ir visuomenės interesus. Šie interesai derinami rengiant teritorijų planavimo dokumentus ir atliekant viešąjį svarstymą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. rugsėjo 18 d. nutarimo Nr. 1079 „Dėl Teritorijų planavimo dokumentų projektų svarstymo su visuomene nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 1996, Nr. 90-2099) nustatyta tvarka.

2. Ši tvarka taikoma, kai miško žemė paverčiama kitomis naudmenomis nepriklausomai nuo šios žemės nuosavybės formos. Miško žemė kitomis naudmenomis gali būti paverčiama keičiant ar nekeičiant pagrindinę tikslinę žemės naudojimo paskirtį. Keičiant miškų ūkio paskirties žemės pagrindinę tikslinę naudojimo paskirtį, miško žemės pavertimo kitomis naudmenomis procedūra nevykdoma. Šiuo atveju miško žemės pavertimas kitomis naudmenomis laikomas įvykusių, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. rugsėjo 29 d. nutarimu Nr. 1073 „Dėl Pagrindinės tikslinės žemės naudojimo paskirties nustatymo ir prašymų leisti pakeisti pagrindinę tikslinę žemės naudojimo paskirtį padavimo, nagrinėjimo ir sprendimų priėmimo tvarkos patvirtinimo“ (Žin., 1999, Nr. 83-2471; 2000, Nr. 89-2766) nustatyta tvarka priėmus sprendimą dėl pagrindinės tikslinės žemės naudojimo paskirties pakeitimo ir šio sprendimo pagrindu pakeitus žemės naudmenų sudėtį vietovėje.

3. Ši tvarka netaikoma, kai:

3.1. miško žemė Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka paimama visuomenės poreikiams iš privačios žemės savininkų arba valstybinės žemės naudojimo teisė bei valstybinės žemės nuomos sutartis prieš terminą nutraukiama;

3.2. iškertami iki 10 metų amžiaus nustatyta tvarka neinventorizuoti miško žėliniai, savaime užaugę buvusiuose žemės ūkio naudmenų sklypuose.

4. Miško žemė – apaugęs mišku (medynai) ir neapaugęs mišku (kirtavietės, žuvę medynai, miško aikštės, medelynai, daigynai, miško sėklinės plantacijos ir žaliaviniai krūmynai bei plantacijos) plotas. Miško žemei taip pat priskiriami tame pačiame plote esantys miško keliai, kvartalų, technologinės ir priešgaisrinės linijos, medienos sandėlių ir kitų su mišku susijusių įrenginių užimti plotai, poilsio aikštelės, žvėrių pašarų aikštelės, žemė, skirta miškui įveisti.

5. Kitos naudmenos – tai žemės plotai, kurie nepriskiriami miško žemei.

6. Miško išskirtimas technologinėms ir gamybinėms miško ūkio reikmėms (daigynams įrengti, miško ūkiniams keliams tiesti, priešgaisrinėms juostoms, technologiniams proskiebiams, poilsio aikštelėms ir medienos sandėliams įrengti, nustatytą tvarka žvyru ir smėliui kasti ūkio reikmėms ir kitkam) nėra miško žemės pavertimas kitomis naudmenomis.

7. Miško žemė kitomis naudmenomis paverčiama ir miškų ūkio paskirties žemės pagrindinė tikslinė naudojimo paskirtis pakeičiama vadovaujantis šiais reikalavimais:

7.1. paversti miško žemę kitomis naudmenomis draudžiama I grupės miškuose, II grupės – ekosistemų apsaugos miškuose, III grupės – draustinių miškuose ir kituose miškuose, esančiuose vieno kilometro atstumu nuo Baltijos jūros ir Kuršių marių, paviršinio vandens telkinių pakrančių apsaugos juostose, paveldo objektų fizinės apsaugos pozoniuose;

7.2. II grupės – rekreaciniuose, III grupės ir IV grupės miškuose, esančiuose saugomose teritorijose, nenurodytuose šios tvarkos 7.1 punkte, miško žemę paversti kitomis naudmenomis galima tik reikmėms, susijusioms su saugomų teritorijų apsauga, tvarkymu ir rekreaciniu naudojimu, jeigu tai numatyta saugomų teritorijų planavimo dokumentuose;

7.3. II grupės – rekreaciniuose miškuose, nenurodytuose šios tvarkos 7.1 ir 7.2 punktuose, miško žemė gali būti paverčiama kitomis naudmenomis, jeigu tai numatyta Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo nustatyta tvarka parengtuose ir patvirtintuose savivaldybės teritorijos ar savivaldybės teritorijos dalių bendruosiuose planuose arba specialiuosiuose planavimo dokumentuose – miškotvarkos arba žemėtvarkos projektuose;

7.4. III grupės ir IV grupės miškuose, nenurodytuose šios tvarkos 7.1 ir 7.2 punktuose, miško žemė gali būti paverčiama kitomis naudmenomis ir nesant Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo nustatyta tvarka parengtų ir patvirtintų savivaldybės teritorijos ar savivaldybės teritorijos dalių bendrųjų planų arba specialiųjų planavimo dokumentų – miškotvarkos projektu;

7.5. miško žemė gali būti paverčiama kitomis naudmenomis tik tada, kai yra patvirtinti šios tvarkos 7.2 ir 7.3 punktuose nurodyti teritorijų planavimo dokumentai (kai jų reikia) ir nustatytą tvarka parengti ir savivaldybės tarybos arba jos pavedimu valdybos patvirtinti detalieji planai.

8. Kitomis naudmenomis pirmiausia paverčiama ta miško žemė, kuri nepaugusi mišku (miško aikštės, žuvę medynai, kirtavietės), taip pat jeigu joje auga mažo skalsumo stichinių nelaimių sudarkyti ar kitaip išretėję minkštųjų lapuočių medynai. Visais atvejais turi būti atsižvelgiama į miškų aplinkosauginę reikšmę.

9. Miško savininkas arba miško valdytojas, norintis paversti miško žemę kitomis naudmenomis, pateikia apskrities viršininkui adresuotą prašymą. Prašy-

mas paduodamas, nagrinėjamas ir sprendimas priimamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. rugsėjo 29 d. nutarimo Nr. 1073 nustatyta tvarka. Prie prašymo papildomai pridedamos 7.2 ir 7.3 punktuose nurodytų teritorijų planavimo dokumentų (kai jų reikia) kopijos ir miško žemės sklypo, numatomo paversti kitomis naudmenomis, taksacinė charakteristika.

10. Apskritis viršininkui priėmus sprendimą dėl miško žemės pavertimo kitomis naudmenomis, apskritis viršininko administracija per mėnesį pateikia sprendimo kopiją Nekilnojamojo turto registro tvarkytojui, kuris Žemės ūkio ministerijos nustatyta tvarka patvirtinus įvykusį žemės naudmenų sudėties pakeitimą vietovėje įregistruoja juridinį faktą.

IV. MIŠKO ATKŪRIMAS IR ĮVEISIMAS

MIŠKO ATKŪRIMO IR ĮVEISIMO NUOSTATAI

(Patvirtinti Lietuvos Respublikos aplinkos ministro

2003 m. gruodžio 18 d. įsakymu Nr. 659

(Žin., 2004, Nr.39-1280; 2005, Nr. 3-51; Nr. 80-2911))

(Pagrindinės nuostatos)

Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatai reglamentuoja tvarių ir produktyvių, daugiatislės ir specialios paskirties miškų, atitinkančių šalies gyventojų ir ūkio poreikius, atkūrimą ir įveisimą, laikantis subalansuoto miško ūkio plėtros principų. Privačių miškų savininkams privalomi 5, 6, 7, 19, 31, 32, 37, 51, 53, 81 ir 90 punktai, kiti punktai yra rekomenduotini.

„5. Želdintinose kirtavietėse ir degavietėse dirbtiniu būdu miškas atkuriamas ne vėliau kaip per trejus metus, o paliekant žėlimui – ne vėliau kaip per ketverius metus po jų atsiradimo. Žuvę želdiniai ir žėliniai atkuriami ne vėliau kaip per dvejus metus. Miško atkūrimas vertinamas vadovaujantis Miško želdinimo darbu, želdinių ir žėlinių apskaitos bei vertinimo metodikos (Žin., 2004, Nr. 42) VI skyriaus „Miško atkūrimo vertinimas“ reikalavimais.

6. Iškirsti ažuolynai, klevynai, liepynai ir pušynai, augę jiems tinkamose augavietėse, turi būti atkurti taip, kad želdiniuose ir žėliniuose vyrautų tos pačios medžių rūšys.

7. Miško savininkai, valdytojai ir naudotojai privalo laiku ir tinkamai atkurti mišką, miško želdinius ir žėlinius prižiūrėti ir saugoti nuo gaisrų, kenkėjų, ligų ir kitų neigiamų veiksnių.

15. Miško atkūrimo būdas nustatomas prieš miško kirtimą. Kiekvienai želdavietei ir žėlvietai miško atkūrimo ir įveisimo būdas parenkamas individualiai, atsižvelgiant į 9 punkto reikalavimus. Valstybiniuose miškuose preliminariai tai atlieka miškotvarkos projektą rengiantis specialistas, jį gali patikslinti Miško želdinimo ir žėlimo projektą rengiantis specialistas. Privačios miško valdos vidinės miškotvarkos projekte turi būti suprojektuoti visi geriausiai augavietės sąlygas atitinkantys miško atkūrimo būdai, mišrinimo schemas ir tikslinės medžių rūšys. Miško žėlimas projektuojamas vadovaujantis Nuostatų 42–51 punktų reikalavimais.

19. Dirvos miško želdiniams ruošimo tikslas – sumažinti konkuruojančios augmenijos įtaką miško želdiniams ir pagerinti dirvos drėgmės režimą ir jos struktūrą. Dirva ruošiamą minimaliai pažeidžiant ekosistemą, laikantis 4 prie-

do reikalavimų. Dirva ruošama antroje vasaros pusėje arba rudenį. Sausose augavietėse dirva gali būti ruošama pavasarį prieš miško sodinimą.

31. Dirbtiniu būdu atkuriant mišką, želdinių pradinis tankumas turi atitikti 5 priedo grafos „gerai“ reikalavimus.

32. Atkuriant mišką, tikslinės medžių rūšys parenkamos atsižvelgiant į augavietės sąlygas ir želdinių tikslinę paskirtį. Pirmenybė teikiama želdinių funkcijas geriausiai atitinkančioms medžių rūšims. Vyraujančios medžių rūšys želdiniuose ir žėliniuose turi atitikti 9–11 priedų reikalavimus.

37. Miško dauginamoji medžiaga, naudojama miškams atkurti ir įveisti, turi atitikti Miško dauginamosios medžiagos nuostatų reikalavimus (Žin., 2005, Nr. 5-115). Mišką draudžiama želdinti eglės ir ąžuolo sėjinukais, jei jų šaknys auginimo metu nebuvo formuotos, bei spygliuočių ir ąžuolo savaiminukais. Kitų lapuočių medžių rūšių savaiminukais želdinti mišką galima tik gavus Miško genetinių išteklių, sėklų ir sodmenų tarnybos leidimą.

51. Tikslinių medžių rūšių pomiškio (savaiminukų) kiekis turi atitikti 2 priedo reikalavimus. Kai pomiškio (savaiminukų) mažiau, negu nurodyta šiame priede arba jo nėra ir nėra tikimybės, kad jų atsiras, miško atkūrimo būdas parenkamas, vadovaujantis 3 priedo reikalavimais arba papildomai sodinama (sėjama). Papildomai sodinama (sėjama), kai perspektyvūs tikslinių medžių rūšių savaiminukai sudaro 75% ir mažiau 2 priede nurodyto kiekio arba ir esant didesniai savaiminukų kiekiui, bet kai bendras jų grupių užimamas plotas sudaro 75% ir mažiau sklypo ploto.

53. Želdinių sudėtyje turi būti ne mažiau kaip 20% lapuočių medžių arba krūmų rūšių. Lapuočių želdinių tankumas turi atitikti 5 priedo reikalavimus, išskyrus spygliuočių, kurių tankumas gali būti 20% mažesnis, nei nurodyta šiame priede, taip pat laikytis kitų miško želdinimo ir žėlimo skatinimo žemės ūkio paskirties žemėje rekomendacijų.

81. Želdiniai papildomi kitų metų pavasarį arba tų pačių metų rudenį, remiantis rudeninės apskaitos (inventorizacijos) duomenimis, jeigu prigijimas yra 26–85% ir nėra tikslinių medžių rūšių erspektyvių savaiminukų arba jų kiekis kartu su pasodintais sudaro mažiau negu 85% reikalingo želdinių tankumo. Želdiniai papildomi antrais ir trečiais, žėliniai – ketvirtais metais, jeigu išlikusių pasodintų medelių skaičius su perspektyviais tikslinių medžių rūšių savaiminukais sudaro mažiau negu 80% reikalingo želdinių tankumo. Želdiniai ir žėliniai taip pat pildomi, kai kai bendras jų prigijimas ar išlikimas yra didesnis už nurodytą, bet žuvę sodinukai arba savaiminukai sklype yra pasiskirstę ne tolygiai, bet vienoje ar keliose sklypo vietose yra ištiesai žuvę.

90. Fiziniai ir juridiniai asmenys, pažeidę Nuostatų reikalavimus, atsako Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.“

MIŠKO ĮVEISIMO NE MIŠKO ŽEMĖJE TAISYKLĖS

(Patvirtinta Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. kovo 29 d. įsakymu Nr. 3D-130/D1-144 (Žin., 2004, Nr. 55-1918, Nr. 142-5215))

1. Šios taisyklės nustato miško įveisimo ne miško žemėje tvarką ir sąlygas.

2. Miškai ne miško žemėje gali būti įveisiami:

2.1. mažiau palankių ūkininkauti vietovių žemės ūkio naudmenų plotuose, atrinktuose pagal kriterijus, nurodytus žemės ūkio ministro 2004 m. vasario 27 d. įsakyme Nr. 3D-72 „Dėl mažiau palankių ūkininkauti vietovių“ (Žin., 2004, Nr. 34-1111);

2.2. žemės naudmenų plotuose, kurių dirvožemio našumas ne didesnis kaip 32 balai;

2.3. žemės ūkio naudmenų plotuose, kurių dirvožemio našumas didesnis kaip 32 balai, jeigu miškas įveisiamas:

2.3.1. požeminio vandens, kraštovaizdžio rekreacinių išteklių, gamtinio karško, karstinio regiono apsaugos zonose, teritorijose erozijai sustabdyti bei kitose teritorijose atsižvelgiant į gretimų teritorijų ekologinį stabilumą ir miškų išdėstymo žemėtvarkos schemas;

2.3.2. žemės ūkio naudmenų plotuose, įsiterpusiuose tarp miškų, vandens telkinių, prie kurių nėra privažiavimo;

2.3.3. apleistuose, t. y. daugiau kaip penkerius metus neįdirbtuose, nešienajamuose, nenuganomuose, taip pat besiribojančiuose su miškais, medžių ir krūmų želdiniais, pelkėmis ir pradėjusiuose savaime apaugti medžiais ir krūmais žemės ūkio naudmenų plotuose;

2.4. žemės ūkiui netinkamose ir nenaudojamose žemėse, kurios yra ne žemės ūkio naudmenų plotuose, pagal gamtines sąlygas ir teritorinį išsidėstymą tinkamuose miškams įveisti (smėlynuose, žvyrynuose, eroduojamuose šlaituose, išgraužose ir baigtuose eksploatuoti karjeruose);

2.5. žemės ūkio paskirties ar kitos paskirties žemės sklypuose, esančiuose urbanizuotose teritorijose, kuriose pagal parengtus detaliuosius planus numatomas miškų įveisimas.

3. Šios tvarkos 2 punkte numatytais atvejais miškus įveisti draudžiama:

3.1. teritorijose, kuriose įveisti miškus draudžiama pagal Specialiąsias žemės ir miško naudojimo sąlygas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (Žin., 1992, Nr. 22-652; 1996, Nr. 2-43);

3.2. į Lietuvos Respublikos nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą įrašytų ar saugomų objektų teritorijose ir jų apsaugos zonose, išskyrus atvejus, kai

miško įveisimą suderina Kultūros vertybių apsaugos departamentas prie Kultūros ministerijos;

3.3. detaliai išvalgytuose ir naudojamuose naudingųjų iškasenų telkiniuose;

3.4. pievose ir ganyklose, esančiose botaniniuose, entomologiniuose, teriologiniuose, herpetologiniuose draustiniuose;

3.5. žemės sklypuose, kurios pagal patvirtintus ar pradėtus rengti teritorijų planavimo dokumentus numatoma naudoti visuomenės poreikiams;

3.6. žemės sklypuose, kurie pagal patvirtintus detaliuosius planus numatyti užstatyti arba kitaip panaudoti ne žemės ūkio ir ne miškų ūkio veiklai;

3.7. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. balandžio 8 d. nutarimu Nr. 399 „Dėl Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų arba jų dalių, kuriose yra paukščių apsaugai svarbių teritorijų, sąrašo patvirtinimo ir paukščių apsaugai svarbių teritorijų ribų nustatymo“ (Žin. 2004, Nr. 55-1899) patvirtintose paukščių apsaugai svarbiose teritorijose, jeigu jose aptinkama europinės svarbos saugomų rūšių paukščių, kurių apsaugai taikomi reikalavimai pagal Bendrųjų buveinių ir paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. kovo 15 d. nutarimu Nr. 276 (Žin., 2004, Nr.41-1335), 2 priedą;

3.8. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. vasario 4 d. įsakymu Nr. D1-57 „Dėl vietovių, atitinkančių gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus, sąrašo, skirto pateikti Europos Komisijai, ir jose randamų europinės svarbos natūralių buveinių ir rūšių sąrašo patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 34-1115) patvirtintose vietovėse, atitinkančiose gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus, kuriose randamos europinės svarbos augalų ar gyvūnų rūšių natūralios buveinės, ir jų apsaugai svarbiose teritorijose pagal Bendrųjų buveinių ir paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. kovo 15 d. nutarimu Nr. 276, 1 priedą;

3.9. kitose saugomų gyvūnų, augalų, grybų rūšių ir jų bendrijų (įrašytų į Lietuvos raudonąją knygą) radvietėse ir vertingose gamtinėse buveinėse.

4. Miškai įveisiami pagal savivaldybių teritorijų miškų išdėstymo žemėtvarkos schemas, o kai jų nėra – pagal savivaldybės administracijos direktoriaus patvirtintus kaimo plėtros žemėtvarkos projektus miškui įveisti ne miško žemėje arba pagal žemės sklypų planus su įveisiamo miško ribomis.

Tuo atveju, kai savivaldybės teritorijos miškų išdėstymo žemėtvarkos schema neparengta, šių taisyklių 2.2, 2.3.2, 2.4 ir 2.5 punktuose nurodytuose žemės plotuose bei 2.1 punkte nurodytų vietovių žemės plotuose, kurių dirvožemio našumas ne didesnis kaip 39 balai ir šie plotai yra nemelioruoti arba tuose plotuose melioracijos sistemos teisės aktų nustatyta tvarka nurašytos, miškas gali

būti įveisiamas parengus žemės sklypų planus su įveisiamo miško ribomis, kituose žemės plotuose – parengus kaimo plėtros žemėtvarkos projektus miškui įveisti ne miško žemėje.

5. Savivaldybių teritorijų miškų išdėstymo žemėtvarkos schemas ir kaimo plėtros žemėtvarkos projektai miškui įveisti ne miško žemėje rengiami pagal žemės ūkio ministro ir aplinkos ministro patvirtintas taisykles.

6. Žemės savininkas, norintis ne miško žemės sklype įveisti mišką, apskrities viršininko administracijos Žemės tvarkymo departamento teritoriniam žemėtvarkos skyriui (toliau – Žemėtvarkos skyrius) pateikia prašymą, prie jo pridėdamas žemės sklypo plano M1:10 000 su pažymėtomis ribomis, pagal kurias jis pageidauja įveisti mišką, bei pažymėjimo apie Nekilnojamojo turto registre įregistruotą žemės sklypą ir teises į jį kopijas.

Jeigu mišką pageidaujama įveisti šių taisyklių 2.5 punkte numatytoje teritorijoje, pridedama detalaus plano kopija.

7. Žemėtvarkos skyrius, gavęs žemės savininko prašymą leisti įveisti mišką jo žemės sklype, jei tai numatyta savivaldybės teritorijos miškų išdėstymo žemėtvarkos schemoje, pažymi žemės savininko pateiktame žemės sklypo plane numatomo įveisti miško ribas bei plotą ir išduoda žemės savininkui leidimą (1 priedas) įveisti mišką. Prašymas turi būti išnagrinėtas ir leidimas išduotas per 15 darbo dienų nuo prašymo pateikimo.

8. Jeigu savivaldybės teritorijos miškų išdėstymo žemėtvarkos schema neparengta, Žemėtvarkos skyrius, gavęs žemės savininko prašymą įveisti mišką ir nustatęs, kad reikia parengti kaimo plėtros žemėtvarkos projektą miškui įveisti ne miško žemėje, ne vėliau kaip per 5 darbo dienas grąžina žemės sklypo savininkui prašymą ir kitus dokumentus, nurodydamas, kad reikia parengti kaimo plėtros žemėtvarkos projektą miškui įveisti ne miško žemėje. Šiuos projektus rengia asmenys, turintys teisės aktų nustatyta tvarka išduotą licenciją.

9. Žemės savininkas parengtą kaimo plėtros žemėtvarkos projektą miškui įveisti ne miško žemėje kartu su šių taisyklių 6 punkte nurodytais dokumentais pateikia Žemėtvarkos skyriui. Žemėtvarkos skyrius išduoda žemės savininkui leidimą įveisti mišką per 15 darbo dienų nuo kaimo plėtros žemėtvarkos projekto miškui įveistinė miško žemėje pateikimo dienos.

10. Jeigu savivaldybės teritorijos miškų išdėstymo schema neparengta, Žemėtvarkos skyrius, gavęs prašymą įveisti mišką 2.2, 2.3.2, 2.4 ir 2.5 punktuose nurodytuose žemės plotuose bei 2.1 punkte nurodytų vietovių nemelioruotuose žemės plotuose, kurių dirvožemio našumas ne didesnis kaip 39 balai, ir 6 punkte nurodytus dokumentus, parengia žemės sklypo planą su įveisiamo miško ribomis, kuriame pažymi įveisiamo miško ribas bei plotą ir išduoda žemės savininkui leidimą įveisti mišką. Prašymas išnagrinėjamas ir leidimas išduodamas per 30 darbo dienų.

11. Jeigu žemėtvarkos skyrius priima sprendimą neišduoti leidimo įveisti mišką, šis sprendimas gali būti skundžiamas įstatymų nustatyta tvarka.

12. Tais atvejais, kai Žemėtvarkos skyrius žemės sklypo savininkui išduoda leidimą įveisti mišką ne miško žemės sklype, turi būti parengtas ir valstybinio miškų pareigūno patvirtintas Miško želdinimo projektas. Jame nurodoma želdinamo sklypo ribos ir plotas, želdinių rūšinė sudėtis ir tankumas, atstumai tarp sodinamų medelių, jų išdėstymas ir kiekis pagal medžių ir krūmų rūšis, miško želdinimo ir dirvos ruošimo būdai ir želdinių apsaugos priemonės.

13. Kai savininkas pageidauja įveisti mišką žemės sklypo plotuose, įtraukuose į melioruotos žemės apskaitą, Žemėtvarkos skyrius žemės sklypo savininko prašymą ir gautus dokumentus perduoda savivaldybės vykdomajai institucijai, kuri, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos melioracijos įstatymo pakeitimo įstatymo (Žin., 2004, Nr. 28-877) 3 straipsnio 2 punktu, juos išnagrinėja ir įvertina miško įveisimo galimybes šiame plote, nepažeidžiant gretimų nusausintų ar drėkinamų žemės sklypų naudotojų interesų. Esant galimybei melioruotą plotą apšodinti mišku, savivaldybės vykdomoji institucija išduoda drenažu arba grioviais nusausinto ploto plano M 1:2000 ištrauką ir technines sąlygas dėl šio ploto apšodinimo.

Mišką leidžiama sodinti paliekant neapsodintus ruožus 15 m nuo griovio briaunos ir po 15 m į abi puses nuo valstybei nuosavybės teise priklausančių arba į juos įsijungiančių kito naudotojo drenažo rinktuvų.

14. Žemės savininkas, įveisęs mišką ne miško žemėje, ne anksčiau kaip po vienerių metų apie tai praneša Žemėtvarkos skyriui, kuris kartu su regiono aplinkos apsaugos departamento arba jo struktūrinio padalinio atstovu per 10 darbo dienų nuo pranešimo gavimo surašo įveisto miško patikrinimo pažymą (2 priedas), taip pat žemės sklypo plane pažymi įveisto miško ribas ir parengia žemės sklypo kadastro duomenų formą.

15. Žemės savininkas įveisto miško patikrinimo pažymą ir patikslintą žemės sklypo planą bei žemės sklypo kadastro duomenų formą pateikia valstybės įmonei Registrų centrui žemės sklypo kadastro duomenims patikslinti.

16. Už žemės sklypo kadastro duomenų patikslinimą žemės savininkas atlygina valstybės įmonei Registrų centrui Nekilnojamojo turto kadastro nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 15 d. nutarimu Nr. 534 (Žin., 2002, Nr. 41-1539), nustatyta tvarka.

17. Tuo atveju, kai įveistas miškas yra melioruotoje žemėje, Žemėtvarkos skyrius pateikia įveisto miško patikrinimo pažymos ir įveisto miško ribų plano kopijas savivaldybės vykdomajai institucijai dėl žemės ploto išbraukimo iš melioruotų žemių ir melioracijos statinių apskaitos.

V. MIŠKO APSAUGA

MIŠKO SANITARINĖS APSAUGOS TAISYKLĖS

(Patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro

2004 m. kovo 26 d. įsakymu Nr. D1-141

(Žin., 2004, Nr. 55-1917; 2005, Nr. 16-520))

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Miško sanitarinės apsaugos taisyklės (toliau – Taisyklės) nustato miško sanitarinės apsaugos nuo kenksmingų biotinių, abiotinių ir antropogeninių veiksnių pagrindinius reikalavimus.

2. Taisyklės privalomos miško valdytojams, savininkams, naudotojams, miško dauginamosios medžiagos tiekėjams, taip pat fiziniams bei juridiniams asmenims, ruošiantiems, sandėliuojantiems ir perdirbantiems apvaliąją medieną bei kitus miško išteklius.

3. Miško valdytojai, savininkai ir naudotojai privalo saugoti mišką nuo miško kenkėjų, ligų ir kitų neigiamų veiksnių, bloginančių miško sanitarinę būklę.

4. Pagrindinės Taisyklių sąvokos:

4.1. **abiotiniai veiksniai** – neorganiniai, cheminiai ir fiziniai veiksniai arba jų visuma, turintys tiesioginę ar netiesioginę įtaką miško augalijai;

4.2. **biotiniai veiksniai** – gyvųjų organizmų tarpusavio sąveika, įtaka ir santykiai, kurie susiklosto tarp skirtingų organizmų jų gyvavimo procese, turintys tiesioginę ar netiesioginę įtaką miško augalijai;

4.3. **antropogeniniai veiksniai** – žmogaus ūkinės veiklos daroma įtaka miško ekosistemai;

4.4. **insekticidas** – chemikalas vabzdžiams naikinti;

4.5. **miško kenkėjai** – organizmai (mikroorganizmai, bestuburiai ir stuburiniai gyvūnai, augalai), kenkiantys miško augalams, mažinantys jų prieaugį ir bloginantys kokybę arba darantys žalą;

4.6. **miško kenkėjų masinio dauginimosi židiny** – miško kenkėjų populiacijos staiga, didelio pagausėjimo vieta;

4.7. **medžių liemenų pavojingi kenkėjai** – medžių liemenų kenkėjai: žievėgraužis tipografas, žievėgraužis graveris, eglinis poligrafas, mėlynasis blizgiavabalis, didysis kirpikas, mažasis kirpikas, balangrauzis ardytojas, daugiajuostis balangrauzis, eglinis dendroktonas;

4.8. **miško dauginamosios medžiagos tiekėjas** – kiekvienas miško dauginamosios medžiagos (augalų dalių, sėklų bei iš jų išaugintų sodmenų, naudoja-

mų miškams įveisti arba atkurti) auginimu, sandėliavimu, gabenimu bei prekyba besiverčiantis fizinis arba juridinis asmuo;

4.9. **miško sėklinė medžiaga** – kankorėžiai, vaisiai, vaisynai ir sėklos, iš kurių auginami miško sodmenys;

4.10. **sanitarinės miško apsaugos priemonės** – biologinės ir cheminės veikliosios medžiagos ir preparatai, skirti miškų apsaugai nuo miško kenkėjų, taip pat ūkinės priemonės (sanitariniai kirtimai, vabzdžiagaudžiai medžiai ir kt.), gerinančios miško sanitarinę būklę;

4.11. **vabzdžiagaudžiai medžiai (mediena)** – specialiai parinkti, nupjauti nuo kelmo ir pakelti nuo žemės paviršiaus nenugenėti pavieniai žali medžiai ar žalia mediena, viena eile sukrauta po 1–3 m³ ir pakelta nuo žemės paviršiaus medžių liemenų kenkėjams privilioti ir naikinti;

4.12. **sanitariniai kirtimai** – miškų sanitarinės būklės gerinimo priemonė, kai iškertami ligoti, kenkėjų užpulti, nulaužti, išvirę, džiūstantys medžiai ir sausuliai;

4.13. **atrankiniai sanitariniai kirtimai** – pavienių, grupėmis ar aikštėmis iki 0,1 ha ploto pažeistų medžių iškirtimas;

4.14. **plyni sanitariniai kirtimai** – didesnio kaip 0,1 ha ploto pažeisto medyno iškirtimas plynai nepriklausomai nuo medyno amžiaus.

II. SANITARINIAI REIKALAVIMAI RUOŠIANT IR AUGINANT MIŠKO DAUGINAMĄJĄ MEDŽIAGĄ

5. Miško sėklinė medžiaga turi būti renkama tik nuo sveikų, ligų, kenkėjų nepažeistų medžių. Ažuolų giles, eglių kankorėžius rekomenduojama rinkti nuo vėlyvosios formos medžių.

6. Miško dauginamoji medžiaga prieš ją sandėliuojant, sėjant, sodinant į želdinius biologinėmis arba cheminėmis priemonėmis turi būti apsaugota nuo kenkėjų ir ligų sukėlėjų.

7. Parenkant vietą medelynams arba juos plečiant, būtina įvertinti ligų ir kenkėjų išplitimo riziką.

8. Nuo medelyno, kuriame auginami pušies sodmenys, pakraščio 50 m atstumu turi būti sunaikintos drebulių atžalos.

9. Medelynuose agrotechninėmis priemonėmis (laistant, pavėsinant, mulčiuojant, naikinant piktžoles, intensyviai dirbant žemę, įterpiant kompostą, tręšiant, kalkinant ir kt.) turi būti didinamas sėklų ir sodmenų atsparumas nepalankioms aplinkos sąlygoms.

10. Šaknis graužiančių kenkėjų skaičius produkuojančios medelyno dalies dirvoje negali būti didesnis už nurodytą 1 priede.

III. MIŠKO SANITARINĖS APSAUGOS REIKALAVIMAI ATKURIANT IR ĮVEISIANT MIŠKĄ

11. Įveisiant arba atkuriant mišką spygliuočių medžių rūšimis ir esant šaknų kenkėjų pažeidimo rizikai, dirvoje turi būti nustatytas šaknis graužiančių kenkėjų skaičius. Jei šaknis graužiančių kenkėjų skaičius didesnis už nurodytą 1 priede, turi būti taikomos miško sanitarinės apsaugos priemonės, kurios užtikrintų kenkėjų skaičiaus sumažėjimą iki leistino.

12. Įveisiant arba atkuriant mišką spygliuočių medžių rūšimis, želdavietėse grupėmis (ne mažiau kaip 1 procentas želdaviečių ploto) turi būti veisiamos nektaringų medžių ir krūmų rūšys.

13. Išskirtus šakninės pirties pažeistus medžius pušynuose, miškas turi būti atkurtas lapuočių medžių rūšimis.

14. Atkuriant eglynų kirtavietes, kuriose eglių kelmų su centriniu puvinu yra 30 procentų ir daugiau, želdinių sudėtyje turi būti ne daugiau kaip 50 procentų spygliuočių medžių rūšių.

15. Siekiant apsaugoti pušies želdinius ir žėlinius nuo ūglasukio, juose neturi būti drebulių atžalų, jas taip pat rekomenduojama sunaikinti 50 m atstumu aplinkui želdinius ir žėlinius.

16. Esant straubliukų (*Hyllobius sp.*) pažeidimų rizikai, būtina taikyti apsaugos nuo šių kenkėjų priemones. Jei straubliukai želdiniuose arba žėliniuose pakenkė 10 procentų ir daugiau medelių, nepriklausomai nuo pažeidimo laipsnio juos būtina individualiai ar eilėmis apdoroti insekticidais. Draudžiama straubliuko pakenktus plotus insekticidais purkšti ištisai.

17. Grambuolių (*Melolontha sp.*) masinio skraidymo metais lapuočių medžių juostas ir jų grupes želdiniuose, žėliniuose ir jaunuolynuose būtina apdoroti insekticidais arba rinkti grambuolius ir juos naikinti.

18. Ūgliagraužius (*Evetria sp.*) būtina naikinti, kai miško sklype yra 30 procentų ir daugiau pažeistų spygliuočių medžių rūšių medelių.

19. Miško želdinius, žėlinius ir jaunuolynus būtina saugoti nuo graužikų ir žvėrių pažeidimų aptveriant tvoromis arba individualiai, arba apdorojant repe-lentais ir kt. Jie yra neapsaugoti, kai sveikų, silpnai pažeistų ir pusė vidutiniškai pažeistų medelių skaičius, vadovaujantis Miško želdinimo darbų, želdinių ir žėlinių apskaitos ir vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. gruodžio 18 d. įsakymu Nr. 659 (Žin., 2004, Nr. 39-1280) 29 punktu, neatitinka šios metodikos ar Miško ugdymo kirtimų taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. gruodžio 19 d. įsakymu Nr. 669 (Žin., 2004, Nr. 25-778) reikalavimų.

IV. PRIEMONĖS MEDŽIŲ LIEMENŲ PAVOJINGŲ KENKĖJŲ SKAIČIUI MAŽINTI

20. Siekiant sumažinti medžių liemenų pavojingų kenkėjų skaičių, iškabinamos feromoninės gaudyklės, išdėstomi vabzdžiagaudžiai medžiai ir vykdomi sanitariniai kirtimai. Valstybiniuose rezervatuose ir valstybinių parkų bei biosferos rezervatuose sanitarinės miško apsaugos priemonės nevykdomos.

21. Feromoninės gaudyklės žievėgraužiui tipografiui gaudyti iškabinamos ne mažesnėse kaip 0,15 ha plynų kirtimų eglynų kirtavietėse prieš pat medžių liemenų pavojingų kenkėjų skraidymo pradžią, ne mažesniu kaip 40 m atstumu viena nuo kitos ir ne arčiau kaip 20 m atstumu nuo šalia augančio medyno. Kitiems medžių liemenų pavojingiems kenkėjams gaudyti feromoninės gaudyklės iškabinamos pagal Miško sanitarinės apsaugos tarnybos rekomendacijas.

22. Vabzdžiagaudžiai medžiai naudojami šiais atvejais:

22.1. kai medžių liemenų pavojingų kenkėjų šviežiai užpulti arba džiūstantys medžiai pusamžiam ir vyresniam medyne išsidėstę tolygiai, o jų tūrio procentas yra keturis kartus ir daugiau didesnis už medyno natūraliai iškrentančio tūrio procentą (2 priedas);

22.2. kai medžių liemenų pavojingų kenkėjų šviežiai užpulti medžiai yra išsidėstę grupėmis (5 ir daugiau medžių vienoje vietoje) ir jie pusamžiam medyne sudaro 3 procentus ir daugiau, vyresniam – 2 procentus ir daugiau visų medžių tūrio;

22.3. kai medžiai pažeisti ištiesai 0,1 ha ir didesniame plote, – tik atlikus plynus sanitarinius kirtimus.

23. Profilaktiniais tikslais vabzdžiagaudžiai medžiai taip pat gali būti naudojami pagrindinių plynų kirtimų biržėse, nors iškirstas medynas ir nebuvo pažeistas medžių liemenų pavojingų kenkėjų.

24. Vabzdžiagaudžių medžių kiekis (m^3) turi būti:

24.1. 50–100 procentų ankstesnės pavojingų medžių liemenų kenkėjų generacijos užpultų medžių kiekio (jei medžiai iškirsti atrankiniais sanitariniais kirtimais, skaičiuojama pagal kelmus);

24.2. plynų sanitarinių kirtimų biržėse – 5–10 procentų iškirstų medžių kiekio;

24.3. plynų pagrindinių kirtimų biržėse, kai vabzdžiagaudžiai medžiai išdėstomi profilaktiniais tikslais, – 3–8 procentai medžių kiekio;

24.4. vabzdžiagaudžių medžių kiekis mažinamas 2 kartus, kai jie apdorojami insekticidais.

25. Vabzdžiagaudžiai medžiai turi būti ruošiami tik iš žalių vėjavartų ir vėjalaužų, žalių nusilpusių, pažeistų, blogai augančių (C klasės) medžių. Jei to-

kių medžių jų išdėstymo vietoje nėra, naudojami pagrindiniais kirtimais kitoje vietoje iškirsti medžiai.

26. Vabzdžiagaudžiai medžiai išdėstomi iš medyno pašalinus vėjavartas, vėjalaužas, snieglauzas ir kitus medžius (medieną), kuriuose gali veistis medžių liemenų pavojingi kenkėjai.

27. Vabzdžiagaudžius medžius reikia paruošti 1–1,5 mėn. iki pavasarį skraidančių ir 2–3 savaitės iki vasarą skraidančių medžių liemenų pavojingų kenkėjų skraidymo pradžios ir baigti ruošti kenkėjams pradėjus skraidyti. Kai vabzdžiagaudžiai medžiai paruošiami kitur, jie kenkėjų gaudymo vietose išdėstomi prieš pat jų skraidymo pradžią.

28. Vabzdžiagaudžiai medžiai gali būti apdoroti insekticidais prieš pat medžių liemenų pavojingų kenkėjų skraidymo pradžią. Vasarą ruoštus vabzdžiagaudžius medžius reikia apdoroti insekticidais per 3 dienas po jų nukirtimo.

29. Kai po vabzdžiagaudžių medžių žieve randamos pirmosios medžių liemenų pavojingų kenkėjų lėliukės, jie turi būti išvežti ne arčiau kaip 3 km nuo medyno, kurio sudėtyje yra daugiau kaip 20 procentų spygliuočių medžių rūšių, pakraščio arba nužievinti.

30. Sanitariniais kirtimais turi būti iškertamos žalių eglių vėjavartos, vėjalaužos, snieglauzos ir stipriai pažeisti medžiai (3 priedas). Taip pat gali būti iškertami kitų medžių rūšių stipriai pažeisti medžiai ir sausuočiai.

V. REIKALAVIMAI VYKDANT SANITARINIUS KIRTIMUS

31. Biologinei bei kraštovaizdžio įvairovei išsaugoti, vykdant plynus sanitarinius kirtimus, 1 ha turi būti palikti ne mažiau kaip 7 sausuočiai, uoksiniai medžiai, pavieniai vyresni nei vidutinis kertamo medyno amžius medžiai.

32. Sanitariniai kirtimai saugomose teritorijose vykdomi laikantis tų teritorijų planavimo dokumentų, nuostatų, veiklos jose reglamentų ir kitų atitinkamų teisės aktų reikalavimų. Jei minėtuose teisės aktuose sanitarinių kirtimų vykdymas nereglamentuotas, sanitariniai kirtimai derinami su Miško sanitarinės apsaugos tarnyba, valstybinio parko direkcija, o jei jos nėra – regiono aplinkos apsaugos departamentu.

33. Medžių liemenų pavojingų kenkėjų apgyvendinti medžiai iki pirmųjų lėliukių susiformavimo turi būti iškirsti sanitariniais kirtimais ir išvežti ne arčiau kaip 3 km nuo medyno, kuriame spygliuočių medžių rūšių yra daugiau kaip 20 procentų, pakraščio arba nužievinti.

34. Atrankiniai sanitariniai kirtimai pušinės požievinės blakės pažeistuose medynuose vykdomi:

34.1 kai pažeistuose jaunuolynuose iškirtus stipriai pažeistus (medžių augimo sparta labai sumažėjusi arba sausas viršūninis ūglis, arba pušaitės formuoja

krūminę lają; po žievės atplaišomis (žiauberimi) randama 7–8 vnt./1 dm² kenkėjų) ir neperspektyvius medžius, medyno skalsumas liks ne mažesnis kaip 0,6;

34.2. medžių vegetacijos metu iškirsti medeliai užariami (rekomenduojama užarti 60 cm gyliu) arba sudeginami (jei nėra pavojaus kilti gaisrams), arba išvežami ir sunaikinami kirtimo dieną.

35. Sanitariniai kirtimai pušų saklio pažeistuose medynuose:

35.1. II miškų grupės medynuose pušų saklio pažeisti medžiai nekertami;

35.2. kai III–IV miškų grupės medyne yra iki 10 procentų pušų saklio pažeistų medžių, jie iškertami atrankiniais sanitariniais kirtimais;

35.3. kai III–IV miškų grupės medyne yra daugiau kaip 10 procentų pušų saklio pažeistų medžių, atrankiniai sanitariniai kirtimai vykdomi medyno skalsumą sumažinant iki ne mažiau kaip 0,6, pirmiausia iškertant medžius su pušų saklio žaizdomis, apimančiomis daugiau kaip pusę kamieno perimetro, ir medžius su sausomis viršūnėmis.

36. Pusamžiuose ir jaunesniuose spygliuočių medynuose, kuriuose yra ar gali būti šakninės pinties židinių, kirtimai vykdomi tik žiemą, kai oro temperatūra yra žemesnė kaip 0°C;

37. Vykdam visų rūšių kirtimus pusamžiuose ir jaunesniuose spygliuočių medynuose ne žiemos metu (nuo balandžio 1 d. iki spalio 31 d.), nukirstų žalių spygliuočių medžių kelmai kirtimo dieną turi būti aptepti preparatu, apsaugančiu nuo šakninės pinties infekcijos.

38. Sanitariniai kirtimai žvėrių pakenktuose eglynuose:

38.1. atrankiniai sanitariniai kirtimai 30–50 metų eglynuose vykdomi iki ne mažesnio kaip 0,6 skalsumo, pirmiausia iškertant medžius, kurie turi senas, atviras, sausašones žaizdas;

38.2. eglynai, kuriuose pažeistų eglių yra daugiau kaip 80 procentų arba kai sveikų eglių skaičius mažesnis kaip 300 vnt./ha, kertami plynai.

39. Plyni sanitariniai kirtimai vykdomi tuose medynuose, kuriuose pažeistoto medyno plotas didesnis kaip 0,1 ha ir kitomis miško sanitarinės apsaugos priemonėmis neįmanoma pagerinti medyno sanitarinės būklės, taip pat tuose medynuose, kuriuose, atlikus atrankinius sanitarinius kirtimus, liktų 0,4 ir mažesnis medyno skalsumas.

40. Numatytą kirsti plynais sanitariniais kirtimais medyną apžiūri:

40.1. valstybiniuose miškuose, kai medyno plotas iki 1 ha, – miškų urėdo įsakymu sudaryta 3 miškų urėdijos specialistų komisija; kai plyni sanitariniai kirtimai numatomi vykdyti saugomoje teritorijoje, komisijoje turi dalyvauti ir valstybinio parko direkcijos, jei jos nėra, – regiono aplinkos apsaugos departamento arba jo struktūrinio padalinio, išduodančio leidimą miškui kirsti, atstovas;

40.2. privačiuose miškuose, kai medyno plotas iki 1 ha, dalyvauja regiono aplinkos apsaugos departamento arba jo struktūrinio padalinio, išduodančio leidimą miškui kirsti, atstovas, girininkijos, kurios teritorijoje yra privati miško valda, girininkas ir miško savininkas;

40.3. kai medyno plotas 1 ha ir didesnis, apžiūroje turi dalyvauti Miško sanitarinės apsaugos tarnybos specialistas.

41. Jei numatyto kirsti plynai medyno plotas 1 ha ir didesnis, medžių būklė ir medynų džiūvimą sukėlę veiksniai įvertinami tolygiai išdėstytuose apskaitos bareliuose, kurių bendras plotas turi sudaryti ne mažiau kaip 2 procentus kertamo ploto, užpildomas Numatomų iškirsti plynais sanitariniais kirtimais medynų medžių būklės įvertinimo žiniaraštis (3 priedas).

42. Komisija, nurodyta 40.1 punkte, arba regiono aplinkos apsaugos departamento arba jo struktūrinio padalinio, išduodančio leidimą miškui kirsti, atstovas per 3 darbo dienas po apžiūros surašo pažymą, kurioje nurodo medyno taksacinę charakteristiką, veiksnius, sukėlusius medynų džiūvimą, kirtimo laiką, rekomenduojamas ūkines priemones gretimuose medynuose bei pateikia išvadą dėl plyno sanitarinio kirtimo būtinumo. Prie pažymos pridedami kirstinių medynų brėžiniai.

43. Vykdamas plynus sanitarinius kirtimus, jų technologijos parenkamos vadovaujantis Pagrindinių miško kirtimų taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. gruodžio 19 d. įsakymu Nr. 670 (Žin., 2004, Nr. 10-284).

44. Vykdamas atrankinius sanitarinius kirtimus, valksmai nekertami, mediena ištraukiama keliais, natūraliomis proskynomis, o, jei jų nėra, mediena ištraukiama važiuojant tarpais tarp medžių, prisiderinant prie reljefo, pomiškio grupių, taip pat galima iškirsti medžius, trukdančius ištraukti iškirstą medieną.

VI. MIŠKO SANITARINĖS APSAUGOS REIKALAVIMAI KIRTAVIETĖSE

45. Visose kirtavietėse kelmai turi būti ne aukštesni kaip 10 cm, jei skersmuo pjūvio vietoje yra iki 30 cm, storesnių medžių kelmo aukštis neturi viršyti 1/3 pjūvio skersmens.

46. Visose kirtavietėse nuo balandžio 1 d. iki rugsėjo 1 d. negali būti palikta žalių spygliuočių kirtimo atliekų su žieve, kurių skersmuo storiausioje dalyje didesnis kaip 8 cm ir ne ilgesnių kaip 1 m, išskyrus panaudotas valksmoms bei skirtas medienos kuro ruošai ar kitoms reikmėms, jei jos sukrautos į krūvas.

VII. MIŠKO SANITARINĖS APSAUGOS REIKALAVIMAI LAIKANT MEDIENĄ

47. Žalia spygliuočių mediena nuo balandžio 20 d. (pušies – nuo balandžio 1 d.) iki rugsėjo 1 d. per dešimt dienų po jos iškirtimo turi būti išvežta ne arčiau kaip 3 km nuo medyno, kurio sudėtyje spygliuočių medžių rūšių yra daugiau kaip 20 procentų, pakraščio arba apdorota insekticidais, arba nužievinta, arba kitais būdais apsaugota nuo medžių liemenų pavojingų kenkėjų ir ligų sukėlėjų (mediena laikoma neapsaugota, jei po žieve yra gyvų liemenų kenkėjų (kiaušinėlių, lervų, lėliukių, suaugėlių) ar šviežių jų veiklos (įsigrauzimų, takų ir kt.) arba ligų požymių).

48. Į sandėlius ir lentpjūves, medienos perdirbimo ir kitas įmones, esančias arčiau kaip 3 km nuo medyno, kurio sudėtyje spygliuočių medžių rūšių yra 20 procentų ir daugiau, pakraščio, nuo balandžio 1 d. iki spalio 1 d. draudžiama priimti ir laikyti medžių liemenų pavojingų kenkėjų užpultą nenužievintą medieną (mediena laikoma užpulta kenkėju, kai po žieve yra gyvų kiaušinėlių, lervų, lėliukių, suaugėlių arba šviežių jų veiklos požymių: įsigrauzimų, takų ir kt.).

VIII. MIŠKO SANITARINĖS APSAUGOS PRIEMONĖS MASINIO MIŠKO KENKĖJŲ AR LIGŲ DAUGINIMOSI ŽIDINIUOSE

49. Kai susidaro arba išplinta masinio miško kenkėjų ar ligų dauginimosi židiniai, gali būti vykdomos ir kitos, Taisyklėse nenumatytos miško sanitarinės apsaugos priemonės pagal Miško sanitarinės apsaugos tarnybos rekomendacijas.

50. Spyglius ir lapus graužiantys kenkėjai naikinami, kai vidutinė spygliuočių medyno defoliacija yra daugiau negu 30 procentų, lapuočių – daugiau kaip 50 procentų arba toks pažeidimas prognozuojamas pagal detalios apskaitos duomenis.

IX. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

51. Miško kenkėjų, ligų ir abiotinių veiksnių pažeidimai registruojami Generalinės miškų urėdijos prie Aplinkos ministerijos nustatyta tvarka.

52. Miško sanitarinę miško būklę ir šių Taisyklių reikalavimų vykdymą visuose šalies miškuose pagal savo kompetenciją kontroliuoja valstybiniai miškų pareigūnai, valstybiniai saugomų teritorijų pareigūnai ir aplinkos apsaugos valstybiniai kontrolės pareigūnai.

53. Fiziniai ir juridiniai asmenys, pažeidę šias Taisykles, atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

MIŠKŲ PRIEŠGAISRINĖS APSAUGOS TAISYKLĖS

*(Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės
1995 m. balandžio 7 d. nutarimu Nr. 500 (Žin., 1995, Nr. 32-751;
2001, Nr. 56-1996; 2004, Nr. 130-4671))*

BENDROJI DALIS

1. Lietuvos Respublikos teritorijos miškuose taikoma vientisa valstybinė priešgaisrinių priemonių sistema, apimanti stebėjimo, profilaktines ir priešgaisrines saugos priemones. Svarbiausieji šios sistemos tikslai yra mažinti miško gaisrų (toliau vadinama – gaisrai) pavojų, vykdyti jų prevenciją, didinti medynų atsparumą gaisrams, prognozuoti, stebėti ir gesinti gaisrus.

2. Šios taisyklės privalomos miško valdytojams, savininkams, naudotojams ir lankytojams.

3. Miškų urėdijos, valstybiniai parkai ir savivaldybės skiria lėšų stebėjimo, profilaktinėms, priešgaisrinės saugos ir gaisrų gesinimo priemonėms visose miško valdose.

4. Miško valdytojai ir savininkai privalo vykdyti miškotvarkos projekte numatytas miško priešgaisrinės apsaugos priemones.

5. Miškų priešgaisrinę priežiūrą (kontrolę) visuose Lietuvos Respublikos miškuose vykdo valstybiniai miškų pareigūnai ir valstybiniai saugomų teritorijų pareigūnai kartu su valstybinės priešgaisrinės priežiūros pareigūnais.

6. Valstybiniai miškų pareigūnai, valstybiniai saugomų teritorijų pareigūnai ir valstybinės priešgaisrinės priežiūros pareigūnai turi teisę sustabdyti arba uždrausti neteisėtą ūkinę veiklą miško valdoje, kurioje nesilaikoma šių taisyklių.

7. Miško valdytojai, savininkai (jų įgalioti asmenys) privalo supažindinti miško naudotojus su šiomis taisyklėmis, mokyti, kaip elgtis kilus miške gaisrui.

8. Kontroliuodami, kaip laikomasi šių taisyklių, valstybiniai miškų pareigūnai ir valstybiniai saugomų teritorijų pareigūnai, parodę valstybinio miškų pareigūno ar valstybinio saugomų teritorijų pareigūno pažymėjimą, turi teisę įstatymų numatytais atvejais miške stabdyti transportą ir tikrinti asmens dokumentus.

BENDRIEJI REIKALAVIMAI

9. Gaisrams kilti palankiu laikotarpiu (pavasariį ištirpus miške sniegui ir iki prasidedant lietingiems rudens orams ar iškrinant sniegui) draudžiama:

9.1. naudotis atvira ugnimi (kurti laužus, deginti šiukšles), mėtyti neužgesintus degtukus, nuorūkas ir kitus daiktus, galinčius sukelti gaisrą, miške ir arčiau kaip 50 metrų iki jo ribos;

9.2. deginti žolę, šiaudus miško žemėje ir žemės ūkio plotuose (pievose, ganyklose, ražienose ir panašiai);

9.3. medžioti šoviniams, užkimštais įsidedančios medžiagos kamščiais;

9.4. važinėti miškuose transporto priemonėmis su vidaus degimo varikliais ne keliais arba ten, kur įvažiuoti nustatyta tvarka uždrausta (išskyrus miškų ir specialiųjų tarnybų transportą ir asmenis, turinčius miško valdytojų ar savininkų išduotus leidimus);

9.5. pilti degalus miške į mašinų bakus, naudotis transporto priemonėmis su vidaus degimo varikliais, jeigu netvarkinga jų kuro tiekimo sistema, duslintuvai ir panašiai.

10. Gaisrams kilti palankiu laikotarpiu laužus galima kurti tik specialiai įrengtose poilsiaviečių laužavietėse, kurios pažymėtos atitinkamu ženklų. Kitose vietose kurti laužus, stovyklauti, rengti masinius kultūros, sporto ir kitus renginius galima tik gavus miško valdytojų ir savininkų rašytinį sutikimą. Laužavietės įrengiamos aikštelėse, esančiose ne arčiau kaip per 5 metrus nuo medžių kamienų ir apsuptose 0,5 metro pločio mineralizuota (iki mineralinio dirvožemio sluoksnio išvalyta) juosta. Baigus kurenti laužą, reikia jį kruopščiai užpilti žemėmis arba vandeniu, kol jis visiškai nustos rusenęs.

11. Miške draudžiama palikti šiukšles, tepaluotus skudurus, buitines ar statybines atliekas, įrengti sąvartynus miške ir arčiau kaip 100 metrų nuo jo ribos.

12. Esant padidintam gaisrų pavojui, savivaldybių vykdomosios institucijos miškų urėdijų ir valstybinių parkų direkcijų ar privačių miškų savininkų teikimu, o miestų miškuose – be šio teikimo gali laikinai uždrausti ar apriboti fizinį asmenų lankymąsi visuose miškuose bei vaistažolių, grybų, uogų ir kitų miško išteklių naudojimą.

13. Jeigu dirbant miškuose ar objektuose, kurie ribojasi su miškais (tiesiant kelius, dujotiekius, naftotiekius, elektros tiekimo, ryšių linijas, įrengiant kitas komunikacijas), prireikia naudotis atvira ugnimi, privaloma:

13.1. suderinti darbų vykdymą su miško valdytojais ar miško savininkais;

13.2. atviros ugnies naudojimo vietose ir 2–3 metrų spinduliu nuo jų pašalinti iki mineralinio dirvožemio sluoksnio augalinę dangą ir kitas degias medžiagas (pakritas, paklotę ir kita);

13.3. imtis visų atsargumo priemonių gaisrui išvengti;

13.4. darbų vykdymo vietas aprūpinti būtinomis gaisrų gesinimo priemonėmis: gesintuvais, kastuvais, kirviais, pjūklais.

PRIEŠGAISRINIŲ JUOSTŲ ĮRENGIMO BENDRIEJI REIKALAVIMAI

14. Miškai skirstomi degumo klasėmis pagal šių taisyklių priedą. Priešgaisrinės juostos įrengiamos I–III degumo klasių miškuose. Priešgaisrinės juostos yra šios:

14.1. mineralizuotos juostos, kuriose degiosios medžiagos pašalintos iki mineralinio dirvožemio sluoksnio. Jos įrengiamos 2–4 metrų pločio (priklausomai nuo degių medžiagų sudėties ir išsidėstymo) ir atskiria miškus nuo galimų ugnies židinių bei stabdo požeminių gaisrų plitimą. Mineralizuotas juostas atstoja miško keliai be degių medžiagų;

14.2. lapuočių medžių juostos, formuojamos 10–50 metrų pločio (priklausomai nuo jų paskirties). Šių medžių juostose pašalinamos išvartos, surenkamos šakos;

14.3. spygliuočių medžių juostos, formuojamos 10–50 metrų pločio. Šios juostos išvalomos, iškertamas spygliuočių trakas ir pomiškis, nugenimos spygliuočių medžių šakos iki 1,5 metro aukščio. Išskirtus spygliuočių medynus, formuojamos lapuočių medžių juostos.

15. Priešgaisrinės juostos įrengiamos:

15.1. prie geležinkelių. Mineralizuotos juostos įrengiamos laikantis geležinkelio priklausančio miško ruožo ribų. Tarp geležinkelio ir mineralizuotos juostos formuojamos priešgaisrinės medžių juostos. Sausuose spygliuočių miškuose iki 5 metrų nuotoliu viena nuo kitos įrengiamos dvi mineralizuotos juostos;

15.2. prie valstybinės ir vietinės reikšmės kelių. Mineralizuotos juostos įrengiamos 2–5 metrų nuotoliu nuo griovio ar kelio pakraščio, o už jų formuojamos 10–20 metrų pločio priešgaisrinės medžių juostos;

15.3. prie kvartalinių linijų, sudarant uždarus 50–100 hektarų sklypus. Kvartalines linijas mineralizuojamos ir abiejose jų pusėse formuojamos 10 metrų pločio priešgaisrinės medžių juostos;

15.4. kvartalų viduje prie miško kelių ar mineralizuotų juostų, sudarant mažesnius uždarus sklypus. Abiejose kelio ar mineralizuotos juostos pusėse formuojamos 5–10 metrų pločio priešgaisrinės medžių juostos;

15.5. prie kitų galimų gaisro kilimo vietų (karinių poligonų ir karinio mokymo teritorijų ribų, stovyklaviečių, verslo įmonių, sandėlių ir panašiai).

GENERALINĖS MIŠKŲ URĖDIJOS PRIE APLINKOS MINISTERIJOS, MIŠKŲ URĖDIJŲ IR VALSTYBINIŲ PARKŲ FUNKCIJOS

16. Generalinė miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos:

16.1. rengia vientisą valstybinę priešgaisrinių priemonių sistemą, kuri apima stebėjimo, profilaktines ir priešgaisrinės saugos priemones; kartu su savivaldybėmis organizuoja šios sistemos įgyvendinimą;

16.2. organizuoja miško gaisrų prognozavimą ir apie jų pavojų informuoja Lietuvos Respublikos gyventojus per įvairias informacijos priemones (radiją, televiziją, spaudą).

17. Miškų urėdijos ir valstybiniai parkai privalo:

17.1. kontroliuoti, kaip miško naudotojai ir lankytojai laikosi šių taisyklių valstybiniuose miškuose;

17.2. organizuoti galimų gaisro kilimo vietų stebėjimą;

17.3. kasmet, iki gaisrams kilti palankaus laikotarpio pradžios, organizuoti gaisrinės technikos, gaisrų stebėjimo bokštų remontą, suformuoti priešgaisrines komandas, aprūpinti jas gaisrų gesinimo ir ryšių priemonėmis. Prireikus atnaujinti mineralizuotas juostas, pašalinti iš jų degiąsias medžiagas. Sudaryti (jeigu reikia – patikslinti) operatyvinius gaisrų gesinimo planus, juos suderintis su miestų, rajonų priešgaisrinėmis gelbėjimo, civilinės saugos tarnybomis;

17.4. vykdyti aiškinamąjį darbą, įrengti priešgaisrinius kelius, priešgaisrines juostas, vandens telkinius, kelius gaisriniais automobiliams privažiuoti iki jų ir esamų natūralių vandens telkinių bei kita.

REIKALAVIMAI MIŠKO SAVININKAMS

18. Miško savininkai privalo:

18.1. savo lėšomis įrengti, atnaujinti ir prižiūrėti mineralizuotas ir priešgaisrines juostas (pagal šių taisyklių 14 ir 15 punktų reikalavimus), laužavietes, poilsio aikšteles, valyti mišką ir panašiai;

18.2. kontroliuoti, kad šių taisyklių laikytųsi miško naudotojai ir lankytojai;

18.3. pastebėję gaisrą, nedelsdami informuoti priešgaisrinę gelbėjimo ir savivaldybės priešgaisrinę tarnybą (toliau vadinama – priešgaisrinės apsaugos tarnybos), miško valdytojus ir savivaldybę, pradėti jį gesinti savo jėgomis.

REIKALAVIMAI MIŠKO NAUDOTOJAMS

19. Kirsdami medynus, miško naudotojai privalo išvalyti kirtavietes leidime kirsti mišką nurodytu būdu ir laiku.

20. Degindami kirtimo liekanas, miško naudotojai privalo laikytis šių reikalavimų:

20.1. vykdyti šiuos darbus tik lietingomis, apsiniaukusiomis ir nevėjuotomis dienomis, kai nėra pavojaus kilti gaisrui;

20.2. iš anksto pranešti miško valdytojams ar savininkams tikslų šių darbų laiką ir vietą;

20.3. kurti laužus ne arčiau kaip 10 metrų nuo medynų ribos, pavienių medžių ar pomiškio grupių;

20.4. laikytis šių taisyklių 10 punkte išdėstytą nurodymų.

21. Durpinių augaviečių ir viržynų kirtavietėse kirtimo liekanas deginti draudžiama.

22. Gaisrams kilti palankiu laikotarpiu miško kirtėjai ir kiti miške dirbantys darbininkai privalo turėti būtinausias gaisro gesinimo priemones: kastuvus, kirvius, pjūklus ir nedelsdami gesinti pastebėtus gaisrus.

23. Miško naudotojai apie pastebėtus gaisrus turi pranešti priešgaisrinės apsaugos tarnyboms.

DURPYNŲ NAUDOJIMO REIKALAVIMAI

24. Durpynų, kurie ribojasi su miškais, valdytojai, savininkai ir naudotojai privalo:

24.1. durpyno teritorijos pakraščiu prie miško įrengti 50 metrų pločio priešgaisrinį ruožą. Šiame ruože iškertami spygliuočių medžiai, pomiškis ir trakas, ruožas išvalomas ir jo vidiniu pakraščiu iškasamas tokio gylio griovys, kad jo dugnas siektų mineralinį gruntą arba gaisrams kilti palankiu laikotarpiu jame nuolat būtų vandens. Išoriniu griovio pakraščiu įrengiamas kelias ir pervažos gaisriniams automobiliams. Durpyno teritorijoje durpes galima sandėliuoti ne arčiau kaip 50 metrų nuo priešgaisrinio ruožo griovio;

24.2. gaisrams kilti palankiu laikotarpiu organizuoti durpynuose budėjimą;

24.3. gesinti gaisrus.

25. Be šių taisyklių, durpynuose būtina laikytis Durpynų priešgaisrinės apsaugos taisyklių (PST-04-95).

REIKALAVIMAI GELEŽINKELIAMS

26. Kai geležinkeliai nutiesti per miškus, geležinkelių tarnybos privalo įrengti pagal šių taisyklių 14 ir 15.1 punktų reikalavimus priešgaisrines juostas ir jas prižiūrėti.

27. Važiuojant per miškus, draudžiama išmesti iš traukinio neužgesintas nuorūkas, degtukus, degančias anglis, šlaką ir kitus daiktus, galinčius sukelti gaisrą.

28. Apie pastebėtus gaisrus geležinkelio darbuotojai turi nedelsdami pranešti priešgaisrinės apsaugos tarnyboms, miško valdytojams, savininkams, savivaldybei.

REIKALAVIMAI MIŠKO LANKYTOJAMS

29. Miško lankytojai privalo:

29.1. laikytis šių taisyklių;

29.2. apie pastebėtus gaisrus nedelsdami pranešti priešgaisrinės apsaugos tarnyboms, miško valdytojams, savininkams, savivaldybei;

29.3. padėti gesinti aptiktus gaisrus.

GAISRŲ GESINIMO ORGANIZAVIMAS

30. Gaisrai gesinami miškų urėdijų, valstybinių parkų ir kitų miško valdytojų priešgaisrinių komandų, Lietuvos kariuomenės dalinių, savivaldybių ir priešgaisrinės apsaugos tarnybų jėgomis.

31. Miškų urėdijų, valstybinių parkų ir kitų miško valdytojų priešgaisrinės komandos privalo gesinti kilusius gaisrus joms priskirtuose valstybiniuose, privačiuose miškuose ir apie kiekvieną gaisrą priešgaisrinių komandų budėtojai turi nedelsdami informuoti priešgaisrinės apsaugos tarnybas. Gavusios pranešimą apie gaisrą, priešgaisrinės apsaugos tarnybos privalo pranešti priešgaisrinių komandų budėtojams.

32. Kai gaisrai plisdami sukelia ekstremalią situaciją ir jiems užgesinti miškų urėdijų, valstybinių parkų ir kitų miško valdytojų bei miestų (rajonų) priešgaisrinės apsaugos tarnybų pajėgų nepakanka, gaisrų gesinimą apskrities lygiu organizuoja apskrities ekstremalių situacijų valdymo centras (valstybiniu lygiu – Lietuvos Respublikos Vyriausybės ekstremalių situacijų komisija) per Generalinę miškų urėdiją prie Aplinkos ministerijos, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentą prie Vidaus reikalų ministerijos ir Civilinės saugos departamentą prie Vidaus reikalų ministerijos.

33. Organizuodami gaisrų gesinimą, valstybiniai miškų pareigūnai ir valstybiniai saugomų teritorijų pareigūnai, taip pat priešgaisrinės komandos turi teisę nemokamai naudotis kitoms įstaigoms, įmonėms ir organizacijoms priklausančiomis ryšio priemonėmis.

34. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos, Civilinės saugos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos padaliniai ir krašto apsaugos savanorių pajėgos gaisrus gesina derindami veiksmus su miško valdytojų priešgaisrinėmis komandomis.

ATSAKOMYBĖ UŽ ŠIŲ TAISYKLIŲ PAŽEIDIMUS

35. Asmenys, pažeidę šias taisykles, atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

36. Paskirta bauda už šių taisyklių pažeidimus neatleidžia nuo pareigos pašalinti pažeidimus per nustatytą laiką.

Miškų priešgaisrinės apsaugos taisyklių priedas

MIŠKŲ SKIRSTYMAS DEGUMO KLASĖMIS

Degumo klasė	Medynų charakteristika	Galimo gaisro rūšis
I		
(didelio gamtinio degumo miškai)	spygliuočių jaunuolynai iki 40 metų (Š, N ir L hidrotopų ir visų trofotopų augavietėse); pušynai ir eglynai (Š, N, L hidrotopų ir a, b trofotopų augavietėse)	per visą gaisrams kilti palankų laikotarpį galimi žemutiniai ir viršutiniai gaisrai
II		
(vidutinio gamtinio degumo miškai)	spygliuočių jaunuolynai iki 40 metų (U, P hidrotopų ir visų trofotopų augavietėse); pušynai ir eglynai (Š, N, L hidrotopų ir c, d, f trofotopų augavietėse); lapuočių medynai (Š, N hidrotopų ir a, b trofotopų augavietėse); nusausintų augaviečių medynai	ilgiau užsitęsęs sausringam laikotarpiui, galimi žemutiniai, spygliuočių medynuose – ir viršutiniai gaisrai, nusausintų augaviečių medynuose – durpiniai požeminiai gaisrai
III		
(mažo gamtinio degumo miškai)	lapuočių medynai (Š, N hidrotopų ir c, d, f trofotopų augavietėse); lapuočių medynai (L hidrotopo ir visų trofotopų augavietėse); visų rūšių medynai (U ir P hidrotopų augavietėse)	stichinės nelaimės sąlygomis dėl užsitęsusių sausros galimi žemutiniai ir durpiniai požeminiai gaisrai

VI. KITI TEISĖS AKTAI

MIŠKO DARBŲ SAUGOS TAISYKLĖS DT 1-96

*(Patvirtinta Miškų ūkio ministerijos 1996 m. lapkričio 25 d.
įsakymu Nr. 208 (Žin., 1996, Nr. 116-2733))*

(Pagrindinės nuostatos)

Šios taisyklės reglamentuoja pagrindinius miško darbų (medžių pjovimo, vėjavartų ir biržių dorojimo, įstrigusių medžių nuleidimo, šakų genėjimo, medžių stiebų pjaustymo, medienos ištraukimo, medienos krovimo į rietuves, transporto priemonės ir iškrovimo iš jų, miško kultūrų, daigynų ir medelynų darbų, miško gaisrų gesinimo ir kt.) saugos reikalavimus. Jos privalomos visiems fiziniams ir juridiniams asmenims. Darbdaviams rengiant darbų saugos instrukcijas, leidžiama šių taisyklių reikalavimus sugriežtinti.

Asmenims, neturintiems reikiamos profesinės kvalifikacijos, su aiškiai pastebimais fiziniais ar psichiniais negalavimais arba kai apie tokius negalavimus praneša patys darbuotojai, nustatyta tvarka nepasitikrinusiems sveikatos, taip pat apsvaigus nuo alkoholio ar narkotinių ir toksinių medžiagų, neturint tam darbui numatytų apsauginių drabužių bei kitų apsaugos priemonių, draudžiama leisti dirbti. Kiekvienas darbuotojas privalo būti atsargus ir atidus, saugoti savo ir nekenkti kitų darbuotojų sveikatai. Atliekant medienos ruošos ir pavojingus darbus, darbo vietose turi būti pirmosios medicininės pagalbos vaistinė-lės.

Prieš medžių pjovimą ant kelių ir takų 50–100 m nuo kertamos biržės darbo teritorijos statomi įspėjamieji darbų saugos ženklai.

Dirbant motopjūklų, turi būti ne mažiau 2 asmenys. Asmeniniame ūkyje gali dirbti vienas asmuo, jeigu užtikrinama reguliari antrojo asmens kontrolė.

Draudžiama dirbti biržėje stipriai lyjant ar sningant, esant perkūnijai, tirštam rūkui, dūmams, prietemai, kai blogas matomumas, o šlaituose – ir esant plikšalai, pučiant stipriam vėjui.

Medžių pjovimo zonoje, ne mažesniu kaip dvigubas medžio aukštis atstumu, iškertami pavojingi medžiai, nulūžusios viršūnės, šakos.

Medžių leidimo kryptys kertant turi būti: plynai – į iškirstą plotą, ne plynai – į augančių medžių tarpus.

Apie pjaunamą medį iškertamas trakas ir pomiškis, nugenimos žemutinės šakos, išvalomi 4 m atsitraukimo takai 45° kampu nuo priešingos medžio leidimui krypties.

Prieš pradėdamas pjauti medį, pjovėjas turi įsitikinti, ar nėra pavojingoje zonoje pašalinių žmonių.

Pjovėjas ir jo padėjėjas turi būti prie pjaunamo medžio. Draudžiama įstrigusį medį numšti kitu leidžiamu medžiu. Pereinant iš vienos vietos į kitą, pjūklų grandinė neturi sukstis. Draudžiama pjauti laikant pjūklą aukščiau pečių. Motopjūklui leidžiama dirbti ne jaunesniems kaip 18 metų vyrams, turintiems reikiamą kvalifikaciją ir ją patvirtinantį dokumentą. Draudžiama dirbti motopjūklui be apsauginio šalmo, veido ir akių apsaugos, darbinių pirštinių, darbinių kelnų su specialia apsauga nuo įpjovimo. Kiti asmenys, dirbantys medienos ruošos darbo vietoje, privalo dėvėti šalmus.

Prieš pradėdamas genėti, reikia patikrinti medžio padėtį. Jei medis gali nusiristi ar nuslinkti, jį reikia tvirtinti. Vieną medį gali genėti tik vienas darbininkas.

Genėjimo kryptis yra nuo medžio kamblio link viršūnės. Genėti galima kirviais arba motopjūklais. Genint kirviais, reikia stovėti priešingoje genimo stiebo pusėje.

Draudžiama genėti apžergus medį, stovėti ant genimo medžio, šakas nušušinti kirviu ir laužyti, būti arčiau kaip 5 m nuo geninio darbininko, genėti šakas nuo medžio, kuris tuo pat metu pjaustomas. Pereinant prie kitų genimo medžio šakų, pjūklą reikia laikyti kitoje stiebo pusėje arba ant stiebo.

Mediena traukiama valksmomis, miško keliukais, kurie turi būti 1 m platesni už traktoriaus plotį ir 1,5 m, kai mediena traukiama, pakrauta į traukimo traktorių.

Traukti medieną arčiau kaip per dvigubą medžio aukštį nuo medžių pjovimo vietos draudžiama. Užkabinęs medieną, prikabinėtojas turi pasitraukti į nepavojingą zoną.

Draudžiama išlaisvinti tarp kelmų, medžių ar posūkyje įstrigusius bei suslinkusius stiebus ir rąstus, judant traktoriui arba esant įtemptam lynui.

Draudžiama traukti medieną per užšalusius vandens telkinius, važiuoti atidarytomis kabinos durimis, krauti medieną vietose, kur nesaugu ją paimti. Traukti medieną traktoriais be kabinų draudžiama.

Kiekviena technikos priemonė turi būti tvarkinga ir naudojama pagal paskirtį. Draudžiama dirbti su technikos ir saugos priemonėmis, kurių naudojimo ar patikros galiojimo laikas pasibaigęs.

SUDERINTA
Statistikos departamento
prie Lietuvos Respublikos
Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 23 d.
raštu Nr. (1.7-111)-SD-1357

PATARIMAI ATASKAITAI UŽPILDYTI

Miško savininkai kiekvienais metais iki vasario 1 dienos privalo pateikti regionų aplinkos apsaugos departamentams arba jų struktūriniams padaliniais (agentūroms, inspekcijoms, skyriams) statistines ataskaitas apie atliktus miško tvarkymo ir naudojimo darbus už ataskaitinius metus (sausio–gruodžio mėn.).

Statistines ataskaitas privalo pateikti miško savininkai ar jų įgalioti asmenys. 6 eilutėje medienos kiekis nenurodomas;

12 eilutėje nurodomas medienos kiekis, kurį iškirtęs miško savininkas panaudojo savo reikmėms;

13 eilutėje nurodomas medienos kiekis, kurį miško savininkas iškirtęs pardavė;

15–16 eilutėse įrašomos atželdintos kirtavietės, nurodomi jų atsiradimo metai, plotas ir medžių rūšis.

17 eilutėje nurodoma, kokiame plote vykdyta miško želdinių priežiūra. Želdinių priežiūros darbai:

- stelbiančios žolinės augmenijos pašalinimas purenant dirvą, ravint, šienaujant, apmindant sausą žolę rudenį, purškiant herbicidais aplink pasodintus medelius, medelių eilėse arba ištisai;

- stelbiančios sumedėjusios augmenijos naikinimas ją iškertant arba iš dalies purškiant arboricidais;

- sausinimo sistemos veikimo patikrinimas ir susidariusių kamščių vagose ir grioveliuose pašalinimas pavasarį užmirkstančiose augavietėse keletą metų po želdinių pasodinimo;

- paviršinio vandens nuleidimas;

18 eilutėje įrašoma, kiek naujai įveista miško dirbtiniu būdu (miško aikštėse, žemės ūkio paskirties žemėje, durpynuose ir pan.);

20 eilutėje nurodoma priešgaisrinių juostų pavojingu gaisrų periodu atnaujinimas, pašalinant visas degiąsias medžiagas, supuvusių kelmų likučius, sudžiūvusios žolės likučius ir pan.;

21 eilutėje nurodomas paviršinio vandens nuleidimas iškasant griovius ar įrengiant vandens pralaidas ir pan.;

22 eilutėje nurodoma, kokiame miško plote yra atlikti darbai, susiję su rekreacija, poilsiu, ir kiek išleista lėšų;

23 eilutėje nurodoma, kiek metrų įrengta naujų ir kiek suremontuota senų kelių, taip pat kiek išleista šiems darbams lėšų.

FIZINIŲ IR JURIDINIŲ ASMENŲ NETEISĖTA VEIKA MIŠKUOSE PADARYTOS ŽALOS APLINKAI ATLYGINIMO TVARKA

*(Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 12 d.
nutarimu Nr. 521 (Žin., 2002, Nr. 40-1501; 2004, Nr. 80-2845))*

1. Fiziniai ir juridiniai asmenys, neteisėta veika miškuose padarę žalą aplinkai, privalo ją atlyginti arba, jeigu yra galimybė, atkurti aplinkos objekto būklę. Padarytos aplinkai žalos dydis skaičiuojamas pagal šios tvarkos priede nustatytus fizinių ir juridinių asmenų neteisėta veika miškuose padarytos aplinkai žalos dydžio skaičiavimo įkainius.

2. Jeigu neteisėtai nukertami ar kitaip sunaikinami arba sužalojami medžiai, šios tvarkos priede nurodytas padarytos žalos dydis skaičiuojamas taikant koeficientą:

2.1. II brandumo grupės (pusamžiuose) medynuose – 1,1;

2.2. III brandumo grupės (priebrešančiuose) medynuose – 1,2;

2.3. IV brandumo grupės (brandžiuose) medynuose – 1,3.

3. Jeigu neteisėta veika miškuose padaroma žala aplinkai, šios tvarkos priede nurodytas padarytos žalos dydis skaičiuojamas taikant koeficientą:

3.1. paviršinio vandens telkinių apsaugos zonose – 1,1;

3.2. paviršinio vandens telkinių pakrančių apsaugos juostose ar šlaituose, kurių polinkio kampas didesnis nei 10^0 , – 1,2 (jeigu šlaitas, kurio polinkio kampas didesnis nei 10^0 , sutampa su vandens telkinio apsaugos zona, padarytos žalos dydis skaičiuojamas taikant koeficientą 1,2);

3.3. retųjų paukščių lizdavičių apsaugos zonose ir kurtinių tuokvietėse – 1,2.

4. Jeigu miškas sunaikinamas ar sužalojamas jį padegus, patvenkus ar neatsargiai elgiantis su ugnimi, nutekamuoju vandeniu, cheminėmis medžiagomis, naftos produktais, pramoniniais ir komunaliniais buitinais teršalais bei atliekomis, šios tvarkos priede nurodytas padarytos žalos dydis skaičiuojamas taikant koeficientą 1,3.

5. Ieškinius dėl fizinių ir juridinių asmenų neteisėta veika miškuose padarytos aplinkai žalos atlyginimo įstatymų nustatyta tvarka pateikia valstybiniai aplinkos apsaugos inspektoriai ir valstybiniai miškų pareigūnai.

6. Lėšos, įstatymų nustatyta tvarka išieškotos iš fizinių ir juridinių asmenų už neteisėta veika miškuose padarytą aplinkai žalą, pervedamos į Lietuvos Respublikos valstybės biudžetą.

Fizinių ir juridinių asmenų neteisėta veika
miškuose padarytos žalos aplinkai
atlyginimo tvarkos
priedas

FIZINIŲ IR JURIDINIŲ ASMENŲ NETEISĖTA VEIKA MIŠKUOSE PADARYTOS ŽALOS APLINKAI DYDŽIAI

Miškuose padaryta aplinkai žala	Miškuose padarytos aplinkai žalos dydžiai
1. Neteisėtas (pažeidžiant miško naudojimą reglamentuojančius teisės aktus) medžių ir krūmų nukirtimas, kitoks sunaikinimas arba sužalojimas:	
1.1. I grupės miškuose:	
1.1.1. plynaisiais kirtimais	200 litų už 1 kub. metrą medienos
1.1.2. neplynaisiais kirtimais	150 litų už 1 kub. metrą medienos
1.2. II grupės miškuose:	
1.2.1. plynaisiais kirtimais	150 litų už 1 kub. metrą medienos
1.2.2. neplynaisiais kirtimais	100 litų už 1 kub. metrą medienos
1.3. III grupės miškuose:	
1.3.1. plynaisiais kirtimais	70 litų už 1 kub. metrą medienos
1.3.2. neplynaisiais kirtimais	40 litų už 1 kub. metrą medienos
1.4. IV grupės miškuose:	
1.4.1. plynaisiais kirtimais	40 litų už 1 kub. metrą medienos
1.4.2. neplynaisiais kirtimais	20 litų už 1 kub. metrą medienos
2. Skruzdėlynų naikinimas ar žalojimas:	
2.1. kai skruzdėlynas yra 1,5 metro ir didesnio skersmens prie žemės	150 litų už vieną skruzdėlyną
2.2. kai skruzdėlynas yra iki 1,5 metro skersmens prie žemės	100 litų už vieną skruzdėlyną
3. Uoginių, vaisinių ir vaistinių augalų naikinimas ar žalojimas renkant uogas, vaisius ir vaistinius augalus (neleistinu būdu ir nesilaikant nustatytosios tvarkos)	10 litų už 1 kv. metrą uoginių, vaisinių ir vaistinių augalų dangos
4. Miško paklotės žalojimas ar ėmimas (pažeidžiant nustatytąją tvarką)	5 litai už 1 kv. metrą miško paklotės

Pastaba. Plynuoju vadinamas toks kirtimas, kai iškertami visi medyną ar jo dalį sudarantys medžiai nepriklausomai nuo medyno amžiaus ir iškertamo sklypo ploto arba kai paliekamo po kirtimų medyno skalsumas tampa ne didesnis kaip 0,2.

**FIZINIŲ IR JURIDINIŲ ASMENŲ NETEISĖTA VEIKA
MIŠKUOSE PADARYTOS ŽALOS MIŠKO VALDYTOJŲ,
SAVININKŲ IR NAUDOTOJŲ MIŠKUI, TURTUI AR
INTERESAMS ATLYGINIMO DYDŽIAI**

*(Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 12 d.
nutarimu Nr. 521 (Žin., 2002, Nr. 40-1501; 2004, Nr. 80-2845))*

Miškuose padaryta žala miško valdytojų, savininkų ir naudotojų miškui, turtui ar interesams	Miškuose padarytos žalos miško valdytojų, savininkų ir naudotojų miškui, turtui ar interesams dydžiai
1. Augančių medžių ir krūmų nukirtimas ar sužalojimas, nebeleidžiantis jiems augti:	
1.1. 8 centimetrų skersmens ir storesnių (1,3 metro aukštyje)	100 litų už 1 kub. metrą medienos
1.2. 4–7 centimetrų skersmens (1,3 metro aukštyje)	10 litų už vienetą
1.3. iki 4 centimetrų skersmens (1,3 metro aukštyje), išskyrus karklus ir baltalksnius	5 litai už vienetą
1.4. eglė ir kitų spygliuočių medžių nukirtimas kalėdinėms ir naujametėms eglutėms, šakų ruošimas neturint leidimo tai daryti	šių medžių (jų šakų) pardavimo kaina
1.5. 12 centimetrų skersmens ir storesnių (1,3 metro aukštyje) sausuolių nukirtimas ir išvartų bei išlaužų pasisavinimas	40 litų už 1 kub. metrą medienos
2. Miško sunaikinimas ar sužalojimas padegant, patvenkiant arba neatsargiai elgiantis su ugnimi, nutekamuoju vandeniu, cheminėmis medžiagomis, naftos produktais, pramoniniais ir komunaliniais buitinais teršalais bei atliekomis:	
2.1. spygliuočių ir kietųjų lapuočių – 20 metų ir senesnių, o minkštųjų lapuočių – 10 metų ir senesnių	100 litų už 1 kub. metrą medienos, faktinės gaisro gesinimo išlaidos, ploto išvalymo ir miško įveisimo išlaidos, padarinių likvidavimo išlaidos
2.2. iki 20 metų spygliuočių bei kietųjų lapuočių ir iki 10 metų minkštųjų lapuočių miško želdinių plotuose ir sklypuose, skirtuose miškui savaime atželti	5 litai už kiekvieną sunaikintą medį, faktinės gaisro gesinimo išlaidos, ploto išvalymo ir miško įveisimo išlaidos, padarinių likvidavimo išlaidos
3. Sėjinukų ir sodinukų sunaikinimas miško daigynuose ir medelynuose	sėjinukų ir sodinukų pardavimo kaina
4. Sodinukų sunaikinimas plantacijose:	
4.1. 10 metų ir senesnių medžių	600 litų už medį
4.2. iki 10 metų medžių	300 litų už medį
4.3. krūmų	100 litų už krūmą

5. Šienavimas miškuose, miško želdinių plotuose ir sklypuose, skirtuose miškui atželti	500 litų už nušienautą hektarą
6. Kwartalų, ribų ir biržių stulpų, informacinių stendų, priešgaisrinių, rekreacinių, biotechninių ir kitų miško įrenginių sugadinimas arba sunaikinimas	jų atstatymo ar remonto kaina ir padarinių dėl jų sugadinimo arba sunaikinimo likvidavimo išlaidos
7. Miško sausinimo griovių, drenažo, kelių, inžinerinių įrenginių sugadinimas arba sunaikinimas	jų atstatymo ar remonto kaina ir padarinių dėl jų sugadinimo arba sunaikinimo likvidavimo išlaidos
8. Pažeidimai, padaryti vykdant pagrindinius, ugdymo ir sanitarinius miško kirtimus:	
8.1. saugotino pomiškio ar savaiminio jaunuolyno ir miško kultūrų sunaikinimas	faktinės miško atkūrimo išlaidos
8.2. kirtaviečių neišvalymas nustatytuojų laiku, taip pat 30 metrų pločio juostų, kurios ribojasi su biržėmis ir medienos išvežimo keliais, užšlamštinimas kirtimo atliekomis	faktinės kirtaviečių ar užverstų plotų išvalymo išlaidos

MIŠKŲ PRISKYRIMO MIŠKŲ GRUPĖMS TVARKA

(Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. rugėjo 26 d. nutarimu Nr. 1171 (Žin., 2001, Nr. 84-2931))

1. Ši tvarka reglamentuoja miškų priskyrimą miškų grupėms.
 2. Visi Lietuvos Respublikos miškai nepriklausomai nuo nuosavybės formos turi būti priskirti miškų grupėms. Miškų grupės skirstomos į pogrupius.
 3. Miškus grupėms Aplinkos ministerijos teikimu priskiria Lietuvos Respublikos Vyriausybė, tvirtindama miškų priskyrimo miškų grupėms sąrašus (toliau vadinama – sąrašai).
 4. Sąrašai rengiami vadovaujantis Miškų priskyrimo miškų grupėms normatyvais, kuriuos tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė. Aplinkos ministerija pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintus sąrašus parengia priskyrimo miškų grupėms planus (toliau vadinama – planai). Planų mastelis – 1:50000. Praktiniam naudojimui gali būti rengiami ir stambesnio mastelio planai.
 5. Parengtus ir suderintus su Žemės ūkio ministerija sąrašus Aplinkos ministerija teikia tvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybei.
 6. Aplinkos ministerija patvirtintus sąrašus ir planus pateikia Valstybinei aplinkos apsaugos inspekcijai, apskričių viršininkams, Aplinkos ministerijos regionų aplinkos apsaugos departamentams, miškų urėdijoms, nacionalinių ir regioninių parkų direkcijoms, kitoms suinteresuotoms valstybės ir savivaldybių institucijoms.
 7. Sąrašai tikslinami:
 - 7.1. kai pakitęs miškas nebeatitinka reikalavimų, numatytų miškų grupei, kuriai jis priskirtas, ar pakinta sąlygos, dėl kurių miškas buvo priskirtas grupei;
 - 7.2. įsteigus naujas saugomas teritorijas ar pakeitus jų ribas, ar patvirtinus saugomų teritorijų planavimo dokumentus;
 - 7.3. inventorizavus medžiais savaiminukais apaugusią ne miško žemę ir šioje žemėje įveistą mišką.
 8. Aplinkos ministerija gautus pasiūlymus dėl miškų priskyrimo miškų grupėms patikslinimo per 1 mėnesį apsvarsto, parengia patikslintų sąrašų projektus ir ne vėliau kaip per 4 mėnesius nuo pasiūlymų gavimo patikslintus sąrašus teikia tvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybei.
-

MIŠKŲ PRISKYRIMO MIŠKŲ GRUPĖMS NORMATYVAI

(Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vėliausybės 2001 m. rugsėjo 26 d. nutarimu Nr. 1171 (Žin., 2001, Nr. 84-2931))

Eil. Nr.	Miškų grupė	Pogrupiai	Funkcinė paskirtis	Normatyvai
1.	I grupė. Rezervatiniai miškai		palikti miškus natūraliai augti, naudoti juos moksliniams tyrimams ir mokymui	miškai, esantys valstybinių rezervatų, valstybinių parkų rezervatų, biosferos monitoringo teritorijų rezervatų, rezervatinių apyrubių teritorijose
2.	II grupė. Specialios paskirties miškai: A. Ekosistemų apsaugos miškai	draustinii miškai	užtikrinti telmologinių, pedologinių, botaninių, zoologinių, botaninių-zoologinių, miško genetinių draustinii, kraštovaizdžio ir kitų draustinii dalių, kuriose saugomos biologinės vertybės, išsaugojimą, palaikant jų miškus tokios būklės, kad šių funkcijų jie galėtų geriausiai atlikti	miškai, esantys telmologiniuose, pedologiniuose, botaniniuose, zoologiniuose, botaniniuose-zoologiniuose, miško genetiniuose draustiniiuose, šių rūšių draustiniiuose, esančiuose valstybiniuose parkuose ir biosferos monitoringo teritorijose, taip pat kraštovaizdžio ir kitų draustiniių dalyse, kuriose saugomos biologinės vertybės
3.	saugomii gamtinio kraštovaizdžio objektii, buveinii ir gamtos išteklių miškai	saugomii gamtinio kraštovaizdžio objektii, buveinii ir gamtos išteklių miškai	išsaugoti saugomii gamtinio kraštovaizdžio objektii, saugomas buveines, saugomii gamtos išteklių sklypus, palaikant jų miškus tokios būklės, kad šių funkcijų jie galėtų geriausiai atlikti	miškai, esantys saugomii gamtinio kraštovaizdžio objektii teritorijose ir jų apsaugos zonos, saugomii buveinii teritorijose ir saugomiiose gamtos išteklių sklypuose. Priskiriama pagal šiuos reikalavimus: a) pavieniai mažesni kaip 0,5 hektaro saugomii gamtinio kraštovaizdžio objektii ir jų apsaugos zonos šiam pogrupiui nepriskiriami, bet jie žymimi miškotarkos medžiagoje ir jiems taikomi visi atitinkamo objekto apsaugos reikalavimai; b) pavieniai kintantys dėl gyvūnii migracijos ir kitii priežasčių gamtinio kraštovaizdžio objektii (lizdavietės, perimvietės, gyvūnii radavietės, kurtinii ir teterinii tuokvietės) šiam pogrupiui nepriskiriami, bet jie žymimi miškotarkos medžiagoje ir jiems taikomas nustatytas apsaugos režimas;

				c) saugomų gamtos išeklių sklypų minimalus plotas – 3 hektarai
4.	Baltijos jūros ir Kuršių marių pakrančių miškai	išsaugoti Baltijos jūros ir Kuršių marių artimiausioje aplinkoje susiformavusį kraštovaizdį, gamtines vertybes ir pakrantės ruožą nuo vandens ir vėjo erozijos		miškai, esantys 1 kilometro nuotoliu nuo Baltijos jūros ir Kuršių marių pakrantės. Maži (iki 10 hektarų) miškai, esantys ant 1 kilometro ribinės linijos, priskiriami šiam pogrupiui. Didesni kaip 10 hektarų miškai, esantys ant ribinės linijos, skirstomi į dalis sklypų ribomis
5.	priešeroziniai miškai	apsaugoti dirvožemį nuo vandens ir vėjo erozijos labiausiai tikėtinose jos atsiradimo vietose		miškai, esantys erozijai palankiose vietovėse, kurios skiriamos pagal šiuos požymius: a) daubų ir skardžių šlaitai, status 150 ir didesnio nuolydžio upių slėnių, ežerų ir kitų vandens telkinių šlaitai; b) raguvos, nuošliaužų vietos; c) lengvai pustomi, atviri ar rekultivuojami smėlynai; d) karstinio regiono intensyvaus karsto zonų IV grupės žemės. Minimalus šių miškų plotas – 1 hektaras. Formuojant šio pogrupio sklypus, prie šlaitų pridedama ir 5–10 metrų pločio prieššlaitinė dalis
6.	II grupė. Specialios paskirties miškai B. Rekreaciniai miškai	miško parkai	tenkinti visuomenės rekreacines reikmes, sudaryti sąlygas, palankias poilsiui, turizmui, pasivaikščiavimui, sportui, kultūrinei ir kitai veiklai gamtoje, kartu mažinti šios veiklos žalingą poveikį aplinkai ir išsaugoti šių miškų stabilumą	poilsiui, visuomenės reikmėms naudojami miškai su atitinkama įranga ir infrastruktūra (privažiuoja-maisiais keliais, poilsio ir automobilių stovėjimo aikštelėmis, pasivaikščiavimo, dviračių, slidinėjimo takais, masinių renginių vietomis, paplūdimiais, įvairia poilsiui skirta įranga ir statiniais). Minimalus plotas priskirti šiam pogrupiui – 3 hektarai. Priskyrimo pagrindas – su minėta įranga esantis miško parkas arba nustatyta tvarka patvirtinti miško parko teritorijos planavimo dokumentai. Valstybinių parkų rekreacinių zonų miškai

Eil. Nr.	Miškų grupė	Pogrūpiai	Funkcinė paskirtis	Normatyvai
7.		kurortų miškai	išsaugoti mineralinių vandenų, gydomojo purvo išteklius ir jų aplinką, kitas gydomąsias kurorto gamtos vertybes, sudaryti sąlygas, palankias kurorto naudojimams (lankytojams) būti gamtoje, maksimaliai pritaikyti miškus šiam tikslui, kartu išsaugoti jų stabilumą	kurortų I ir II apsaugos zonosose esantys miškai
8.		miestų miškai	tenkinti miestų gyventojų rekreacines, sanitarijos ir higienos reikmes, sudaryti sąlygas, palankias rekreacijai, masiniams renginiams gamtoje, gryninti miestų orą, gerinti jų estetinį vaizdą, formuoti ir palaikyti tam tinkamiausius medynus	miestų teritorijose esantys miškai, išskyrus miestų teritorijose esančius draustinčius, miško parkus ir priešerozinius miškus
9.		rekreaciniai miško sklypai	tenkinti visuomenės poreikius trumpam poilsiavimui gamtoje, pasivaikščiavimo, sportui, stovyklavimui ir panašiai, pritaikyti miškus šioms funkcijoms atlikti	tradiciskai naudojami intensyviai poilsiui iki 50 hektarų miško sklypai faktinėse poilsiavietėse (pažerėse, papuiuose ir kitur), turinčiose reikiamą įrangą (žaidimų aikštelės, paplūdimius, stovyklavietes ir panašiai)
10.	III grupė. Apsauginiai miškai	draustinių miškai	užtikrinti geologinių, geomorfologinių, hidrografinių, kultūrinių draustinių, taip pat kraštovaizdžio draustinių dalių, kur nėra biologinių vertybių, apsaugą, palaikyti miškus tokios būklės, kad jie galėtų atlikti šias funkcijas, kartu produkuodami medieną	miškai, esantys geologiniuose, geomorfologiniuose, hidrografiniuose, kultūriniuose draustiniuose, šių rūšių draustiniuose, esančiuose valstybiniuose parkuose ir biosferos monitoringo teritorijose, taip pat kraštovaizdžio draustinių dalyse, kuriose nėra biologinių vertybių
11.		valstybinių parkų apsauginių zonų miškai	sumažinti neigiamą žmogaus veiklos ir infrastruktūros objektų poveikį valstybinių parkų rezervatų, draustinių, vandenų aplinkai ir produkuoti medieną	miškai, esantys valstybinių parkų viduje nustatytose apsaugos zonos

12.	valstybinių rezervatų ir valstybinių parkų apsaugos zonų miškai	užtikrinti valstybinių rezervatų ir valstybinių parkų artimiausios aplinkos gamtinių vertybių ir kraštovaizdžio stabilumą, produkuoti medieną	miškai, esantys valstybinių rezervatų ir valstybinių parkų apsaugos zonose
13.	gamyklų sanitarinių zonų miškai	gerinti aplinkos sąlygas ją teršiančių gamyklų poveikio zonoje, produkuoti medieną	miškai, esantys gamyklų sanitarinės apsaugos zonoje. Sanitarinės apsaugos zonos nustatomos pagal Sveikatos apsaugos ministerijos reikalavimus
14.	kelių apsauginės ir estetiškos reikšmės miškai	išsaugoti estetiniu požiūriu vertingiausias medynus ir pakelių kraštovaizdį intensyvaus eismo kelių aplinkoje, produkuoti medieną	šiam pogrupiui priskiriami esantys iki 100 metrų nuotoliu nuo magistralinių ir krašto kelių miško sklypai, kuriuose yra: a) ažuolynų, klevynų, liepynų ar maumedynų, augančių visose augavietėse; b) pušynų, augančių sausose ir drėgnose (Š, N, L) augavietėse ir turinčių estetinę vertę; c) medynų, esančių 50 metrų nuotoliu nuo poilsio ar automobilijų stovėjimo aikštelių. Priskiriamas atliekamas sklypų ribomis
15.	laukų apsauginiai miškai	sudaryti palankias žemės ūkiui vietines klimato sąlygas, saugoti laukus nuo vėjo ir vandens erozijos, produkuoti medieną	agrokraštovaizdžio miškai, atliekantis laukų apsaugines funkcijas. Jiems priskiriami: a) visi pavieniai (iki 1 hektaro) tarp žemės ūkio naudmenų įsiterpę miškai; b) 1,1–5 hektarų pavieniai miškai, nuo artimiausio didesnio kaip 5 hektarų miško nutolę daugiau kaip 400 metrų; c) grupės mažų (iki 5 hektarų) miškų, kurių bendras plotas neviršija 10 hektarų, o tarpusavio atstumas – ne mažesnis kaip 100 metrų
16.	miško sektliniai medynai	išsaugoti vertingų medynų genofondą, naudoti medynus miško selekcijos plėtrai, tinkamų sodmenų išauginimui ir produkuoti medieną	sektliniai medynai, priskirti selekcinės sektlininkystės objektų miškams

Eil. Nr.	Miškų grupė	Pogrupiai	Funkcinė paskirtis	Normatyvai
17.		vandens telkinių apsaugos zonų miškai	palaikyti vandens telkinių lygio režimą, mažinti jo svyravimus (saugoti nuo potvynių), saugoti vandens telkinius nuo taršos ir produkuoti medieną	miškai, esantys vandens telkinių apsaugos zonų teritorijose. Vandens telkinių apsaugos zonoms priskiriama pagal Aplinkos ministerijos nustatytus reikalavimus
18.	IV grupė. Ūkiniai miškai		nepertraukiamai tiekti šalies ūkio ir gyventojų reikmėms medieną laikantis aplinkosaugos reikalavimų ir menulianant miškų, valyti orą, palaikyti gruntinio vandens lygį	visi kiti miškai, nepriskirti I–III miškų grupėms

MIŠKŲ SAVININKŲ ATSAKOMYBĖ PAGAL ADMINISTRACINIŲ TEISĖS PAŽEIDIMŲ KODEKSA

Miškų savininkai, pažeidę Miškų įstatymą, Privačių miškų tvarkymo ir naudojimo nuostatus ir kitus teisės aktus, baudžiami administracine tvarka, kurią numato šie administracinių teisės pažeidimų kodekso straipsniai:

51⁹ straipsnis. Valstybinę aplinkos apsaugos ir miškų kontrolę vykdančių pareigūnų teisėtų nurodymų nevykdymas.

Valstybinę aplinkos apsaugos ir miškų kontrolę vykdančių pareigūnų teisėtų nurodymų pašalinti aplinkos apsaugos ir miškų naudojimo, atkūrimo ir apsaugos reikalavimų pažeidimus nevykdymas užtraukia baudą piliečiams nuo 100 iki 200 litų ir pareigūnams – nuo 300 iki 600 litų.

60 straipsnis. Neteisėtas miškų žemės naudojimas.

Pastatų, statinių statymas miškų žemės sklypuose, taip pat šių sklypų naudojimas kitiems tikslams be reikiamo leidimo užtraukia baudą piliečiams nuo 250 iki 500 litų ir pareigūnams – nuo 500 iki 1 000 litų.

61 straipsnis. Miškotvarkos projektų sudarymo ir tvirtinimo, miško naudojimo, medienos gabenimo reikalavimų, apvaliosios medienos matavimo, apskaitos ir ženklinimo tvarkos pažeidimas.

Biržių atrėžimas ir medžių atrinkimas bei ženklinimas kirtimui pažeidžiant biržių atrėžimo, pagrindinių, ugdymo ir sanitarinių kirtimų, privačių miškų tvarkymo ir naudojimo nustatytą tvarką, taip pat medienos ruošos, gabenimo, miško išteklių naudojimo tvarkos pažeidimas užtraukia baudą piliečiams nuo 200 iki 500 litų ir pareigūnams – nuo 400 iki 1 000 litų.

Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų, nurodytų žemės nuosavybės dokumente ar miškotvarkos projekte, pažeidimas miško žemėje užtraukia baudą piliečiams nuo 200 iki 500 litų ir pareigūnams nuo 400 iki 1 000 litų.

62¹ straipsnis. Savavališkas medžių ir krūmų kirtimas, naikinimas arba žalojimas privačiuose miškuose.

Savavališkas medžių ir krūmų kirtimas, naikinimas arba žalojimas privačiuose miškuose užtraukia administracinę baudą priklausomai nuo iškirto medžių ir krūmų kiekio: iki 10 ktm medžių ir krūmų – bauda nuo 200 iki 400 litų, nuo 10 iki 100 ktm – nuo 2 000 iki 4 000 litų, nuo 100 iki 300 ktm – nuo 5 000 iki 10 000 litų, nuo 300 iki 500 ktm – nuo 10 000 iki 15 000 litų, daugiau nei 500 ktm – nuo 15 000 iki 30 000 litų. Visais atvejais administracinė bauda skiriama su pažeidimo įrankių ir priemonių konfiskavimu ar be konfiskavimo bei su iškirto medienos konfiskavimu.

Kai šią pažeidimą padaro asmuo, jau baustas už šiame straipsnyje numatytus

pažeidimus, nuobauda dar griežtesnė. Kai iškertama, sunaikinama ar sužalojama medžių ar krūmų: iki 10 ktm – bauda nuo 500 iki 1 000 litų, nuo 10 iki 100 ktm – nuo 4 000 iki 8 000 litų, nuo 100 iki 300 ktm – nuo 30 000 iki 40 000 litų, nuo 300 iki 500 ktm – nuo 40 000 iki 50 000 litų, daugiau nei 500 ktm – nuo 50 000 iki 60 000 litų. Visais atvejais su bauda taikomas ir pažeidimo padarymo įrankių, priemonių bei neteisėtai iškirstos medienos konfiskavimas.

62² straipsnis. Savavališkai iškirstų medžių ir krūmų, augusių miško žemėje, ištraukimas arba išvežimas (be leidimo).

Pagal šį straipsnį baudžiama, kai savavališkai ištraukiama arba išvežama: iki 10 ktm medžių ar krūmų medienos – nuo 200 iki 400 litų bauda, nuo 10 iki 100 ktm – nuo 2 000 iki 4 000 litų, nuo 100 iki 300 ktm – nuo 5 000 iki 10 000 litų, nuo 300 iki 500 ktm – nuo 10 000 iki 15 000 litų, daugiau nei 500 ktm – nuo 15 000 iki 30 000 litų. Visais atvejais bauda skiriama su traukimo ar išvežimo priemonių konfiskavimu ar be konfiskavimo.

Kai šią pažeidimą padaro asmuo, jau baustas už šiame straipsnyje numatytus pažeidimus, nuobaudos dar griežtesnės. Kai savavališkai ištraukiama arba išvežama: iki 10 ktm medžių ir krūmų medienos – bauda nuo 500 iki 1 000 litų, nuo 10 iki 100 ktm – nuo 4 000 iki 8 000 litų, nuo 100 iki 300 ktm – nuo 30 000 iki 40 000 litų, nuo 300 iki 500 ktm – nuo 40 000 iki 50 000 litų, daugiau nei 500 ktm – nuo 50 000 iki 60 000 litų. Visais atvejais bauda skiriama su traukimo ar išvežimo priemonių konfiskavimu.

63 straipsnis. Savavališkas miško želdinių ir jaunuolyno naikinimas arba žalojimas.

Savavališkas pomiškio, miško želdinių, sėjinukų arba sodinukų miško daigynuose bei plantacijose, taip pat savaiminės kilmės jaunuolynuose, skirtuose miškui atkurti, naikinimas arba žalojimas užtraukia baudą piliečiams nuo 50 iki 100 litų ir pareigūnams – nuo 100 iki 300 litų.

64 straipsnis. Miško išteklių naudojimo ir jų atkūrimo pažeidimas.

Pagrindinių kirtimų patvirtintos metinės biržės neteisėtas viršijimas užtraukia baudą piliečiams nuo 100 iki 300 litų ir pareigūnams – nuo 200 iki 500 litų.

Miškų neatkūrimas per Lietuvos Respublikos miškų įstatymo nustatytus terminus užtraukia baudą proporcingai už kiekvieną neatkurtą miško hektarą piliečiams po 500 litų ir pareigūnams po 800 litų. Ta pati veika, padaryta asmens, bausto administracine nuobauda už šio straipsnio antroje dalyje numatytą pažeidimą užtraukia baudą proporcingai už kiekvieną neatkurtą miško hektarą piliečiams po 1 000 litų ir pareigūnams – po 1 500 litų.

Iškirsto ar kitaip sunaikinto miško sklypo neatkūrimas Lietuvos Respublikos miškų įstatymo nustatytomis medžių rūšimis užtraukia baudą piliečiams už neatkūrimą pušimis, uosiais, klevais ar liepomis nuo 50 iki 100 litų, už neatkū-

rimą ąžuolais – nuo 100 iki 200 litų ir pareigūnams už neatkūrimą pušimis, uosiais, klevais ar liepomis – nuo 100 iki 200 litų, už neatkūrimą ąžuolais – nuo 200 iki 400 litų.

65 straipsnis. Šienaujamų pievų ir ganyklų gadinimas miškų žemėje ir savavališkas šienavimas bei gyvulių ganymas.

Savavališkas šienavimas ir gyvulių ganymas miškuose ir mišku neapaugusioje žemėje užtraukia baudą piliečiams nuo 50 iki 100 litų ir pareigūnams – nuo 100 iki 200 litų.

68 straipsnis. Savavališkas miško paklotės naikinimas, žalojimas ar rinkimas.

Savavališkas miško paklotės naikinimas, žalojimas ar rinkimas užtraukia baudą piliečiams nuo 50 iki 100 litų ir pareigūnams – nuo 150 iki 300 litų.

69 straipsnis. Išlaužų, išvartų ir nukirstų medžių pasisavinimas.

Išlaužų ir išvartų pasisavinimas užtraukia baudą piliečiams nuo 25 iki 50 litų ir pareigūnams – nuo 50 iki 100 litų.

Nukirstų medžių pasisavinimas užtraukia baudą piliečiams nuo 250 iki 500 litų, pareigūnams – nuo 500 iki 1 000 litų.

71 straipsnis. Sausinimo griovių, drenažo sistemų ir kitokių miško įrenginių naikinimas arba gadinimas miško žemėje.

Sausinimo griovių, drenažo sistemų ir kitokių miško įrenginių naikinimas arba gadinimas miškų žemėje užtraukia baudą piliečiams nuo 50 iki 100 litų ir pareigūnams – nuo 150 iki 300 litų.

72 straipsnis. Miškų, žemės ir saugomų teritorijų riboženklų, kvartalinių stulpų ir ženklų, informacinių stendų, priešgaisrinių ir rekreacinių įrenginių gadinimas, naikinimas ar savavališkas perkėlimas.

Miškų, žemės ir saugomų teritorijų riboženklų, kvartalinių stulpų ir ženklų, informacinių stendų, priešgaisrinių ir rekreacinių įrenginių gadinimas, naikinimas ar savavališkas perkėlimas užtraukia baudą piliečiams nuo 100 iki 500 litų ir pareigūnams – nuo 150 iki 750 litų.

74 straipsnis. Skruzdėlynų naikinimas arba žalojimas.

Skruzdėlynų naikinimas arba žalojimas užtraukia baudą piliečiams nuo 50 iki 100 litų ir pareigūnams – nuo 150 iki 300 litų.

77 straipsnis. Priešgaisrinės miškų apsaugos reikalavimų pažeidimas.

Priešgaisrinės miškų apsaugos reikalavimų pažeidimas užtraukia baudą piliečiams nuo 50 iki 100 litų ir pareigūnams – nuo 150 iki 300 litų.

Miško naikinimas arba žalojimas jį padegant arba nerūpestingai elgiantis su ugnimi, taip pat kitoks priešgaisrinės miškų apsaugos reikalavimų pažeidimas, sukėlęs miško gaisrą arba jo išplitimą užtraukia baudą piliečiams nuo 500 iki 1 000 litų ir pareigūnams – nuo 1 000 iki 2 000 litų.

77¹ straipsnis. Miško sanitarinės apsaugos reikalavimų pažeidimas.

Miško sanitarinės apsaugos reikalavimų pažeidimas užtraukia baudą piliečiams nuo 50 iki 200 litų ir pareigūnams – nuo 100 iki 300 litų.

Tokie pat veiksmai, padaryti asmens, bausto administracine nuobauda už šio straipsnio pirmojoje dalyje numatytą pažeidimą užtraukia baudą nuo 500 iki 1 000 litų.

KOMPENSACIJŲ PRIVATAUS MIŠKO SAVININKAMS IR VALDYTOJAMS, KURIŲ VALDOSE STEIGIAMA NAUJA SAUGOMA TERITORIJA, KEIČIAMAS ESAMOS SAUGOMOS TERITORIJOS STATUSAS ARBA NUSTATYTI VEIKLOS APRIBOJIMAI REALIAI SUMAŽINA GAUNAMĄ NAUDĄ ARBA UŽDRAUDŽIA ANKSČIAU VYKDYTĄ VEIKLĄ, APSKAIČIAVIMO IR IŠMOKĖJIMO TVARKOS APRAŠAS

(Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gruodžio 3 d. nutarimu Nr. 1578 (Žin., 2004, Nr. 177-6554))

(Pagrindinės nuostatos)

Šis aprašas reglamentuoja kompensacijų apskaičiavimą ir išmokėjimą privataus miško savininkams ir valdytojams, kurių valdose steigiama nauja saugoma teritorija, keičiamas esamos saugomos teritorijos statusas arba nustatyti veiklos apribojimai realiai sumažina gaunamą naudą arba uždraudžia anksčiau vykdytą veiklą. Šis aprašas netaikomas apskaičiuojant ir išmokant kompensacijas privataus miško savininkams ir valdytojams, kai steigiant saugomas teritorijas ar keičiant jų ribas žemė paimama visuomenės poreikiams. Šiuo atveju kompensacijos išmokamos laikantis Prašymų paimti žemę visuomenės poreikiams pateikimo bei nagrinėjimo ir su žemės paėmimu susijusių nuostolių atlyginimo tvarkos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės.

Kompensacijos pagal šį aprašą apskaičiuojamos ir mokamos prašymus pateikusiems privataus miško savininkams ar valdytojams, kurių valdose saugoma teritorija įsteigta, jos statusas pakeistas ir kurių gaunama nauda realiai sumažėja arba uždraudžiama anksčiau vykdyta veikla dėl to, kad nustatomi šie apribojimai:

- uždraudžiami pagrindiniai miško kirtimai, kai privataus miško savininkas ar valdytojas patiria nuostolius, prilygstančius brandaus medyno likvidinės medienos vertei;
- nustatomas papildomas reikalavimas visam laikui palikti neiškirstą tam tikrą dalį brandaus medyno likvidinės medienos, kai privatus miško savininkas ar valdytojas patiria nuostolius, prilygstančius paliekamos neiškirstos likvidinės medienos vertei;
- padidinamas pagrindinių miško kirtimų amžius, kai vėlesniam laikui atidedamas brandaus medyno likvidinės medienos iškirtimas ir pajamų už parduotą medieną gavimas ir tolesnis investavimas;
- uždraudžiamas pagrindinio plyno miško kirtimo būdas arba sumažinamas leistinas pagrindinio plyno miško kirtimo biržės plotas ar plotis, kai dalis brandaus medyno likvidinės medienos turi būti paliekama neiškirs-

ta ir vėlesniam laikui atidedamas pajamų už šią medienos dalį gavimas ir tolesnis investavimas.

Prašymai išmokėti kompensaciją už pagrindinių miško kirtimų uždraudimą arba pagrindinių miško kirtimų amžiaus padidinimą pateikiami, kai medynas pasiekia pagrindinių kirtimų amžių arba galiojusį iki apribojimų nustatymo pagrindinių miško kirtimų amžių, jeigu nustatant apribojimus toks amžius padidintas.

Prašymai išmokėti kompensaciją už pagrindinio plyno miško kirtimo būdo uždraudimą, leistino pagrindinio plyno miško kirtimo biržės ploto ar pločio sumažinimą arba nustatytą papildomą reikalavimą visam laikui palikti neiškirstą tam tikrą dalį brandaus medyno likvidinės medienos pateikiami, kai įvykdomi miško kirtimai, laikantis nustatytų naujų veiklos apribojimų. Jei dėl saugomoje teritorijoje nustatytų veiklos apribojimų miško valdoje esantis brandus medynas turi būti iškertamas daugiau nei per 2 kirtimo atvejus, prašymas išmokėti kompensaciją turi būti pateikiamas kiekvienąkart įvykdžius kirtimą.

Kad kompensacijos už nustatytus veiklos apribojimus privataus miško savininkams ar valdytojams būtų išmokėtos kitais metais, prašymus išmokėti jie turi pateikti ne vėliau kaip iki einamųjų metų balandžio 1 dienos. Prašymas išmokėti kompensaciją pateikiamas Aplinkos ministerijos regiono aplinkos apsaugos departamentui pagal miško valdos buvimo vietą. Kartu su prašymu išmokėti kompensaciją privataus miško savininkas ar valdytojas turi pateikti Nekilnojamojo turto registro centrinio duomenų banko informacinį išrašą, miško valdymo teisę patvirtinantį dokumentą ir patvirtintą miško valdos, kurioje nustatyti veiklos apribojimai, miškotvarkos projektą. Kompensacijai apskaičiuoti reikalingus duomenis nustato miškotvarkos projekto rengėjas.

Kompensacija apskaičiuojama dabartine verte pagal susidarancius pajamų nuostolius:

- kaip vienkartinė kompensacija – už nustatytą draudimą vykdyti pagrindinius miško kirtimus arba nustatytą papildomą reikalavimą visam laikui palikti neiškirstą tam tikrą dalį brandaus medyno likvidinės medienos, kompensuojant negautas už likvidinę pajamas, kurios būtų gautos realizavus šią medieną, jeigu apribojimai nebūtų nustatyti;
- kaip kasmetinė kompensacija – už pagrindinių miško kirtimų amžiaus padidinimą, pagrindinio plyno kirtimo būdo uždraudimą ar leistino pagrindinio plyno kirtimo biržės ploto ar pločio sumažinimą, apskaičiuojant ją kaip vidutines komercinių bankų už ilgalaikius teminuotus indėlius mokamas palūkanas, kurios būtų gautos komerciniame banke laikant lėšas, gautas už realizuotą medieną, jeigu apribojimai nebūtų nustatyti. Kasmetinė kompensacija mokama tiek metų, kiek metų atidedamas medienos brandžiame medyne iškirtimas.

TURINYS

IVADAS	3
I. PAGRINDINIAI TEISĖS AKTAI	4
Lietuvos Respublikos miškų įstatymas	4
Privačių miškų tvarkymo ir naudojimo nuostatai	22
II. MIŠKOTVARKOS PROJEKTAS	30
III. MIŠKO KIRTIMAS	31
Leidimų kirsti mišką išdavimo tvarkos aprašas	31
Kirstinų medžių ženklavimo privačiuose miškuose tvarkos aprašas	40
Biržių atrėžimo ir įvertinimo taisyklės	43
Miško kirtimo privačiose valdose, kurioms nėra sudarytas miškotvarkos projektas, tvarkos aprašas	51
Privačiuose miškuose pabrėžiančių medynų ir brandžių bei perbrendusių medžių nebrandžiuose medynuose pagrindinių kirtimų tvarka	54
Pagrindinių miško kirtimų taisyklės	57
Miško ugdymo kirtimų taisyklės	59
Privatizuojamų miškų kirtimo tvarka	61
Miškų iškirtimo technologinėms ir gamybinėms miškų ūkio reikmėms tvarka	64
Aplvaliosios medienos, pagamintos privačiuose miškuose, gabenimo tvarkos aprašas	66
Savavališkai iškirstų medžių ir krūmų, augusių miško žemėje, ir pagamintos apvaliosios medienos ištraukimo arba išvežimo tvarka	70
Miško žemės pavertimo kitomis naudmenomis tvarka	73
IV. MIŠKO ATKŪRIMAS IR ĮVEISIMAS	76
Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatai	76
Miško įveisimo ne miško žemėje taisyklės	78
V. MIŠKO APSAUGA	82
Miško sanitarinės apsaugos taisyklės	82
Miškų priešgaisrinės apsaugos taisyklės	90
VI. KITI TEISĖS AKTAI	97
Miško darbų saugos taisyklės DT 1-96	97
Privataus miško naudojimo ir tvarkymo statistinė ataskaita	99
Fizinių ir juridinių asmenų neteisėta veika miškuose padarytos žalos aplinkai atlyginimo tvarka	101
Fizinių ir juridinių asmenų neteisėta veika miškuose padarytos žalos miško valdytojų, savininkų ir naudotojų miškui, turtui ar interesams atlyginimo dydžiai	103

Miškų priskyrimo miškų grupėms tvarka	105
Miškų priskyrimo miškų grupėms normatyvai	106
Miškų savininkų atsakomybė pagal Administracinių teisės pažeidimų kodeksą	111
Kompensacijų privataus miško savininkams ir valdytojams, kurių valdose steigiama nauja saugoma teritorija, keičiamas esamos saugomos teritorijos statusas arba nustatyti veiklos apribojimai realiai sumažina gaunamą naudą arba uždraudžia anksčiau vykdytą veiklą, apskaičiavimo ir išmokėjimo tvarkos aprašas	115

**MIŠKO SAVININKUI
privačių miškų tvarkymą
reglamentuojantys dokumentai**

Tiražas 2 100 egz. Užsakymas 215
Išleido Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija
Spausdino BĮ UAB „Baltijos kopija“
Kareivių g. 13B, LT-09109 Vilnius